

APULZE

ČASOPIS PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY V PREŠOVE

Print: ISSN 1337-9208
EV 2836/08

Online: ISSN 1339-3448
EV 185/23/EPP

Periodicita vydávania: štyrikrát ročne

Vydavateľ: Prešovská univerzita v Prešove
UJ. 17. novembra 15, 080 01 Prešov
IČO 17 070775

Redakcia: Ingrid Timková (šéfredaktorka)
Peter Hal'ko (zástupca šéfredaktorky)
email: redakcia@unipo.sk

Redakčná rada: Peter Kónya, Peter Adamišín,
Monika Ivanová, Michal Hospodár, Dávid Dziač,
František Franko, Tünde Dzurov Vargová, Iveta Ondriová,
Maroš Šíp, Beáta Ružbarská, Anna Timková Lazurová,
Matúš Ján Capko, Ema Fričeková

Jazyková korekcia: Matúš Ján Capko

Sadzba: Peter Szombathy

Foto na obálke: Peter Hal'ko ml.

Tlač: Ultra Print, s.r.o.

Za obsah príspevkov nezodpovedá redakcia.
Univerzitný časopis NA PULZE je pokračovaním Časopisu
akademickej obce Prešovskej univerzity v Prešove.

Prispievatelia posielajú svoje príspevky e-mailom na adresu
šéfredaktorky časopisu (ak ide o celouniverzitné témy) alebo
na adresy členov redakčnej rady za jednotlivé fakulty, s tým,
že téma príspevku by mala korešpondovať so zameraním
a prácou danej fakulty, ktorú člen redakčnej rady zastupuje.

Kontakty:

Príspevky o PU a všeobecné témy – Ingrid Timková
(ingrid.timkova@unipo.sk)

Príspevky o FF PU – Anna Timková Lazurová
(anna.timkova-lazurova.unipo.sk)

Príspevky o GTF PU – Michal Hospodár
(michal.hospodar@unipo.sk)

Príspevky o FHPV PU – Monika Ivanová
(monika.ivanova@unipo.sk)

Príspevky o FMEO PU – Tünde Dzurov Vargová
(tunde.dzurovvargova@unipo.sk)

Príspevky o PF PU – Dávid Dziač
(david.dziac@unipo.sk)

Príspevky o PBF PU – Maroš Šíp
(maros.sip@unipo.sk)

Príspevky o FŠ PU – Beáta Ružbarská
(beata.ruzbarska@unipo.sk)

Príspevky o FZO PU – Iveta Ondriová
(iveta.ondriova@unipo.sk)

Príspevky študentov PU – Matúš Ján Capko
(matusjan.capko@smail.unipo.sk)

Príspevky Erasmus+ – Ema Fričeková
(ema.fricekova@unipo.sk)

**Vážené kolegyně, vážení kolegovia,
milé študentky a milí študenti,**

Po mimoriadne horúcom lete sa opäť stretávame na pôde univerzity, aby sme začali nový akademický rok. Vzhľadom na výsledky našej minuloročnej činnosti, ktoré k nám dorazili na sklonku semestra alebo iba pred niekoľkými dňami, ho začíname určite úspešne. Univerzita si polepšila v periodickom hodnotení vedeckovýskumnej činnosti, obhájila takmer všetky svoje práva habilitačných a vymenúvacích konaní a dokonca získala aj úplne nové. Rovnako úspešne bola zavŕšená rekonštrukcia VŠA, kde po dvoch rokoch budú môcť začať opäť v normálnom režime fungovať dve naše fakulty. Ďalšia sa pripravuje na mimoriadne podmienky pre rozsiahlu stavebnú činnosť v jej priestoroch, čo je však rovnako veľký úspech. Podobne, ako získanie novej budovy, národnej kultúrnej pamiatky, pre štvrtú fakultu, ktorá sa zrejme takisto dočká rekonštrukcie v priebehu nasledujúcich mesiacov.

Verme, že nový akademický rok, na rozdiel od leta, nás neprekvapí žiadnymi extrémami a bude sa naďalej niesť v pozitívnom duchu. Prajem Vám všetkým rok plný úspechov v práci, štúdiu i osobnom živote.

Peter KÓNYA
rektor PU

Vydavateľ univerzitného časopisu NA PULZE je prevádzkovateľom, ktorý spracúva osobné údaje podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES. Autori príspevkov majú právo byť označení ako autori a rozhodnúť o spôsobe takéhoto označenia. V prípade, že autor príspevku zašle do redakcie príspevok, v znení ktorého uvedie svoje autorstvo spolu s menom, priezviskom a akademickým, či vedeckým titulom, s príspevkom budú zároveň zverejnené aj tieto údaje autora. Pravidlá spracúvania osobných údajov sú dostupné na webovom sídle vydavateľa: <http://www.unipo.sk/odkazy/ochrana-os-udajov>. Osobné údaje autorov budú prevádzkovateľom spracúvané najdlhšie rok po skončení vydávania univerzitného časopisu NA PULZE.

OBSAH

na pulze univerzity

Najväčšia investícia v dejinách univerzity	2
Detská univerzita: Týždeň objavov, vedy a zážitkov.....	4
PU ocenila svetovo uznávaného profesora biblistiky	6
Čínsky veľvyslanec s prorektormi o možnostiach spolupráce.....	8
PU získala národnú kultúrnu pamiatku.....	9
Prešov spojil historikov zo siedmich krajín	10
Juniáles uzavrel akademický rok	11
PU dostane podporu na nové športovisko	12
Rector prijal generálneho konzula Ukrajiny	13
Noví profesori PU	14
Mladí rómski autori predstavili svoje vízie	15
Študenti rozhodli: PU je treťou najlepšou verejnou VŠ.....	16

opustili nás

Michal Varchola, zakladateľ prešovskej rusistiky.....	17
Marta Součková, významná osobnosť literatúry.....	18
Michal Belej, významný telovýchovný vedec a osobnosť PU.....	19

na fakultách

Po päťdesiatich rokoch opäť doma	20
Štúdium rusistiky na FF PU očami zahraničnej študentky z Arménska.....	22
Erasmus+ v Arménsku: Spolupráca s univerzitou v Idževane ...	24
Východná filozofia očami americkej filozofky v Prešove	26
PU hostila budúcich forenzných expertov.....	27
Astronomické leto v rézii Katedry fyziky, matematiky a techniky FHPV PU.....	28
Geografi v málo známych končinách západnej Európy	30
Naprieč Indiou – od veľhôr Himalájí až po pláže Goa.....	32
Slovenskí a čiernohorskí vedci spoločne chránia našu biodiverzitu	34
Študenti troch krajín zbierali poznatky o inkluzívnom vzdelávaní	36
Úspech geografov na celoslovenskej študentskej konferencii	37
Stretnutie antropológov v staroveku	38
Mapovanie, ktoré mení pohľad na mesto	39
Spolupráca so švajčiarskou nadáciou	40

Šport, veda a akademické priateľstvá	42
Spoločne pre vzdelávanie, šport a odbornú prax	43
Úspešné zavŕšenie kľúčovej fázy štúdie HBSC	44
Radosť z pohybu v olympijskom duchu.....	45
Športáčik očami študentov	46
V Prešove spomínali na biskupa Kočiša	47
Kúsok kenskej kultúry a kuchyne v Prešove.....	48
PU posilňuje svoje medzinárodné postavenie	49
PU v aliancii Q-Helix	50

veda a výskum

Pedagogické diagnostikovanie ako pilier profesionalizácie učiteľa MŠ.....	52
---	----

umenie a literatúra

PHoto - Výstava fotografií v UK PU	54
--	----

rozhovory

Keď sa vašeš stane povolaním	56
Od pôrodnej sály až po akademickú pôdu.....	60
Absolventi, ktorých pozná celé Slovensko	64
Moderátor Junior: Univerzita mi dala slobodu aj odvahu.....	64
Moderátorka Dana Čapkovičová: Štúdium v Prešove bolo najlepšie rozhodnutie.....	67

očami študentov

Adaptácia alebo ako žiť medzi dvomi kultúrami	70
From Nairobi Sunshine to Slovak Snow	71
Four Months in Prešov - An Academic Journey Beyond Borders.....	72
Lepšie raz vidieť ako stokrát počuť.....	74
Regensburg – mesto histórie, kultúry a jazykového poznávania	76
Ukrajinský konzul diskutoval so študentmi PU	78

šport

Akademické majstrovstvá SR 2026.....	80
--------------------------------------	----

NAJVÄČŠIA INVESTÍCIA V DEJINÁCH UNIVERZITY

Ingrid TIMKOVÁ

Na konci predchádzajúceho akademického roka bola završená najrozsiahlejšia rekonštrukcia a v podstate najväčšia investícia v dejinách samostatnej Prešovskej univerzity – obnova Vysokoškolského areálu na Ul. 17. novembra. O tom, čo rekonštrukcii predchádzalo, ako prebiehala a aké problémy a prekážky bolo potrebné v jej priebehu prekonať, sme sa porozprávali s rektorom Prešovskej univerzity Petrom Kónym.

Pán rektor, v prvom rade sa chcem opýtať, čo všetko táto rekonštrukcia zahŕňala, ako dlho trvala a koľko stála?

Rekonštrukcia bola v skutočnosti spojením viacerých projektov a vlastných investičných aktivít univerzity. Zahŕňala predovšetkým výmenu pláštá budovy VŠA na Ul. 17. novembra, rekonštrukciu tepelného hospodárstva a vodoinštalácií vo vybraných blokoch budovy, výmenu strechy s inštaláciou slnečných kolektorov a čiastočnú rekonštrukciu interiérov. Trvala takmer dva roky, od mája 2024 do mája 2026, a celkové náklady vrátane stále prebiehajúcich interiérových prác dosiahli 12,1 milióna eur.

Čo univerzitu k tomuto nesporne veľkému stavebnému podniku viedlo a prečo bol potrebný?

Treba si uvedomiť, že budova VŠA na Ul. 17. novembra, ktorá je nesporne najväčším objektom univerzity, bola postavená pred viac ako štyridsiatimi rokmi a projektovaná približne pred polstoročím, v duchu vtedajších architektonických predstáv a najmä vtedajších technológií a stavebných postupov. K nim patrili mamutie budovy s betónovým skeletom, oplášteným sklenenno-hliníkovými panelmi vyplnenými vtedajšími izoláciami vrátane azbestu. Tieto panely však po niekoľkých desaťročiach už nevyhovovali požiadavkám na tepelnú izoláciu a ich hliníkové konštrukcie sa deformovali.

Výsledkom boli miestnosti s neotvárateľnými oknami a neutesniteľnými medzerami, v ktorých bol v zime

prievan a v lete neznesiteľné teplo. Netesniace okná spôsobovali obrovské tepelné straty, ktoré predstavovali nemalú záťaž pre rozpočet univerzity. Cieľom rekonštrukcie bolo jednak skvalitniť pracovné podmienky našich zamestnancov a zvýšiť komfort študentov, zároveň však zlepšiť kondíciu a vyhladky rozpočtu univerzity pri perspektíve zvyšujúcich sa cien energií.

Kedy ste dospeli k myšlienke rekonštrukcie?

Plán výmeny pláštá VŠA sa zrodil už veľmi dávno, približne pred dvoma desaťročiami. Keď som sa v roku 2007 stal prorektorom, bol k dispozícii rozpočet takéhoto podniku na približne pol miliardy slovenských korún. Samozrejme, takúto sumu univerzita nemala ani nemala nádej ju získať. A to ani neskôr, keď sa dalo uchádzať o projekty zo štrukturálnych fondov, ktoré neumožňovali žiadať o taký obrovský objem finančných prostriedkov. Neumožňovali ani rozdelenie objektu a technické riešenie VŠA zasa nedovoľovalo jeho rekonštrukciu po častiach.

Od môjho nástupu do funkcie rektora sa preto táto rekonštrukcia stala jednou z priorit vedenia univerzity. Po prvých rezortných výzvach zameraných na úsporu energií vo verejných objektoch, aj keď ešte neboli v potrebnej výške, sme sa pripravili aspoň spracovaním projektovej dokumentácie. Tú sme potom mohli pohotovo využiť, keď sa asi pred troma rokmi vďaka novým výzvam z Plánu obnovy stala táto stavba možnou realitou.

Stále však iba v rovine uchádzania sa o projekt, navyše s viacerými prekážkami a obmedzeniami.

Napríklad hneď na začiatku bolo potrebné doslova expresne znížiť rozpočet projektu aj objem plánovaných prác. Pôvodne sme ho mali dimenzovaný na 16 miliónov eur, pričom schéma nastavila maximum na 10 miliónov eur. Podarilo sa nám však vypustiť približne tretinu aktivít pri zachovaní hlavného cieľa, ktorým bola výmena pláštá budovy.

Po vyriešení tohto problému však univerzita projekt získala a začala sa rekonštrukcia. Na jej podrobný opis nemáme priestor, čo by ste však vyzdvihli ako najväčšie komplikácie v priebehu prác?

Hneď na začiatku azda absenciu akejkolvek pôvodnej projektovej dokumentácie objektu. Budova bola postavená za minulého režimu pre vtedajšiu UPJŠ a univerzite sa nepodarilo získať žiadne dobové projekty.

Prvým skutočným problémom sa stala likvidácia azbestu z izolácie sklenených panelov, s ktorou náš projekt nepočítal. Hrozilo spomalenie stavby, čo mohlo viesť až k jej zastaveniu. Podarilo sa nám však zabezpečiť firmu na likvidáciu azbestu, čo, samozrejme, zvýšilo náklady univerzity. Chcem zdôrazniť, že od začiatku visel nad rekonštrukciou Damoklov meč v podobe termínu máj, resp. jún 2026, ktorý sme museli dodržať. Inak hrozilo vrátenie finančných prostriedkov.

Ďalšou komplikáciou bola spočiatku slabá súčinnosť ministerstva pri

preplácaní našich žiadostí o refundáciu zaplatených prác, ktoré tak univerzita prvý polrok financovala z vlastných prostriedkov. V novom roku sa však začali hýbať aj platby z ministerstva, čo upokojilo naše vzťahy so zhotoviteľom stavby a práce zdynamizovalo. Samozrejme, počas celej rekonštrukcie sa objavovalo množstvo „nášlapných mín“, napríklad rúry zaliate v betóne, ktoré prácu rozhodne neuľahčovali. Komplikáciou bola aj realizácia ďalšieho projektu – rekonštrukcie tepelného hospodárstva a vodoinštalácií v bloku A. Realizovala ho síce tá istá firma, no spočiatku ho nechcela koordinovať s výmenou plášťa. To by však znamenalo, že miestnosti odovzdané po rekonštrukcii by sa opäť stali objektom búracích prác. Takéto prekvapenia vrátane permanentného rizika nedodržania termínov sprevádzali rekonštrukciu až do jej ukončenia.

Popri technických či stavebných problémoch sa vyskytli počas rekonštrukcie aj iné komplikácie?

Samozrejme. Je potrebné si uvedomiť, že rekonštrukcia prebiehala za plnej prevádzky, čo si vyžadovalo zabezpečenie náhradných priestorov namiesto práve rekonštruovaných miestností. Kým v prvom roku sa to týkalo najmä učební, v druhom roku predovšetkým kancelárií filozofickej fakulty a seminárnych miestností.

Neobišlo sa to bez problémov, napríklad v podobe prechodného zníženia tepelného komfortu v učebniach počas prvej jesene rekonštrukcie, čo sa však podarilo v krátkom čase napraviť. Chcel by som úprimne poďakovať všetkým našim kolegom a študentom za súčinnosť a trpezlivosť, ktorú preukázali pri znášaní nevyhnutných obmedzení a presunov počas stavebných prác.

Na konci letného semestra bola stavba úspešne skolaudovaná, firma rozobrala

lešenie, odviezla stavebný materiál a vrátila celý areál do pôvodnej podoby. Napriek tomu sa v budove stále pracuje. Čoho sa tieto práce týkajú?

V priebehu rekonštrukcie tepelného hospodárstva a vodoinštalácií v bloku A došlo vo viacerých kanceláriách k poškodeniu kobercov, podláh a nábytku. Vzhľadom na tieto skutočnosti sa vedenie univerzity rozhodlo celý blok vymalovať, vymeniť podlahy a rovnako aj nábytok v miestnostiach vedecko-pedagogických zamestnancov, ktorý pochádzal ešte spred roku 1990. Keďže tieto činnosti už neboli súčasťou projektu, univerzite sa na ne podarilo získať finančné prostriedky z iných zdrojov.

Pri pohľade na zrekonštruovaný Vysok školský areál sa mnohí pýtajú, prečo nový projekt ponechal starý, „socialistický“ vzhľad budovy bez reflektovania nových trendov a vkusu 21. storočia. Prečo sa vzhľad budovy výraznejšie nezmenil?

Isteže, ja sám by som bol rád, keby VŠA spolu s novým plášťom dostal aj nový vzhľad. Na celý objekt sa však vzťahujú autorské práva patriace dedičom architekta pôvodnej stavby, vrátane plastiky nad vchodom, odkiaľ sa už dlhší čas pokúšame „vystáhnovať“ holuby. Takže podobne ako pri rekonštruovaných študentských domovoch nedokážeme nič urobiť so vzhľadom a dokonca ani s farbou budovy.

Pri vstupe do budovy si nemožno nevšimnúť turnikety. Aj tie boli predmetom rekonštrukcie?

Samozrejme, nie. Tie sme museli inštalovať ako súčasť projektu na ochranu mäkkých cieľov, podobne ako v ďalších väčších objektoch univerzity. Sú súčasťou komplexu bezpečnostných opatrení realizovaných na univerzite, ktorých celkové náklady prekročili 300-tisíc eur. Žiaľ, je to nová realita akademického života po útokoch v predchádzajúcich rokoch.

Turnikety zatiaľ nebudú aktivované. Ich uvedenie do prevádzky sa bude

realizovať postupne na jeseň, po informovaní a zaškolení všetkých dotknutých zamestnancov a študentov.

Prinesie odovzdanie zrekonštruovaného VŠA ešte nejaké ďalšie novinky?

V interiéri to bude najmä obnovený bufet, ktorý by mal nielen získať podobu viac zodpovedajúcu potrebám 21. storočia, ale aj zmeniť sortiment a ponúknuť našim zamestnancom a študentom lepšiu alternatívu na desiatu či obed.

V susedstve budovy, vedľa chodníka k mostíku cez Torysu, by mal v nasledujúcich mesiacoch vyrásť amfiteáter určený najmä na mimoškolské aktivity študentov či vystúpenia umeleckých a divadelných súborov. Plynulo bude prechádzať do levanduľovej záhrady, korešpondujúcej s rovnako fialovými sakurami na druhej strane areálu. Na pravej strane chodníka, v priestore športového areálu, bude postavené viacúčelové športovisko zamerané na silové a kardio cvičenia.

Mohli by ste na záver uviesť ešte nejaké ďalšie informácie alebo zhrnúť celú rekonštrukciu?

Namiesto toho by som chcel predovšetkým poďakovať. V prvom rade pánovi prorektorovi profesorovi Petrovi Adamišinovi, ktorý stál pri celom tomto podniku od jeho začiatku až do konca – od podania projektov a vyhotovenia projektovej dokumentácie cez komunikáciu so zhotoviteľom a riešenie problémov až po kolaudáciu. Rovnako koordinuje a riadi ďalšie interiérové a exteriérové úpravy vo VŠA vrátane bufetu či amfiteátra.

Zároveň chcem poďakovať všetkým ďalším kolegom z útvaru pána prorektora, pracovníkom prevádzky a správy budovy VŠA, vedeniam oboch fakúlt, ako aj všetkým kolegom a študentom za pomoc, trpezlivosť a súčinnosť pri obnove areálu.

DETSKÁ UNIVERZITA: TÝŽDEŇ OBJAVOV, VEDY A ZÁŽITKOV

Ingrid TIMKOVÁ

Prešovská univerzita v Prešove slávnostnými promóciami ukončila XIX. ročník Prešovskej detskej univerzity (PDU), ktorá aj tento rok potvrdila svoju popularitu. Počas piatich dní sa do nej zapojilo 250 detí. Na vlastnej koži si vyskúšali atmosféru vysokoškolského štúdia a prostredníctvom zážitkového vzdelávania objavovali svet vedy, techniky, histórie i umenia.

Tohtoročný ročník niesol tému „Vynálezy, ktoré zmenili svet“, ktorá deti previedla fascinujúcou cestou od najstarších objavov ľudstva až po moderné technológie zachraňujúce ľudské životy. Program pripravilo Centrum celoživotného a kompetenčného vzdelávania (CCKV) Prešovskej univerzity (PU) v spolupráci s pedagógmi jednotlivých fakúlt, študentmi a externými partnermi.

„Prešovská detská univerzita je už devätnásť rokov miestom, kde sa spája vzdelávanie so zážitkom. Každý rok sa snažíme pripraviť program, ktorý v deťoch podporí

zvedavosť, tvorivosť a chuť objavovať svet. Veľmi nás teší, že záujem rodičov aj detí každoročne rastie a že mnohé rodiny sa k nám pravidelne vracajú,“ informoval riaditeľ CCKV PU Martin Javor.

TÝŽDEŇ OBJAVOVALI VYNÁLEZY, KTORÉ ZMENILI SVET

Počas celého týždňa sa mali „študenti“ venovať desiatkam interaktívnych aktivít. V rámci bloku Vynálezy, ktoré zachraňujú život spoznávali fungovanie defibrilátora, transplantácie srdca či inzulínu, pričom prostredníctvom hier pochopili význam objavov modernej medicíny.

Veľký úspech zaznamenala aj aktivita Cesta za zdravým úsmevom, počas ktorej si deti vyrobili vlastnú zubnú pastu. V rámci programu Expedícia za najväčšími vynálezmi objavovali vývoj od jednoduchých mechanických objavov, ako sú koleso či páka, až po telefón, televízor a počítač.

Nechýbala ani kreativita. V Laboratóriu umeleckej robotiky deti konštruovali vlastných pohyblivých

robotov, v tvorivej dielni venovanej architektovi Antoniovi Gaudímu vytvárali farebné mozaiky a pri programe Zábavné vynálezy anti-kyobjavovali princípy starovekých stolových hier.

Originálnou súčasťou programu bola aktivita Vynálezcovia a veľké pravidlá, v ktorej deti navrhli vlastný vynález a následne ho obhajovali pred detskou „patentovou komisiou“. Mimoriadny záujem vyvolala aj súťaž Lahký ako pierko, kde mali za úlohu skonštruovať zariadenie, ktoré spomalí pád vajíčka. Následne svoje riešenia otestovali priamo v praxi – vajíčka púšťali z balkóna a sledovali, ktoré konštrukcie obstáli.

Súčasťou programu boli aj odborné prednášky a workshopy. Docent Peter Karpinský predstavil deťom tému Superhrdinovia a veda – desať slovenských vynálezcov, geograf Anton Fogaš ich previedol najvýznamnejšími námornými objavmi sveta. Krajské múzeum v Prešove pripravilo obľúbený program Malá zápalka – veľký vynález, Technické múzeum v Košiciach prinieslo historické tech-

nické exponáty vrátane písacieho stroja, starých kompasov či ďalších významných vynálezov.

“Deti sa počas týždňa venovali aj prírode ako zdroju inšpirácie pre vedu. Pri aktivitách pozorovali pavúcie vlákna, skúmali prírodné materiály pod mikroskopom a zisťovali, ako príroda inšpiruje moderné technológie. V exteriéri univerzity pomocou dronu vytvárali mapy areálu a následne ich prekreslovali podľa leteckých snímok,” informovala Stanislava Šuščáková z CCKV PU.

Nechýbali ani výtvarné experimenty s rôznymi technikami a farbami či záverečné práce, v ktorých deti odpovedali na otázku: Ktorý vynález považujem vo svojom živote za najlepší?

Vyvrcholením celého týždňa bude piatková vernisáž detských prác, na ktorej si rodičia budú môcť prezrieť všetky výrobky a projekty svojich detí. Následne sa uskutočnia slávnostné promócie rozdelené do dvoch skupín, aby sa ich mohli zúčastniť všetci rodičia a príbuzní.

Organizátori ocenia autora najlepšej záverečnej práce, pričom z každej študijnej skupiny získa jedno dieťa aj knižnú odmenu za mimoriadnu aktivitu. Všetci absolventi si zároveň domov odnesú vlastné výrobky, spomienky na univerzitný týždeň a diplom potvrdzujúci úspešné absolvovanie Prešovskej detskej univerzity.

„Našou ambíciou je ukázať deťom, že učenie môže byť dobrodružstvom. Veríme, že práve takéto

zážitky dokážu prebudiť záujem o vedu, techniku, umenie či medicínu a možno raz privedú dnešných malých účastníkov späť na Prešovskú univerzitu už ako skutočných študentov,” dodala S. Šuščáková.

XIX. ročník Prešovskej detskej univerzity sa uskutočnil v dňoch 6. – 10. júla 2026 v priestoroch Prešovskej univerzity v Prešove za aktívnej účasti pedagógov, študentov a partnerských inštitúcií, ktoré aj tento rok pripravili pestrý program plný objavov, experimentov a tvorivých aktivít. Jeho cieľom bolo hravou formou rozvíjať detskú zvedavosť, kritické myslenie a pozitívny vzťah k vzdelávaniu.

Foto: Ingrid TIMKOVÁ

PU OCENILA SVETOVO UZNÁVANÉHO PROFESORA BIBLISTIKY

Ingrid TIMKOVÁ

Prešovská univerzita v Prešove udelila čestný titul *Doctor honoris causa* (Dr. h. c.) významnému slovenskému biblistovi, jezuitovi a medzinárodne uznávanému vedcovi prof. Petrovi Dubovskému, SJ, Th.D, prezidentovi Pápežského biblického inštitútu v Ríme a jednej z najvýznamnejších osobností súčasnej teologickej vedy. Ocenenie si prevzal na slávnostnom zasadnutí Vedeckej rady Prešovskej univerzity, ktoré sa uskutočnilo v pondelok 8. júna 2026 za účasti predstaviteľov akademickej obce, cirkví, vedeckých inštitúcií a hostí zo Slovenska i zo zahraničia.

Najvyššie akademické ocenenie univerzity bolo profesorovi Dubovskému udelené za jeho mimoriadny prínos k rozvoju biblických vied, teológie, medzinárodnej vedeckej spolupráce a za dlhoročnú podporu vedeckého rastu študentov a pedagógov Prešovskej univerzity.

SVETOVÝ ODBORNÍK, KTORÝ REPREZENTUJE SLOVENSKO NA NAJVYŠŠEJ ÚROVNI

Laudatio pri príležitosti udelenia čestného titulu predniesol dekan Gréckokatolíckej teologickej fakulty PU prof. ThDr. Peter Tirpák, PhD., ktorý profesora Dubovského označil za osobnosť svetového formátu. „*Profesor Peter Dubovský patrí k najvýznamnejším predstaviteľom súčasnej biblickej vedy. Jeho vedecká práca zásadným spôsobom ovplyvňuje poznanie historických kníh Starého zákona, dejín Izraela, asýriológie a metodológie biblických vied. Svojím dielom dôstojne reprezentuje slovenskú vedu vo svete a zároveň významne prispieva k rozvoju teologického vzdelávania na Slovensku,*“ uviedol vo svojom laudatiu dekan Tirpák.

Profesor Peter Dubovský sa narodil v roku 1965 v Piešťanoch. Jeho akademická cesta viedla od štúdia biochémie na Slovenskej technickej univerzite cez filozofické a teologické štúdiá v Spoločnosti Ježišovej až po špecializované biblické štúdiá v Ríme, Jeruzaleme a na Harvard Divinity School v Spojených štátoch amerických.

V súčasnosti pôsobí ako prezident Pápežského biblického inštitútu v Ríme, ktorý je súčasťou Pápežskej Gregoriánskej univerzity a patrí medzi najprestížnejšie svetové pracoviská biblických vied.

VÝSKUM, KTORÝ FORMUJE SVETOVÚ BIBLISTIKU

Profesor Dubovský je autorom a editorom viacerých medzinárodne rešpektovaných vedeckých publikácií vydaných v prestížnych svetových vydavateľstvách. Vo svojom výskume sa venuje najmä knihám Kráľov, prorokovi Izaiášovi, dejinám pádu Samárie a Jeruzalema, diplomatickým vzťahom starovekého Blízkeho východu či asýrskym spravodajským službám.

Významnú časť jeho vedeckej práce tvorí prepájanie biblických textov s archeológiou, asýriológiou a sta-

konkurujúcimi cestami, ale dvomi krídlami, ktorými sa ľudský duch pozdvihuje k poznaniu pravdy,” zdôraznil rektor.

OCENENIE ZA CELožIVOTNÉ DIELO

Profesor Peter Dubovský počas svojej kariéry vychoval niekoľko generácií študentov a doktorandov na Slovensku, v Taliansku aj v Spojených štátoch amerických. Je členom Európskej akadémie vied a umení, pôsobil v Medzinárodnej teologickej komisii pri Svätej stolici a je členom viacerých prestížnych redakčných rád vedeckých časopisov.

Za svoju vedeckú, pedagogickú a duchovnú činnosť získal viacero významných ocenení vrátane ceny Fides et Ratio Slovenskej biskupskej konferencie a Ceny Antona Hajduka Trnavskej univerzity.

Udelením čestného titulu Doctor honoris causa vyjadrila Prešovská univerzita v Prešove hlboké uznanie jeho celoživotnému dielu, ktoré významne prispelo k rozvoju svetovej biblistiky, teologickej vedy, akademického vzdelávania a medzinárodnej vedeckej spolupráce.

Foto: Peter HALKO ml.

roorientálnymi dejinami. Aktívne sa podieľal na archeologických výskumoch v Izraeli, Jordánsku, Turecku, Sýrii, Iráne, Arménsku a Grécku. Je autorom desiatok štúdií publikovaných v prestížnych medzinárodných časopisoch, akými sú *Biblica*, *Orientalia*, *Journal of Near Eastern Studies*, *Vetus Testamentum* či *Catholic Biblical Quarterly*.

DLHOROČNÝ PARTNER PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY

Prešovskú univerzitu a profesora Dubovského spája viac než dve desaťročia intenzívnej spolupráce. Podieľal sa na odbornom vedení doktorandov, vedeckých stáží pedagógov a študentov na Pápežskom biblickom inštitúte v Ríme, bol členom habilitačných a inauguračných komisií a pravidelne sa zapájal do vedeckých konferencií organizovaných Gréckokatolíckou teologickou fakultou PU.

Mimoriadne významný je jeho podiel na projekte slovenských biblických komentárov, ktorý od roku 2007 systematicky buduje odbornú základňu pre štúdium Svätého písma v slovenskom jazyku. Do projektu sú od jeho vzniku aktívne zapojení aj odborníci z Prešovskej univerzity. Profesor Dubovský zároveň patrí medzi najvýznamnejšie osobnosti svetovej biblistiky. V rokoch 2025 – 2028 zastáva funkciu prezidenta Medzinárodnej organizácie pre štúdium Starého zákona (IOSOT), ktorá združuje popredných odborníkov na Starý zákon z celého sveta.

REKTOR: VEDA A VIERA SA NAVZÁJOM OBOHACUJÚ

Rector Prešovskej univerzity Dr. h. c. prof. PhDr. Peter Kónya, PhD. vo svojom príhovore zdôraznil, že profesor Dubovský predstavuje výnimočný príklad harmonického spojenia vedeckej excelentnosti a duchovnej hĺbky.

„Jeho práca je presvedčivým svedectvom o tom, že vedecká poctivosť a duchovná hĺbka sa nielenže nevylučujú, ale sa navzájom obohacujú a pozitívne dokážu ovplyvňovať nielen akademické prostredie, ale aj spoločenský život,” uviedol rektor Kónya.

Zároveň pripomenul, že dielo profesora Dubovského je dôkazom toho, že kritická vedecká analýza a teologická reflexia môžu tvoriť prirodzenú jednotu pri hľadaní pravdy. *„Fides et ratio nie sú dvomi*

ČÍNSKY VEĽVYSLANEC S PROREKTORMI O MOŽNOSTIACH SPOLUPRÁCE

Ingrid TIMKOVÁ

Historicky po prvýkrát privítali na Prešovskej univerzite (PU) mimoriadneho a splnomocneného veľvyslanca Čínskej ľudovej republiky v Slovenskej republike Cai Ge. Na pracovnom rokovaní so zástupcami vedenia univerzity diskutoval o možnostiach rozvoja medzinárodnej akademickej spolupráce, vedeckovýskumných aktivitách, mobilitách študentov a akademických pracovníkov či podpore výučby čínskeho jazyka. Na návšteve univerzity sa spolu s veľvyslancom zúčastnil aj minister investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie (MIRRI) SR Samuel Migaľ.

Návšteva čínskeho veľvyslanca predstavuje významný moment v rozvoji medzinárodných vzťahov. Pracovné rokovanie vytvorilo priestor na predstavenie akademickeho a vedeckovýskumného potenciálu univerzity a zároveň na identifikovanie oblastí, v ktorých by sa v budúcnosti mohla rozvíjať spolupráca s čínskymi vysokoškolskými inštitúciami.

Diskusia sa venovala predovšetkým možnostiam spolupráce vo vede a výskume, mobilitám študentov a zamestnancov, ale aj oblasti jazykového a kultúrneho vzdelávania. Jednou z konkrétnych tém bola možnosť výučby čínskeho jazyka na PU, ktorá by študentom mohla priniesť ďalšiu príležitosť rozšíriť si jazykové a kultúrne kompetencie a zároveň lepšie sa pripraviť na pôsobenie v medzinárodnom prostredí.

PRVÉ ROKOVANIE OTVÁRA PRIESTOR PRE ĎALŠIU SPOLUPRÁCU

„Prešovská univerzita dlhodobo rozvíja medzinárodné partnerstvá a vytvára príležitosti pre svojich

študentov aj akademických pracovníkov. Dnešné stretnutie vnímame ako úvodný kontakt a priestor na identifikovanie oblastí, v ktorých by mohla byť prípadná spolupráca obojstranne prínosná,“ uviedol prorektor PU prof. Ing. Peter Adamišin, PhD.

Podľa predstaviteľov univerzity môže byť prvé priame rokovanie s čínskou stranou impulzom na hľadanie konkrétnych partnerov a spoločných aktivít. Potenciál sa pritom črtá nielen vo vzdelávaní a výskume, ale aj v oblasti akademických mobilit či kultúrnej výmeny.

MINISTER MIGAL': ČÍNA JE PRÍLEŽITOSŤOU AJ PRE SLOVENSKÉ UNIVERZITY

Spolu s veľvyslancom Cai Ge prišiel aj minister S. Migaľ. Jeho návšteva nadviazala na predchádzajúce pracovné stretnutie s predstaviteľmi univerzity, počas ktorého avizoval záujem podporovať prepájanie Prešovskej univerzity s ďalšími zahraničnými partnermi. „V pomerne krátkom čase

sa opäť nachádzam na Prešovskej univerzite. Dnes tým hlavným dôvodom je návšteva spolu s veľvyslancom Čínskej ľudovej republiky na Slovensku, pretože v regióne navštevujeme okrem podnikateľov, samozrejme, aj najväčšiu univerzitu, akou je Prešovská univerzita, a prichádzame možno s konkrétnou témou spolupráce v oblasti výučby čínskeho jazyka alebo možnej výučby čínskeho jazyka na tejto univerzite,“ povedal minister.

Ako dodal, Slovensko by podľa neho malo sledovať rozvoj Číny a hľadať možnosti spolupráce aj v oblasti vzdelávania a poznávania kultúry. „Myslím si, že my by sme tento trend mali sledovať a spoluprácu rozvíjať aj v takej oblasti, ako je výučba jazyka alebo možno študovanie tej kultúry,“ povedal minister.

INŠPIRÁCIA MÔŽE PRÍŠŤ AJ Z PEKINGU

Samuel Migaľ zároveň poukázal na zaujímavý príklad z čínskeho akademického prostredia. Na dvoch univerzitách v Číne sa vyučuje slovenský jazyk, čo podľa

PU ZÍSKALA NÁRODNÚ KULTÚRNU PAMIATKU

Ingrid TIMKOVÁ

ministra môže byť inšpiráciou aj pre slovenské vysoké školy: „Je to možno výzva aj pre nás na Slovensku, aby sme takéto možnosti na vysokoškolskej úrovni ponúkli pre našich študentov. Je to ďalšia príležitosť, ako možno inovovať sa na tejto univerzite.“

Výučba čínskeho jazyka by podľa neho mohla byť jedným z konkrétnych krokov, ktorými by sa PU mohla viac otvoriť spolupráci s čínskymi akademickými inštitúciami. Súčasťou ďalších rokovaní môžu byť aj možnosti spolupráce v ďalších oblastiach.

UNIVERZITA CHCE ROZVÍJAŤ MEDZINÁRODNÉ PARTNERSTVÁ

PU dlhodobo venuje pozornosť rozvoju medzinárodnej spolupráce a vytváraníu príležitostí pre študentov a zamestnancov. Práve zahraničné partnerstvá môžu prinášať nové možnosti vo vedeckovýskumnej činnosti, vzdelávaní, mobilitách či výmene skúseností.

Historicky prvá návšteva čínskeho veľvyslanca na pôde univerzity preto predstavuje dôležitý úvodný krok k nadviazaniu intenzívnejších kontaktov. Nasledujúce obdobie môže ukázať, ktoré z diskutovaných možností sa podarí pretaviť do konkrétnych projektov a spolupráce.

Stretnutie zároveň potvrdilo význam PU ako inštitúcie, ktorá môže prepájať akademické prostredie regiónu s medzinárodnými partnermi a vytvárať nové príležitosti nielen pre univerzitnú komunitu, ale aj pre širší región.

Foto: Ingrid TIMKOVÁ

Prešovská univerzita (PU) v Prešove stojí pred historickým míľnikom. Univerzita pripravuje odkúpenie budovy bývalej neologickej židovskej školy na Konštantínovej ulici v Prešove, ktorá je súčasťou národnej kultúrnej pamiatky Synagóga a škola. Patrí k významným pamiatkam židovského kultúrneho dedičstva v centre mesta. Škola v čase svojho vzniku, na konci 50-tych rokov 19. storočia, bola najmodernejšou základnou školou v Uhorsku.

Ak sa zámer podarí úspešne dokončiť, PU sa s veľkou pravdepodobnosťou stane jedinou univerzitou na Slovensku, ktorá vlastní národnú kultúrnu pamiatku získanú kúpou s cieľom jej obnovy a návratu k pôvodnému poslaniu – vzdelávaniu.

Budova neologickej židovskej školy je dnes v nevyhovujúcom technickom stave a dlhodobo chátra. Vedenie univerzity však vidí v objekte nielen historickú a kultúrnu hodnotu, ale aj jedinečnú príležitosť zachrániť významnú časť prešovského kultúrneho dedičstva a vdýchnuť jej nový život.

„Prešovská univerzita si uvedomuje svoju spoločenskú zodpovednosť nielen vo vzťahu k vzdelávaniu a vede, ale aj k ochrane kultúrneho a historického dedičstva. Získanie budovy bývalej neologickej židovskej školy vnímame ako výnimočnú príležitosť zachrániť významnú národnú kultúrnu pamiatku a zároveň jej prinavrátiť pôvodný účel, ktorému slúžila už v minulosti, teda vzdelávaniu,“ uviedol rektor Prešovskej univerzity v Prešove Dr. h. c. prof. PhDr. Peter Kónya, PhD.

Univerzita plánuje po nadobudnutí vlastníctva pripraviť projekt postupnej obnovy objektu, pričom prioritou bude zachovanie jeho historickej hodnoty a architek-

tonickej autenticity. Cieľom je vytvoriť moderné vzdelávacie a priestory, ktoré budú slúžiť študentom, zamestnancom a akademickému obci.

„Symbolika tohto projektu je mimoriadne silná. Budova, ktorá bola kedysi miestom vzdelávania mladých ľudí, by sa po rokoch mohla opäť stať priestorom poznania, vzdelávania, dialógu a stretávania sa rôznych generácií. Veríme, že sa nám podarí zachovať jej historický odkaz a zároveň ju zmysluplne začleniť do života univerzity a mesta Prešov,“ doplnil rektor.

Prešov patril v minulosti k významným centráм židovskej komunity na Slovensku. Súčasťou jej kultúrneho a náboženského života boli synagógy, školy a ďalšie komunitné objekty. Neologická synagóga a škola na Konštantínovej ulici predstavujú významné svedectvo tejto histórie a sú neoddeliteľnou súčasťou kultúrnej identity mesta.

PU považuje pripravovanú kúpu za investíciu do budúcnosti, ktorá presahuje rámec akademického prostredia. Obnova objektu by mohla prispieť nielen k rozvoju univerzity, ale aj k ochrane kultúrneho dedičstva a zveľadeniu historického centra mesta Prešov.

PREŠOV SPOJIL HISTORIKOV ZO SIEDMICH KRAJÍN

Ingrid TIMKOVÁ

PU sa stala dejiskom významnej medzinárodnej vedeckej konferencie Civitas Rakocziana, ktorá pri príležitosti 350. výročia narodenia Františka II. Rákociho spojila popredných historikov, archivárov a odborníkov z oblasti kultúrneho dedičstva zo Slovenska, Maďarska, Českej republiky, Poľska, Ukrajiny a ďalších krajín strednej Európy. Podujatie spoločne zorganizovali Prešovská univerzita (PU) v Prešove, Károli Gáspár Református Egyetem v Budapešti a Krajské múzeum v Prešove.

Dvojdnňová konferencia ponúkla viac ako štyri desiatky odborných príspevkov, ktoré priniesli nové pohľady na osobnosť Františka II. Rákociho, jeho protihabsburské povstanie, politické, náboženské a spoločenské súvislosti začiatku 18. storočia, ako aj na pretrvávajúci kultúrny odkaz tejto významnej historickej osobnosti.

Konferenciu otvoril rektor Prešovskej univerzity Dr. h. c. prof. PhDr. Peter Kónya, PhD., spolu s rektorom partnerskej univerzity v Budapešti Dr. Lászlóm Trócsányim. Úvodný blok bol venovaný medzinárodnému kontextu Rákociho povstania, jeho diplomatickým vzťahom i postaveniu v stredoeurópskej politike na začiatku 18. storočia.

Významné zastúpenie mala aj Prešovská univerzita. Rektor Peter Kónya predstavil výsledky výskumu slobodných kráľovských a zeme-

panských miest Horného Uhorska počas Rákociho povstania. Doc. Miroslav Kamenický sa vo svojom vystúpení venoval osobnosti Jána Gottfrieda Hellenbacha a jeho vzťahu k povstaniu Františka II. Rákociho.

Program konferencie bol rozdelený do viacerých tematických sekcií. Historici diskutovali o mestách a ich úlohe počas povstania, významných osobnostiach obdobia, náboženských pomeroch, cirkevných dejinách, kultúrnej pamäti i obraze Rákociho v historiografii, literatúre a cestovnom ruchu.

Osobitná pozornosť patrila aj novým výsledkom výskumu archívnych dokumentov, diplomatických vzťahov, vojenských dejín, archeologických prameňov či ikonografie Rákociho obdobia. Prednášajúci predstavili doteraz málo známe dokumenty, nové interpretácie historických udalostí i výsledky

medzinárodných výskumných projektov.

Konferencia zároveň vytvorila priestor na rozvoj medzinárodnej vedeckej spolupráce medzi univerzitami, múzeami a výskumnými pracoviskami zo strednej Európy. Účastníci diskutovali o ďalších možnostiach spoločných vedeckých projektov, publikačných aktivít i výmene skúseností pri výskume dejín regiónu.

Podujatie potvrdilo význam PU ako rešpektovaného centra historického výskumu a medzinárodnej vedeckej spolupráce. Organizátori zdôraznili, že poznávanie spoločných dejín krajín strednej Európy prispieva nielen k rozvoju historickej vedy, ale aj k lepšiemu porozumeniu spoločného kultúrneho dedičstva národov regiónu.

Foto: Krajské múzeum v Prešove

JUNIÁLES UZAVREL AKADEMICKÝ ROK

Ingrid TIMKOVÁ

Vedenie PU pripravilo pre svojich zamestnancov tradičné spoločenské podujatie Juniáles, ktoré sa uskutočnilo v areáli Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU. Podujatie symbolicky uzatvorilo akademický rok 2025/2026 a opäť vytvorilo priestor na neformálne stretnutia, vzájomné spoznávanie a budovanie univerzitnej komunity.

Tohtoročný Juniáles sa tešil veľkému záujmu, kde sa prihlásilo takmer 500 zamestnancov univerzity. Podujatie sa tým zaradilo medzi najnavštevovanejšie zamestnanecké akcie v histórii univerzity. „Toto podujatie je symbolickou bodkou za ukončením akademického roka. Stáva sa už tradíciou a veľmi nás teší, že sa každoročne teší veľkej obľube našich zamestnancov. Vidíme to aj na tom, že počet účastníkov z roka na rok rastie a zamestnanci tu trávajú niekoľko hodín v príjemnej atmosfére,“ uviedol prorektor pre stratégiu a marketing Prešovskej univerzity prof. Peter Adamišin.

SPOLOČNÉ STRETNUTIE S DÁVKOU SÚŤAŽIVOSTI

Organizátori pripravili bohatý program, ktorý prepájal športové, vedomostné, spoločenské i zábavné aktivity. Účastníci si mohli vyskúšať rôzne disciplíny súvisiace s činnosťou jednotlivých pracovísk a zbierať body do súťaže jednotlivcov. Nechýbali ani obľúbené športové aktivity, hádzanie šípok na terč či pamäťová súťaž. Popoludňajší program patrilo tímovej vedomostnej súťaži, o ktorú bol tento rok mimoriadny záujem. „V porovnaní s minulým rokom máme prihlá-

sených viac ako dvojnásobný počet tímov. Veľmi nás teší, že zamestnanci sa chcú aktívne zapájať a tráviť čas spoločne aj mimo svojho pracovného prostredia,“ doplnil prof. Adamišin.

UNIVERZITA AKO KOMUNITA

Súčasťou podujatia bolo aj slávnostné oceňovanie najúspešnejších súťažiacich. Organizátori pripravili množstvo atraktívnych cien, ktoré sa podarilo zabezpečiť aj vďaka podpore partnerov.

Juniáles však nebol iba o súťažiach. Hlavným cieľom podujatia bolo vytvoriť priestor na neformálne stretnutia kolegov z rôznych fakúlt a pracovísk, ktorí sa počas akademického roka často stretávajú najmä pri plnení pracovných povinností. „Chceme, aby naši zamestnanci mali príležitosť vzájomne sa porozprávať, oddýchnuť si po náročnom akademickom roku a zároveň sa ešte viac spoznať. Takéto podujatia majú významný integračný rozmer a pomáhajú budovať univerzitnú komunitu,“ zdôraznil prorektor.

POĎAKOVANIE ZA AKADEMICKÝ ROK

Vedenie Prešovskej univerzity zá-

roveň využilo príležitosť poďakovať všetkým zamestnancom za ich prácu, nasadenie a prínos k rozvoju univerzity počas uplynulého akademického roka.

Príjemnú atmosféru podujatia doplnilo občerstvenie, teplý bufet a priestor na neformálne rozhovory. Aj tento ročník Juniálesu potvrdil, že Prešovská univerzita nie je len miestom vzdelávania a vedeckého výskumu, ale aj komunitou ľudí, ktorých spája spoločný cieľ rozvíjať kvalitné vysokoškolské vzdelávanie a akademické prostredie.

foto: Peter HALKO ml.

PU DOSTANE PODPORU NA NOVÉ ŠPORTOVISKO

Ingrid TIMKOVÁ

Projekt Prešovskej univerzity vo výške približne 185-tisíc eur podporilo Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR. V univerzitnom areáli vďaka tomu vznikne moderné viacúčelové vonkajšie športovisko, ktoré bude slúžiť nielen študentom a zamestnancom univerzity, ale aj širokej verejnosti.

Zmluvu o poskytnutí finančného príspevku v pondelok 17. augusta 2026 na pôde Prešovskej univerzity podpísali minister investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR Samuel Migaľ a rektor Prešovskej univerzity prof. PhDr. Peter Kónya, PhD.

NOVÉ ŠPORTOVISKO PRE POHYB AJ ODDYCH

Projekt Vybudovanie viacúčelového športoviska v areáli Prešovskej univerzity prinesie do univerzitného prostredia moderný priestor určený na podporu pohybových aktivít, zdravého životného štýlu a aktívneho trávenia voľného času. Športovisko bude koncipované tak, aby ponúklo široké možnosti využitia pre rôzne vekové a výkonnostné skupiny. Jeho súčasťou budú prvky na silové a kardio cvičenia, ale aj zariadenia vhodné na rehabilitačné a kompenzačné cvičenia. Dôležitým prvkom projektu je pritom jeho bezbariérové riešenie, ktoré umožní využívať športovisko aj osobám so zníženou pohyblivosťou.

„Rozvoj kvalitného univerzitného prostredia nevnímame iba cez vzdelávanie a vedeckú činnosť. Dôležité je vytvárať aj podmienky, ktoré podpo-

rujú zdravý životný štýl, komunitný život a celkovú kvalitu prostredia, v ktorom naši študenti a zamestnanci pôsobia. Teší ma preto, že tento projekt sa posúva k realizácii,“ uviedol rektor Prešovskej univerzity Peter Kónya.

Minister: Prešovská univerzita si zaslúži maximálnu pozornosť Minister investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR Samuel Migaľ počas návštevy Prešovskej univerzity rokoval s rektorom Petrom Kónym nielen o podpore nového športoviska, ale aj o ďalších rozvojových zámeroch univerzity. Diskusia sa týkala možností podpory projektov, spolupráce s hospodárskou sférou, ako aj úloh univerzity pri rozvoji regiónu a Slovenska.

„Prešovská univerzita je centrum vzdelávania v najväčšom kraji na Slovensku a preto si zaslúži maximálnu pozornosť. Je to univerzita, ktorá nie je zaostalá, ale práve naopak, veľmi modernou univerzitou. Je to univerzita, ktorá má zrekonštruované svoje priestory, ktorá má

zrekonštruované internáty a od ktorej sa možno veľké bratislavské univerzity majú čo učiť,“ uviedol minister Samuel Migaľ.

Ako dodal, teší ho, že práve prostredníctvom nového športoviska sa bude ďalej zvyšovať kvalita univerzitného prostredia. *„Ja som veľmi rád, že práve novým športoviskom sa opäť pozdvihne úroveň vzdelávania na tejto vysokej škole a ja pevne verím, že všetci študenti, ktorí sú prevažne z Prešovského kraja, budú ešte lepšie vzdelaní ako tí z ostatných univerzít,“* povedal minister.

UNIVERZITA PREDSTAVILA AJ ĎALŠIE ROZVOJOVÉ ZÁMERY

Pracovné stretnutie ministra s vedením Prešovskej univerzity bolo zároveň príležitosťou na predstavenie ďalších projektov, ktoré univerzita v súčasnosti realizuje alebo pripravuje. Diskusia sa sústredila na možnosti efektívneho využívania dostupných finančných mechanizmov pri ďalšom rozvoji univerzitnej infraštruktúry, vzdelávania, vedy a výskumu.

REKTOR PRIJAL GENERÁLNEHO KONZULA UKRAJINY

Ingrid TIMKOVÁ

Rektor PU Dr.h.c. prof. PhDr. Peter Kónya, PhD., prijal v na pôde univerzity generálneho konzula Ukrajiny Volodymyra Kamarčuka. Išlo o jeho prvú oficiálnu návštevu Prešovskej univerzity po opätovnom otvorení Generálneho konzulátu Ukrajiny v Prešove.

Osobitná pozornosť patrila aj spolupráci akademického prostredia s hospodárskou sférou. Partnerstvo univerzity s praxou môže podľa účastníkov stretnutia vytvárať priestor na intenzívnejšie prepájanie odborného a vedeckého potenciálu Prešovskej univerzity s potrebami regiónu a trhu práce.

Prešovská univerzita ako významná vzdelávacia a vedecko-výskumná inštitúcia východného Slovenska tak môže ešte výraznejšie prispievať k rozvoju regiónu a zároveň reagovať na aktuálne potreby spoločnosti a hospodárstva.

PRÍLEŽITOSŤ NA SPOLUPRÁCU PRI VÝSKUME SLOVENSKÝCH NÁREČÍ

Jednou z tém rokovania bol aj podnet ministra na možnú spoluprácu v oblasti výskumu, dokumentovania a uchovávania slovenských nárečí. Práve v tejto oblasti môže Prešovská univerzita využiť svoje odborné kapacity a dlhoročné skúsenosti s jazykovedným výskumom.

Diskusia sa dotkla možností systematického spracovania nárečového materiálu a jeho uchovávania tak, aby zostal dostupný nielen pre odbornú verejnosť a ďalší výskum, ale aj pre budúce generácie. Dokumentovanie autentických podôb regionálneho jazyka môže byť zároveň významným príspevkom k zachovávaniu kultúrneho dedičstva jednotlivých slovenských regiónov.

Návšteva ministra Samuela Migala na Prešovskej univerzite otvorila viacero tém presahujúcich samotnú podporu športovej infraštruktúry. Stretnutie potvrdilo záujem pokračovať v dialógu o projektoch a iniciatívach, ktoré podporujú modernizáciu univerzitného prostredia, rozvoj vzdelávania, vedy a výskumu a zároveň posilňujú postavenie Prešovskej univerzity ako významného partnera pri rozvoji Prešovského kraja i celého Slovenska.

Foto: Ingrid TIMKOVÁ

Stretnutie sa uskutočnilo pred otvorením tradičného podujatia Juniáles, ktoré univerzita každoročne organizuje pre svojich zamestnancov. Rokovanie sa nieslo v duchu vzájomného spoznávania, prehlbovania spolupráce a diskusie o aktuálnych témach týkajúcich sa ukrajinských študentov študujúcich na Prešovskej univerzite.

„Išlo o prvú oficiálnu návštevu nového generálneho konzula Ukrajiny na Slovensku po opätovnom otvorení prešovského generálneho konzulátu. Popri vzájomnom zoznámení sme diskutovali najmä o ukrajinských študentoch, o otázkach a problémoch, s ktorými sa môžu počas štúdia stretnúť. Dohodli sme sa na pokračovaní vzájomnej komunikácie a udržiavaní pravidelného kontaktu,“ uviedol rektor.

Významnou témou stretnutia bola aj podpora ďalšieho rozvoja Inštitútu ukrajinistiky Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity, ktorý

dlhodobo zohráva dôležitú úlohu v oblasti vzdelávania, vedeckého výskumu a rozvoja slovensko-ukrajinských kultúrnych a akademických vzťahov.

Prešovská univerzita patrí medzi vysoké školy, ktoré dlhodobo vytvárajú podmienky pre štúdium zahraničných študentov vrátane študentov z Ukrajiny. Univerzita zároveň podporuje medzinárodnú spoluprácu a rozvoj partnerstiev so zahraničnými inštitúciami v oblasti vzdelávania, výskumu i kultúrnej výmeny.

Stretnutie potvrdilo spoločný záujem o ďalšie prehlbovanie spolupráce medzi Prešovskou univerzitou a Generálnym konzulátom Ukrajiny v Prešove, a to najmä v oblastiach podpory študentov, rozvoja akademických kontaktov a posilňovania slovensko-ukrajinských vzťahov.

Foto: Ingrid TIMKOVÁ

NOVÍ PROFESORI PU

Ingrid TIMKOVÁ

Prezident Slovenskej republiky Peter Pellegrini dnes v Prezidentskom paláci vymenoval 30 nových profesoriek a profesorov vysokých škôl. Medzi novovymenovanými profesormi sú aj traja významní predstavitelia Prešovskej univerzity v Prešove – doc. ThDr. Václav Ježek, PhD. et Ph.D., doc. ThDr. Mária Kardis, PhD., a doc. PhDr. Gabriela Mikulášková, PhD., univer. prof.

Prezident SR vo svojom príhovore zdôraznil, že profesorský titul predstavuje jedno z najvyšších ocenení akademickej práce a zároveň prináša zvýšenú spoločenskú zodpovednosť. „Na svoje plecia prijímate aj väčšiu zodpovednosť. Za vzdelávanie a výchovu ďalších generácií, za kondíciu škôl, na ktorých pôsobíte, za kvalitu a úroveň našej vedy, umenia a nášho školstva,“ uviedol prezident.

VÁCLAV JEŽEK POSILNÍ AKADEMICKÚ OBEC V OBLASTI PRAVOSLÁVNEJ TEOLÓGIE

Novým profesorom v odbore pravoslávna teológia sa stal Václav Ježek, ktorý pôsobí na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte Prešovskej univerzity. Dlhodobu sa venuje pedagogickej, vedeckej a publikačnej činnosti v oblasti teológie a patrí medzi rešpektované osobnosti pravoslávneho akademického prostredia.

MÁRIA KARDIS ROZVÍJA TEOLOGICKÉ VZDELÁVANIE AJ MEDZINÁRODNÉ VZŤAHY UNIVERZITY

Mária Kardis rozvíja teologické vzdelávanie aj medzinárodné vzťahy univerzity

Profesorkou v odbore katolícka teológia sa stala Mária Kardis, prorektorka Prešovskej univerzity pre zahraničie a vonkajšie vzťahy a pedagogička Gréckokatolíckej teologickej fakulty. Vo svojej pedagogickej činnosti sa venuje predmetom Všeobecný úvod do Svätého písma, Biblická archeológia, Nový zákon, Exegéza Nového zákona, Biblická teológia a Svetové mytológie. Dlhodobu sa podieľa na rozvoji medzinárodnej spolupráce univerzity.

GABRIELA MIKULÁŠKOVÁ PATRÍ MEDZI REŠPEKTOVANÉ OSOBNOSTI PSYCHOLÓGIE

Profesorkou v odbore všeobecná a experimentálna psychológia sa stala Gabriela Mikulášková, PhD., ktorá pôsobí na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity. Je certifikovaná psychoterapeutkou, lektorkou a kogarantkou terapeutického

výcviku v systemickej psychoterapii. Výskumne sa zameriava na kvalitatívny výskum, diskurzívnu analýzu, problematiku duševného zdravia detí a psychologické dôsledky pandémie COVID-19. Podieľala sa na riešení viacerých projektov APVV, VEGA a medzinárodného projektu Daphne.

Vo svojom vystúpení prezident SR pripomenul aj význam akademického prostredia pri formovaní spoločenských hodnôt. „Univerzity a vysoké školy sú nielen vzdelávacími inštitúciami, ale tiež nositeľmi pevných morálnych zásad a hodnôt,“ zdôraznil.

Osobitnú pozornosť venoval aj rozvoju umelej inteligencie a jej vplyvu na vzdelávanie a budúcnosť spoločnosti. Podľa jeho slov bude úspech Slovenska závisieť od schopnosti efektívne využívať vzdelanostný a kreatívny potenciál svojich ľudí.

Prešovská univerzita v Prešove považuje vymenovanie nových profesorov za významné ocenenie ich dlhoročnej vedeckej, pedagogickej a odbornej práce. Zároveň ide o potvrdenie kvality akademického prostredia univerzity a jej prínosu pre rozvoj vzdelávania, výskumu a spoločnosti.

Foto: Kancelária prezidenta SR

MLADÍ RÓMSKI AUTORI PREDSTAVILI SVOJE VÍZIE

Ingrid TIMKOVÁ

Prešovská univerzita v Prešove sa v utorok 16. júna stala dejiskom celoslovenského finále jedinečnej literárnej súťaže pre deti z marginalizovaných rómskych komunít s názvom „Vízia Slovenska očami mladých“. Podujatie zorganizovali Úrad komisára pre deti, Prešovská univerzita v Prešove a občianske združenie Prorómska školská iniciatíva (PRŠI) v spolupráci s Kanceláriou prezidenta Slovenskej republiky.

Súťaž sa uskutočnila po prvýkrát a už vo svojom premiérovom ročníku zaznamenala veľký záujem detí z rôznych regiónov Slovenska. Do projektu sa zapojilo 36 mladých autorov z marginalizovaných rómskych komunít, ktorí vo svojich literárnych prácach opísali predstavy o budúcnosti Slovenska, svoje sny, nádeje, ale aj každodenné výzvy, ktorým čelia.

Po niekoľkokomesačnom hodnotiacom procese odborná porota vybrala dvanásť finalistov, ktorí svoje práce osobne predstavili počas záverečného podujatia na pôde Prešovskej univerzity. Zástupcom spoluorganizátora podujatia za Prešovskú univerzitu bol Ústav rómskych štúdií, ktorý na súťaži zastupovala Mgr. Lenka Goroľová, PhD. ako členka poroty.

„Je to vízia Slovenska očami detí. Pred niekoľkými mesiacmi sme spustili súťaž, do ktorej sa zapojilo 36 detí z vylúčených rómskych komunít z celého Slovenska. Na základe odborného hodnotenia bolo vybraných 12 finalistov, ktorí dnes prezentujú svoje diela. Vyjadrujú v nich svoje pocity, nálady, opisujú slobodu, svoje vízie, očakávania o budúcnosti a zdieľajú s nami svoje životné skúsenosti,“ uviedla odborná poradkyňa komisára pre deti Svetlana Pavlovičová.

DETI HOVORILI O SVOJICH SNOCH AJ PROBLÉMOCH

Literárne práce finalistov priniesli silné osobné príbehy, ale aj zamyslenia nad budúcnosťou spoločnosti. Mladí autori otvorene pomenovali problémy, s ktorými sa stretávajú vo svojom okolí, no zároveň predstavili svoje ambície a túžbu po lepšom živote.

„Často sa cítia vylúčené a nepochopené. Na druhej strane sme dnes počuli veľmi silné slová detí, ktoré chcú chodiť do školy, chcú sa vzdelávať, chcú byť zdravotnými sestrami, učiteľmi či odborníkmi, chcú budovať túto krajinu a prispieť k jej rozvoju. Vidia svoju budúcnosť inak, ako žijú dnes ich rodiny,“ zdôraznila Svetlana Pavlovičová.

Vo svojich textoch sa deti venovali aj otázkam bývania, životného prostredia či sociálnej situácie v komunitách, z ktorých pochádzajú. Mnohé z nich upozornili na problémy spojené s generačnou chudobou, zanedbaným prostredím či obmedzenými možnosťami na vzdelávanie.

„Tieto deti sa chcú vymaniť z transgeneračnej chudoby a chcú mať štandardný život. Počas dnešného podujatia zaznelo množstvo emotívnych výpovedí, ktoré ukázali ich odhodlanie zmeniť svoj život aj svoje okolie,“ doplnila Pavlovičová.

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA PODPORUJE INKLÚZIU A ROZVOJ TALENTOV

Prešovská univerzita v Prešove dlhodobo podporuje aktivity zamerané na inkluzívne vzdelávanie, rozvoj talentu a vytváranie príležitostí pre mladých ľudí bez ohľadu na ich sociálne či kultúrne zázemie.

Organizátori podujatia zdôraznili, že cieľom súťaže nie je iba rozvoj literárnych schopností detí, ale aj vytváranie priestoru na to, aby mohli slobodne vyjadriť svoje názory, predstavy a očakávania od spoločnosti. Víťazov a finalistov hodnotila odborná porota v zložení komisár pre deti Jozef Mikloško, predseda občianskeho združenia Prorómska školská iniciatíva doc. PhDr. Miroslav Zelina, DrSc., riaditeľka Krajskej knižnice P. O. Hviezdoslava v Prešove Iveta Hurná a hudobník Martin Husovský. Víťazkou sa stala Lenka Kalejová z Lomničky, ktorá porotu ohúrila svojim prejavom a osobnou motiváciou zmeniť svoju obec a neodísť.

HLAS MLADÝCH, KTORÝ STOJÍ ZA VYPOČUTIE

Celoslovenské finále súťaže ukázalo, že aj deti z marginalizovaných rómskych komunít majú jasné predstavy o svojej budúcnosti a o tom, aké Slovensko by chceli raz spoluvytvárať. Ich práce priniesli nielen autentický pohľad na realitu života v komunitách, ale aj silné posolstvo nádeje, vzdelávania a osobnej zodpovednosti. Prešovská univerzita v Prešove si váži možnosť byť partnerom projektu, ktorý dáva hlas mladým ľuďom a vytvára priestor pre ich aktívnu účasť na spoločenskom dialógu.

Foto: Ingrid TIMKOVÁ

ŠTUDENTI ROZHODLI: PU JE TREŤOU NAJLEPŠOU VEREJNOU VŠ

Ingrid TIMKOVÁ

V celoslovenskom prieskume Hodnoť.to 2025 obsadila PU 3. miesto spomedzi 20 verejných vysokých škôl. Pozitívne ju hodnotili najmä samotní študenti, pričom univerzita zaznamenala aj medziročné zlepšenie v hodnotení zamestnávateľov.

Prešovská univerzita (PU) v Prešove dosiahla významný úspech v celoslovenskom prieskume spokojnosti študentov Hodnoť.to 2025, ktorý realizovalo Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR v spolupráci s Centrom vedecko-technických informácií SR. Spomedzi všetkých 20 verejných vysokých škôl na Slovensku sa umiestnila na výbornom treťom mieste v celkovej spokojnosti študentov.

Výsledky prieskumu potvrdili, že študenti PU pozitívne hodnotia kvalitu vzdelávania, prístup pedagógov, podmienky štúdia aj celkové akademické prostredie. Ide o cennú spätnú väzbu, ktorá odráža každodennú prácu zamestnancov univerzity a jej dlhodobú snahu vytvárať kvalitné a podnetné prostredie pre štúdium.

„Veľmi nás teší, že študenti zaradili Prešovskú univerzitu medzi tri najlepšie hodnotené verejné vysoké školy na Slovensku. Vnímate to ako ocenenie práce našich pedagógov, výskumníkov a odborných zamest-

nancov, ktorí sa dlhodobo usilujú o vytváranie kvalitného vzdelávacieho prostredia a individuálny prístup k študentom. Zároveň je to pre nás záväzok pokračovať v ďalšom zvyšovaní kvality vzdelávania, internacionalizácie a prepojenia štúdia s praxou,“ uviedol rektor Prešovskej univerzity Peter Kónya. Do druhého ročníka prieskumu Hodnoť.to sa zapojilo 12 772 študentov prvého a druhého stupňa denného štúdia verejných vysokých škôl, čo predstavuje takmer dvojnásobný počet respondentov oproti pilotnému ročníku 2024. Študenti hodnotili vysoké školy v 12 tematických oblastiach vrátane kvality výučby, prístupu pedagógov, podmienok štúdia, podpory zo strany univerzity, praktickej prípravy či pripravenosti na trh práce.

Výsledky zároveň ukázali, že študenti slovenských vysokých škôl si najviac cenia kvalitnú výučbu, odborný a ľudský prístup pedagógov a osobnú podporu zo strany univerzít. Práve v týchto oblastiach dosahuje PU dlhodobu pozitívnu hodnotenia.

Pozitívnym signálom je aj hodnotenie zamestnávateľov absolventov slovenských vysokých škôl.

V prieskume Hodnoť.to zameralom na spokojnosť zamestnávateľov sa PU umiestnila na 9. mieste spomedzi verejných vysokých škôl, pričom medziročne zaznamenala zlepšenie svojich výsledkov. Potvrďuje sa tak, že absolventi univerzity sú na trhu práce konkurencieschopní a zamestnávatelia oceňujú ich odborné vedomosti a pripravenosť pre prax.

Univerzita bude aj naďalej rozvíjať kvalitu vzdelávania, podporovať medzinárodnú spoluprácu, modernizovať študijné programy a posilňovať prepojenie akademického prostredia s potrebami spoločenskej a pracovnej praxe. Medzi priority vedenia PU dlhodobo patrí budovanie klientskeho prístupu ku študentom a skvalitňovanie podmienok a prostredia pre štúdium. Sem patrí nielen rekonštrukcia internátov či športovísk, ale rovnako aj pozitívne zmeny vzťahu učiteľov ku študentom.

PU v Prešove patrí medzi najvýznamnejšie vzdelávacie a vedecko-výskumné inštitúcie na Slovensku. Na ôsmich fakultách poskytuje vzdelávanie tisíckam študentov v širokom spektre študijných odborov a dlhodobo sa profiluje ako moderná univerzita orientovaná na kvalitu, inovácie a spoločenskú zodpovednosť.

Foto: archív PU

MICHAL VARCHOLA, ZAKLADATEĽ PREŠOVSKÉJ RUSISTIKY

Ingrid TIMKOVÁ

S hlbokým zármutkom prijala akademická obec Prešovskej univerzity v Prešove správu o úmrtí doc. PhDr. Michala Varcholu, CSc., významného slovenského rusistu, vysokoškolského pedagóga, vedca a jednej z osobností, ktoré stáli pri budovaní vysokoškolského vzdelávania v Prešove.

Docent Michal Varchola zasvätil svoj profesionálny život rozvoju rusistiky, jazykovedného výskumu a výchove mnohých generácií študentov.

S Prešovom spojil prakticky celý svoj akademický život. Na vtedajšej Filologickej fakulte Vysokej školy pedagogickej v Prešove vyštudoval ruský jazyk a od roku 1962 pôsobil ako vysokoškolský učiteľ na Katedre ruského jazyka a literatúry. Svoju pedagogickú a vedeckú činnosť rozvíjal až do roku 1999 a neskôr pôsobil aj vo funkcii prorektora Prešovskej univerzity.

Patril medzi zakladateľské osobnosti prešovskej rusistiky a významnou mierou sa podieľal aj na formovaní samotného vysokoškolského školstva v Prešove. Za celoživotný prínos bol ocenený Zlatou medailou rektora Prešovskej univerzity v Prešove, ktorá patrí medzi najvyššie univerzitné ocenenia.

Vo vedeckovýskumnej činnosti sa docent Varchola venoval predovšetkým problematike súčasnej spisovnej ruštiny, najmä morfológii, lexikológii a lexikálnej sémantike v konfrontácii so slovenčinou. Významné miesto v jeho výskume patrilo aj všeobecnej jazykovede, sociolingvistiky, lingvopedagogiky, jazykovej typológii, ako aj

staroslovenčine a cirkevnej slovančine. Jeho odborné práce významne obohatili slovenskú aj medzinárodnú slavistiku.

Dlhé roky tvoril spolu s prof. PhDr. Michalom Miklušom, CSc., rešpektovanú vedeckú dvojicu jazykovednej sekcie katedry rusistiky. Spoločne sa podieľali na riešení viacerých vedeckovýskumných a grantových projektov, pričom docent Varchola spolupracoval aj s odborníkmi z Univerzity Komenského v Bratislave či Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra Slovenskej akadémie vied.

Jeho odborné renomé prekročilo hranice Slovenska. V roku 1968 pôsobil ako lektor slavistiky na University of Bradford vo Veľkej Británii. Dve funkčné obdobia zastával funkciu vedúceho Katedry rusistiky a aktívne sa zapájal do činnosti Medzinárodnej asociácie učiteľov ruského jazyka a literatúry (MAPR-JAL), v rámci ktorej reprezentoval slovenskú jazykovedu na viacerých svetových kongresoch. Svoje vedecké poznatky prezentoval aj na medzinárodných zjazdoch slavistov

a publikoval desiatky odborných štúdií doma i v zahraničí.

Popri vedeckej práci sa významne podieľal aj na popularizácii rusistického výskumu prostredníctvom recenzií, odborných článkov a hodnotení domácich i zahraničných vedeckých publikácií. Jeho práca sa vyznačovala vysokou odbornou erudíciou, precíznosťou a úctou k vedeckému poznaniu.

Odchod docenta Michala Varcholu predstavuje citeľnú stratu nielen pre Prešovskú univerzitu, ale aj pre slovenskú jazykovedu a akademickú obec. Zostane zapísaný v pamäti svojich kolegov, študentov i nasledovníkov ako uznávaný vedec, rešpektovaný pedagóg, múdry kolega a človek, ktorý významnou mierou prispel k budovaniu rusistiky a rozvoju univerzitného vzdelávania v Prešove.

Češť jeho pamiatke!

Foto: archív PU

MARTA SOUČKOVÁ, VÝZNAMNÁ OSOBNOSŤ LITERATÚRY

Ingrid TIMKOVÁ

Vo veku 63 rokov 12. augusta náhle a nečakane zomrela prof. PhDr. Marta Součková, PhD., profesorka Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove, významná odborníčka na slovenskú literatúru, literárna kritička, editorka a pedagogička. Jej odchod je veľkou stratou nielen pre Prešovskú univerzitu, ale aj pre slovenskú literárnu vedu a kultúru.

Prof. Marta Součková patrila k výrazným osobnostiam slovenskej literárnej vedy. Svoj odborný život zasvätila predovšetkým slovenskej literatúre po roku 1989, poetike prozaického textu, literárnej kritike, tvorivému písaniu a problematike personálnej témy. Na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity pôsobila ako profesorka a od roku 2017 viedla Katedru slovenskej literatúry a literárnej vedy. Jej akademická dráha bola spätá s Prešovom už od roku 1990, keď začala pôsobiť na vtedajšej Filozofickej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika.

V roku 2000 obhájila dizertačnú prácu *Modelovanie personálnej témy v prozaickom texte*, v roku 2005 habilitačnú prácu *Podoby slovenskej prózy po roku 1989* a v roku 2013 bola vymenovaná za profesorku v odbore teória a dejiny konkrétnych národných literatúr. Jej odborná a pedagogická činnosť sa výrazne podieľala na formovaní prešovskej slovakistiky a na príprave nových generácií literárnych vedcov, učiteľov a odborníkov v oblasti literatúry a kultúry. Významnú časť jej práce predstavovala pedagogická a školiťská činnosť. Ako učiteľka a školiteľka sprevádzala desiatky študentov a doktorandov. Pre mnohých z nich bola nielen uznávanou odbornou autoritou, ale aj človekom, ktorý dokázal o literatúre premýšľať s nadhľadom, citlivosťou a schopnosťou nachádzať v texte súvislosti presahujúce hranice jednej disciplíny.

VEDKYŇA, KTORÁ ROZUMELA LITERATÚRE AJ ĽUĎOM

Jej vedecký odkaz zostáva zachovaný v množstve odborných publikácií. Medzi jej najvýznamnejšie monografie patria *Personálna téma v prozaickom texte* (2001), *P(r)ózy po roku 1989* (2009) a *P(r)ózy po roku 2000* (2021). Ako editorka pripravila aj rozsiahle edície próz významných slovenských autorov, medzi nimi *Jozef Cíger Hronský. Prózy* a *Milo Urban. Prózy*. Podieľala sa tiež na kolektívnych odborných a edičných projektoch venovaných slovenskej literatúre a kultúre.

Prof. Součková bola aktívna aj mimo akademického prostredia. Pôsobila v Rade Fondu na podporu umenia pre oblasť literatúry, v redakčných radách odborných časopisov, v edičnej komisii Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity a ako členka porôt literárnych a umeleckých súťaží, medzi ktoré patrili Akademický Prešov, Medziriadky či Anasoft litera.

Jej odborná práca bola opakovane ocenená Cenou rektora Prešovskej univerzity. V roku 2010 ju získala za publikáciu *P(r)ózy po roku 1989*, v roku 2021 za významný prínos vo vede a v roku 2022 za publikáciu *P(r)ózy po roku 2000*.

Marta Součková však pre svojich kolegov a študentov nebola iba profesorkou a odbornou autoritou. Bola

človekom, ktorý vedel vytvárať blízke a priateľské vzťahy, bol ochotný pomôcť a ktorého prítomnosť bola prirodzenou súčasťou akademického života Filozofickej fakulty a Prešovskej univerzity.

Zanechala nezmazateľnú stopu vo svojom odbore ako učiteľka, školiťka, vedkyňa, editorka a literárna kritička. Posledné roky viedla prešovskú literárnovednú slovakistiku ako garantka jej kontinuity a kvality. Pre nás všetkých však bola predovšetkým úžasným človekom a skutočnou priateľkou. Jej náhly odchod je bolestnou stratou, s ktorou sa budeme dlho vyrovnávať.

Odchod prof. Marty Součkovej je stratou osobnosti, ktorá svojou prácou desaťročia spoluvytvárala podobu prešovskej literárnej vedy a významne prispievala k poznávaniu a reflexii slovenskej literatúry.

Prešovská univerzita v Prešove vyjadruje úprimnú sústrasť jej synom, rodine, blízkym, kolegom, študentom a všetkým, ktorí ju poznali.

Češť jej pamiatke.

foto: Inštitút slovakistiky a mediálnych štúdií Filozofickej fakulty PU

MICHAL BELEJ, VÝZNAMNÝ TELOVÝCHOVNÝ VEDEC A OSOBNOSŤ PU

Ingrid TIMKOVÁ

29. augusta 2026 zomrel v Prešove vo veku nedožitých 92 rokov prof. Michal Belej, CSc., významný telovýchovný vedec, pedagóg, tréner a osobnosť, ktorá bola neodmysliteľne spätá s rozvojom športovej vedy a vzdelávania v Prešove. Jeho odchodom stráca akademická obec výnimočného odborníka, ktorý desaťročia svojho života venoval vede, pedagogickej práci a športu.

Prof. Michal Belej sa narodil 15. októbra 1934 v Kašove. Postupne sa vypracoval na uznávaného odborníka v oblasti antropomotoriky a pohybového učenia. Významnú časť svojho profesijného života spojil s akademickým prostredím v Prešove, kde dlhé roky pôsobil na Katedre telesnej výchovy Pedagogickej fakulty UPJŠ. Svoje odborné vedomosti a vedeckú erudíciu neustále rozvíjal a pôsobil aj vo viacerých akademických funkciách.

Vrchol jeho profesijnej kariéry je úzko spätý so vznikom Prešovskej univerzity (PU) a Fakulty športu PU. V roku 1997 bol v Bratislave inaugurovaný a menovaný za profesora v odbore športová edukológia. Svojou odbornou prácou sa tak zaradil medzi osobnosti, ktoré významne prispeli k budovaniu športovej vedy a vysokoškolského vzdelávania v Prešove.

UČITEĽ, KTORÝ VYCHOVAL CELÉ GENERÁCIE ŠPORTOVÝCH PEDAGÓGOV

Za dlhé roky pedagogického pôsobenia odovzdával svoje vedomosti tisíckam študentov telesnej výchovy. Pre mnohých z nich nebol iba profesorom a odborným autoritou, ale človekom, ktorý ich sprevádzal na začiatku ich vlastnej profesionálnej cesty. Významnú stopu zanechal aj vo vedeckej oblasti. Podieľal sa na viacerých významných výskumných projektoch, pôsobil v odborných

a medzinárodných organizáciách športových vedcov a svojimi poznatkami prispieval k rozvoju odboru doma i v zahraničí. Ako autor a spoluautor je podpísaný pod viacerými odbornými publikáciami. K jeho najvýznamnejším dielam patrí monografia Motorické učenie, ktorá sa stala významnou súčasťou odbornej literatúry v oblasti športu a pohybového vzdelávania. Za svoju dlhoročnú odbornú a spoločenskú činnosť získal aj významné ocenenie Slovenského olympijského výboru – Cenu fair-play.

ŠPORT NEBOL IBA JEHO POVOLANÍM, ALE ŽIVOTOM

Šport sprevádzal prof. Michala Beleja prakticky počas celého života. Sám bol aktívnym športovcom a basketbal hrával na vrcholovej úrovni. Venoval sa tiež atletike a hádzanej. Neskôr svoje skúsenosti zúročil ako tréner.

V skromných prešovských podmienkach dokázal v atletike vychovať viacerých špičkových športovcov. Jeho odborné znalosti a skúsenosti však nachádzali uplatnenie aj v ďalších športových odvetviach. Pôsobil pri futbalovom tíme Tatranu Prešov a ako konzultant a špecialista na pohybové zručnosti a tréningové metódy spolupracoval aj pri iných športoch.

Jeho celoživotný príbeh tak spájal tri oblasti, ktoré boli jeho srdcu najbliž-

šie – veda, pedagogika a šport. Vo všetkých zanechal výraznú stopu.

RODINA BOLA JEHO PEVNÝM ZÁZEMÍM

Dôležitou súčasťou života prof. Michala Beleja bola jeho rodina. 63 rokov po jeho boku stála manželka Katarína, bývalá basketbalistka. Spoločne vychovali dvoch synov, Milana a Martina - dlhoročného novinára.

ODIŠLA VÝRAZNÁ OSOBNOSŤ ŠPORTOVEJ VEDY

Odchodom prof. Michala Beleja stráca Prešovská univerzita významného pedagóga, vedca a osobnosť, ktorá bola spätá s formovaním športového vzdelávania a vedy v Prešove. Jeho odborná práca, vedecké publikácie, pedagogické pôsobenie i trénerstvo zostávajú súčasťou odkazu, ktorý bude pokračovať v generáciách jeho študentov a športovcov.

Jeho meno bude navždy spojené s rozvojom antropomotoriky, pohybového učenia a športovej edukológie, ale aj s konkrétnymi ľuďmi, ktorým počas svojho dlhého a plodného života odovzdal svoje vedomosti a skúsenosti.

Česť jeho pamiatke.

Foto: Martin BELEJ

PO PÄTDESIATICH ROKOCH OPÄŤ DOMA

Michaela SEPEŠIOVÁ, Milan LAZORČÁK

Historicky prvé Zlaté promócie Filozofickej fakulty (FF) Prešovskej univerzity (PU) v Prešove spojili absolventov ročníka 1976, ktorí sa po päťdesiatich rokoch vrátili na svoju alma mater. Slávnostné podujatie, ktoré sa uskutočnilo 2. júla 2026 v priestoroch PKO Čierny orol, bolo nielen oslavou významného životného jubilea, ale zároveň položilo základy novej fakultnej tradície.

Na svoju alma mater sa vrátili absolventi vtedajšej FF Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach so sídlom v Prešove. Slávnostného aktu sa zúčastnilo vedenie univerzity a fakulty, riaditelia inštitútov, rodinní príslušníci absolventov i ďalší hostia.

Myšlienka usporiadať Zlaté promócie vznikla z iniciatívy absolventa PhDr. Milana Lazorčáka, ktorý pri príležitosti 50. výročia ukončenia štúdia navrhol stretnutie spolužiakov. Dekanka Filozofickej fakulty prof. PhDr. Beáta Balogová, PhD., MBA, spolu s vedením fakulty myšlienku podporili a pôvodné neformálne stretnutie získalo dôstojný akademický charakter.

Na príprave podujatia niekoľko mesiacov spolupracovali vedenie

fakulty, študijné oddelenie i samotní absolventi. Významnú organizačnú úlohu zohral M. Lazorčák, ktorý zabezpečoval komunikáciu so spolužiakmi doma i v zahraničí. Vďaka jeho úsiliu sa na slávnosti stretli absolventi zo Slovenska, Českej republiky, USA i Kanady. Mnohí sa po prvý raz videli po päťdesiatich rokoch a potvrdili, že ich vzťah k fakulte pretrval napriek času aj vzdialenosti.

Pocity účastníkov azda najlepšie vystihujú slová absolventky Mgr. Magdy Šulcovej (rod. Medvedovej): „Naše Zlaté promócie boli krásnym podujatím, ktoré ma vrátilo do študentských čias a zároveň ma opäť prepojilo s mojimi milými spolužiakmi, s ktorými som sa dlho nevidela. Veľmi sa mi páčilo prepojenie generácií, tej našej študentskej aj tej mladšej akademickej. Povzbu-

dzujúce slová pani prodekanke sú dôkazom, že väzba medzi generáciami môže byť chápaná, priateľská a vzájomne prospešná.“

Podobné dojmy zaznievali aj od ďalších účastníkov, ktorí oceňovali dôstojnú organizáciu, výnimočnú atmosféru i možnosť opäť sa stretnúť po dlhých desaťročiach. Mimoriadne emotívny bol návrat absolventky Dariny Poliak (rod. Štroncerovej), ktorá pricestovala až z amerického Houstonu. „Život ma zavial ďaleko na iný svetadiel, medzi ľudí hovoriacich iným jazykom. Nikdy som však nestratila svoje korene ani hrdosť na štúdium na Filozofickej fakulte v Prešove. Energia stretnutia mi po rokoch vrátila spomienky a priniesla veľkú radosť.“

Na význam podujatia spomína aj jeho iniciátor: „Počas príprav som si uvedomoval, aké dôležité je opäť spojiť náš ročník. Komunikácia s bývalými spolužiakmi, aktualizovanie kontaktov či organizácia stretnutia boli síce časovo náročné, ale výsledok stál za to. Verím, že sme spoločne položili základy tradície, ktorá bude pokračovať aj v ďalších rokoch.“

Atmosféru slávnostného stretnutia približuje M. Lazorčák: „V historickej sále PKO Čierny Orol prúdili silné emócie. Spolužiaci boli nesmierne dojatí a nadšení z toho, že sa vidíme po toľkých rokoch. Mnohým z nás sa pri stisku rúk a objatiach tisli slzy do očí. V spomienkach sme sa okamžite vrátili do študentských čias. S vďakou a úctou sme spomínali na našich učiteľov, ktorí nám dali základy do života. Zároveň sme si spomenuli na spolužiakov, ktorí sa na zlaté promócie tešili, ale podloméné zdravie im nedovolilo prísť. S hlbokým rešpektom sme venovali spomienku aj zosnulým spolužiakom, ktorí už, žiaľ, nemohli sedieť vedľa nás, no v našich srdciach zostávajú.“

Dodal, že ho tešia vyjadrenia mojich spolužiakov, napríklad PhDr. Marián Bilý, PhD, mu napísal: „Srdečne pozdravujem, Milan, a ešte raz ďakujem spolu s manželkou za obrovský kus práce, ktorý si odviezol v prospech nás všetkých. Spoločné príjemné dojmy z nášho stretnutia v po rokoch nám zostanú v pamäti natrvalo“. Alebo Mgr. Viera Pavlovská (rodená Hollá) zo Žiliny napísala: „Ďakujem za jedinečný zážitok, príležitosť stretnúť ľudí, s ktorými som sa desaťročia nevidela a návrat do mladosti.“

Veľké poďakovanie patrí vedeniu a zamestnancom fakulty, ktorí nám vytvorili nádherné zázemie a umožnili nám tento návrat do mladosti prežiť takto dôstojne.

Verím, že sme spoločne položili základy tradície, ktorá bude pokračovať aj v ďalších rokoch.

Historicky prvé Zlaté promócie ukázali, že väzby vytvorené počas vysokoškolského štúdia pretrvávajú aj po desaťročiach. Návrat na alma mater nebol iba spomienkou na minulosť, ale aj potvrdením spolupatričnosti absolventov s fakultou, ktorá formovala ich profesijný aj osobný život. Ak sa podarí na toto podujatie nadviazať aj v ďalších rokoch, Zlaté promócie sa môžu stať trvalou súčasťou života FF PU v Prešove a pravidelnou príležitosťou na stretávanie jej absolventov naprieč generáciami.

Foto: Peter HALKO ml.

ŠTÚDIUM RUSISTIKY NA FF PU OČAMI ZAHRANIČNEJ ŠTUDENTKY Z ARMÉNSKA

Aspram HOVHANNISYAN

Aspram Hovhannisyan, študentka 3. ročníka Katedry cudzích jazykov Jerevanskej štátnej univerzity v Idževane (Ijevan Branch of Yerevan State University) v Arménsku, absolvovala počas letného semestra 2025/2026 štúdium na Inštitúte rusistiky FF PU v Prešove cez medzinárodný projekt Erasmus+ KA171. O svoje skúsenosti, dojmy a zážitky sa s nami podelila v nasledujúcom článku.

As a schoolgirl, I always dreamed of studying in Europe. I was inspired by the stories of students who had taken part in Erasmus+ academic mobility programmes. I especially remember a seminar organized by the Erasmus+ National Office in 2024, where a student from the Ijevan Branch of Yerevan State University enthusiastically shared her experience of studying abroad. At that time, such an opportunity seemed distant and almost unattainable. Later, in May of the same year, our university welcomed Associate Professor Anna Petrikova, the Erasmus+ exchange

programme coordinator from the University of Prešov, who introduced us to her university. Two years later, my dream became a reality: as a third-year student majoring in Russian Language and Literature, I was given the opportunity to undertake an academic exchange in Slovakia through the Erasmus+ programme.

The academic environment at the Institute of Russian Studies, Faculty of Arts, University of Prešov, impressed me with its thoughtful organization and high academic standards. I was particularly struck

by the systematic approach to student research. During the first semester, we familiarized ourselves with our research topics in depth and prepared short presentations. Following each presentation, faculty members provided constructive feedback, highlighting the strengths of our work and suggesting directions for further development. In the second semester, building on this feedback, students proceeded to write full academic papers. This well-structured approach enabled us to work more systematically and efficiently.

With the support of the university, I had the opportunity to participate in two student scientific conferences, where I presented the findings of my research on the development of emotional intelligence among students in both Russian and English. This experience was particularly valuable, as it allowed me to present my work before an international audience, exchange ideas with peers from different countries, and gain greater confidence in my academic abilities.

An equally important part of my exchange experience was my teaching placement in Slovak schools. As a future teacher of Russian as a foreign language, I completed my teaching practice at Kúpeľná Primary School in Prešov and at the Bilingual Slovak–Russian Gymnasium in Košice. I was deeply impressed by the high standard of Russian language teaching in Slovakia. Teachers place great emphasis not only on students' linguistic competence but also on their understanding of Russian culture. Classrooms dedicated to Russian language instruction are decorated with national symbols, including the Russian flag, matryoshka dolls, samovars, and even a three-dimensional model of Saint Basil's Cathedral. The pupils' level of preparation was equally impressive:

many of them were able to compose and expressively recite poems in Russian independently.

During my teaching practice, I became acquainted with an extensive collection of teaching materials and modern educational resources used in teaching Russian to foreign learners. I found the materials devoted to the history of Russian literature, Russian culture, traditions, and history particularly enriching. Studying these resources broadened my professional knowledge and provided valuable insight into international approaches to teaching Russian as a foreign language.

In addition, I had the privilege of introducing my home country to Slovak pupils. I told them about the history of Armenia, its rich cultural heritage, and the unique features of the Armenian language. These meetings fostered meaningful intercultural dialogue and enabled the students to gain a deeper appreciation of Armenian culture.

Another remarkable discovery for me was the high level of digitalization in Slovak education. At the university, students are encouraged to use artificial intelligence as an effective tool for learning and academic research. In schools, teachers

actively integrate AI into lesson planning and classroom instruction, adapting educational materials to meet the individual needs of students, including those with special educational needs. Moreover, pupils study the fundamentals of artificial intelligence in dedicated classes. According to local educators, today's students must develop a clear understanding of the capabilities, limitations, and responsible use of AI, as they will live and work in an era defined by rapid technological advancement.

The Erasmus+ programme offers students far more than the opportunity to study in another country. It broadens horizons, brings together people from different cultures, and fosters a truly global outlook. Slovakia's central location in Europe makes it possible to travel across the continent and discover new countries almost every weekend. Throughout my exchange, I met students from many different parts of the world, experienced the richness of European cultures, and gained a broader perspective on global developments. This experience taught me to become more open-minded, independent, and self-confident.

Foto: archív autorky, archív Inštitútu rusistiky FF PU

ERASMUS+ V ARMÉNSKU: SPOLUPRÁCA S UNIVERZITOU V IDŽEVANE

Gabriela TURISOVÁ

V dňoch od 20. – 27. apríla 2026 som sa zúčastnila zahraničnej Erasmus+ mobility v rámci programu Erasmus+ KA171 – mobility mimo EÚ, na Jerevanskej štátnej univerzite v Idževane (Ijevan Branch of Yerevan State University) v Arménsku. Medzinárodná mobilita bola zrealizovaná v rámci prebiehajúceho projektu Erasmus+ KA171 medzi našimi univerzitnými pracoviskami.

Arménsko je veľmi zaujímavá krajina patriaca do kaukazského regiónu, je to krajina tajomných kláštorov, nádherných hôr Araratu, neopakovateľných prírodných scenérií a rozmanitých vôní a chutí. Arménsko je známe predovšetkým svojou starobyľou históriou, bohatou kultúrou a tradíciami, ale aj pohostinnosťou a dobrosrdečnosťou miestnych ľudí. Pre nás rusistov je táto krajina zaujímavá aj tým, že sa v Arménsku takmer na každom kroku dohodiete po rusky. Ruský jazyk si tam ešte stále zachováva svoju silnú a nezameniteľnú pozíciu, o čom som sa presvedčila na vlastnej koži. Počas siedmych dní som mala možnosť bližšie spoznať túto úchvatnú krajinu.

Počas prvých dní mojej mobility sa uskutočnili oficiálne stretnutia s predstaviteľmi univerzity a fakulty, s koordinátorkou projektu a poradkyňou riaditeľa pre medzinárodné vzťahy prof. Svetlanou Minasyan, PhD., dekanou Fakulty humanitných a prírodných vied doc. Natellou Grigoryan, PhD., poradcom rektora a zástupcom riaditeľa doc. Anushavanom Makaryanom, PhD., poradcom fakulty a vedecko-výskumným pracovníkom Mherom Otaryanom, PhD., učiteľmi a študentmi Katedry cudzích jazykov. V rámci série prednášok som podrobne predstavila Prešovskú univerzitu v Prešove, Filozofickú fakultu a Inštitút rusistiky. Vedeniu fakulty som odovzdala exempláre univerzitného časopisu Na Pulze a ruského časopisu

Vmeste, v ktorých bol publikovaný článok o spolupráci s arménskou univerzitou. Predstavila som časopis Lingvokulturologického a prekladateľsko-tlmočnickeho centra excelentnosti pri FF PU Jazyk a kultúra a dala som do pozornosti možnosť publikovať vedecké výstupy v uvedenom vedeckom periodiku.

S vedením fakulty som diskutovala o prebiehajúcom projekte a jeho pokračovaní a ďalších možnostiach medzinárodnej spolupráce medzi univerzitami, ako aj realizácii medzinárodných študentských

vedeckých konferencií a ďalších podujatí. Počas mobility som mala možnosť spoznať nové akademické prostredie partnerskej univerzity, špecifiká vysokoškolského vzdelávania v Arménsku, vedecko-výskumné a vzdelávacie aktivity univerzity a upevniť už existujúcu medzinárodnú spoluprácu.

V rámci oficiálneho programu som navštívila Ruský dom v Jerevane a Moskovské kultúrne centrum tzv. Dom Moskvy v Jerevane, kde prebiehala dvojdná medzinárodná vedecká konferencia pre pedagógov

zo susedných krajín. Mala som možnosť vypočuť si podnetné konferenčné príspevky kolegov z rôznych krajín a nadviazať nové kontakty.

Okrem pracovných stretnutí a prednášok som sa zúčastnila aj niekoľkých exkurzií s odborným výkladom, napr. exkurzie do jedného z najstarších kresťanských kláštorov na svete Ečmiadzinu, ktorý často nazývajú arménsky Vatikán. Ečmiadzin je duchovným centrom Arménska a jedným z najstarších kresťanských kláštorov na svete. Okrem toho som navštívila aj kláštory Agarcin a Goshavank, unikátny zachovaný pohanský komplex Garni, pamätník Matka Arménska v parku Víťazstva, nezvyčajnú prírodnú lokalitu Symfónia kameňov a ďalšie zaujímavé miesta. V Arménsku sa nachádza niekoľko tisíc unikátnych arménskych pamiatok, známych ako chačkary. Chačkar je typ pamätníka v podobe kamennej stély s vyrezávaným krížom.

V rámci kultúrneho programu som sa pokochala baletným predstavením Labutie jazero P. I. Čajkovského v Jerevanskom dome opery. Bol to pre mňa nádherný kultúrny zážitok o to viac, že vyučujem predmet Dejiny ruskej hudby, v rámci ktorého študentom prednášam aj o hudobných skladateľoch. Okrem toho, som sa 24. apríla v Deň pamiatky obetí genocídy Arménov zúčastnila pietneho aktu kladenia

kvetov a vencov k večnému ohňu v pamätnom komplexe Tsitsernakaberd. Pamätník je venovaný pamiatke 1,5 milióna Arménov, ktorí sa stali obeťami genocídy v roku 1915. Každý rok sa tu zhromažďujú tisíce Arménov, aby si pripomenuli obeť genocídy.

V závere vyjadrujem slová vďaky pani prof. Svetlane Minasyan,

PhD., za čas a podporu počas celého trvania mojej mobility v Arménsku. Ďakujem taktiež koordinátorku Úseku zahraničia a vonkajších vzťahov PU Mgr. Eme Fričekovej, PhD. za podporu pri organizačných záležitostiach spojených s mobilitou.

Foto: archív autorky

VÝCHODNÁ FILOZOFIA OČAMI AMERICKEJ FILOZOFKY V PREŠOVE

Monika HOMULKOVÁ

Inštitút filozofie a etiky v dňoch 1. - 20. apríla hostil Fulbright specialist Dr. Sarah Mattice, ktorá pôsobí na University of North Florida.

Dr. Sarah Mattice patrí medzi odborníčky na komparatívnu filozofiu so zameraním na východoázijské filozofické texty (budhizmus, daoizmus, konfucionizmus), zaujíma sa aj o feminizmus, náboženstvo. Je autorkou monografií *Exploring the Heart Sutra* (Lexington Books, 2021), *Metaphor and Metaphilosophy: Philosophy as Combat, Play, and Aesthetic Experience. Studies in Comparative Philosophy and Religion Series* (Lexington Books, 2014) a viacerých článkov, napr. *Introducing (Zen) Buddhist Philosophy with Abbes Mugai Nyodai* (2024), *Feminist Confucian Ethics: From Equality to Intersectionality* (2023), a i. Dr. Sarah Mattice sa vo svojej vedeckej práci venuje najmä interpretácii čínskeho myslenia a jeho zasadzovaniu do širšieho, medzikultúrneho kontextu. Aj jej hosťovanie na Filozofickej fakulte PU sa nieslo v tomto duchu – v duchu prepájania filozofických tradícií a hľadania nových spôsobov ich porozumenia. Počas niekoľkých týždňov priniesla nové pohľady na čínsku filozofiu aj na filozofiu prepojenú s praxou.

Počas svojho pobytu realizovala dve odborné prednášky. Prvá z nich, *Approaching Chinese Philosophy from an American or European*

Context: Methods and Practices, sa konala 8. apríla a zameriavala sa na metodologické otázky interpretácie čínskej filozofie z pohľadu západného filozofického prostredia: priblížila metódy a prístupy k čínskej filozofii z americkej a európskej perspektívy. Druhá prednáška, *Appreciating Chinese Philosophy: Early Texts and Issues*, bola realizovaná 15. apríla a ponúkla detailnejší pohľad na rané čínske texty a kľúčové problémy čínskeho filozofického myslenia vrátane ich historického kontextu. Prednáška sa zameriavala predovšetkým na Budhistický text *Heart Sutra*, ktorému sa venovala aj vo svojej monografii.

Obe prednášky boli doplnené diskusiami, ktoré umožnili aktívne sa zapojiť do interpretácie textu a konfrontovať vlastné predstavy o filozofii s odlišnými tradíciami a perspektívami.

V rámci svojho pobytu ako Fulbright Specialist v spomínaných dňoch viedla pre študentov filozofie, etiky a psychológie prakticky orientovaný kurz *Mindfulness*, ktorý bol zameraný na vnímanie prítomného okamihu prostredníctvom meditačných praktík. Ich počiatky a korene siahajú do starej východnej filozofie

(najmä budhizmu či daoizmu), no v podobe, v akej ich predstavila, mali sekulárny charakter. Tento kurz poukázal na dôležitosť prepojenia teoretického poznania s osobnou skúsenosťou a praxou, čo je charakteristické pre mnohé východné filozofické prístupy.

Meditačné *mindfulness* praktiky Dr. Sarah Mattice predstavila ako rôzne dychové cvičenia, pri ktorých používame náš dych ako nástroj kedykoľvek a kdekoľvek, keďže ho máme vždy pri sebe. Vďaka sústredeniu sa na náš dych dokážeme regulovať stres a naše reakcie v rôznych situáciách. Pravidelným praktizovaním si dokážeme vypestovať návyk uvedomovania si, ako reagujeme na podnety z vonkajšieho prostredia. Desiat rôznych meditačných praktík nám predstavila ako *box of tools* – ako nástroje, ktoré používame, keď ich potrebujeme. Kurz *mindfulness* ukázal, že filozofia nie je iba teoretickou disciplínou, práve naopak – dokážeme ju praktizovať v každodennom živote.

Toto stretnutie s Dr. Sarah Mattice ukázalo nové perspektívy a podnietilo kritické myslenie. Znova sa potvrdilo, že filozofia je živou disciplínou, ktorá dokáže prepájať rôzne kultúry aj spôsoby uvažovania a porozumenia.

Foto: František FRANKO a Peter HALKO ml.

PU HOSTILA BUDÚCICH FORENZNÝCH EXPERTOV

Dana DOJČÁKOVÁ, Soňa MAČEKOVÁ

Medzinárodný program BIP privítal na pôde univerzity študentov zo štyroch krajín. Počas intenzívneho týždňa sa venovali moderným metódam identifikácie osôb pomocou analýzy DNA a forenznej antropológie. Nechýbali ani praktické laboratórne semináre a spoznávanie kultúrnych pamiatok nášho regiónu.

V júni sa Katedra biológie FHPV stala centrom medzinárodnej spolupráce vo sfére forezných vied. V rámci druhého ročníka programu Blended Intensive Programme (BIP) s názvom „Forensic and Genetics Principles of Human Identification“ sa na PU stretli študenti z Poľska, Rumunska, Chorvátska a domáceho Slovenska. Tento inovatívny formát vzdelávania úspešne skombinoval virtuálne prednášky s týždňom intenzívnej fyzickej mobility priamo v priestoroch našej alma mater.

Celý program odštartoval virtuálnou zložkou, ktorej dominantou

bola fascinujúca prednáška mjr. RNDr. Alexandry Bôžikovej, PhD. z Oddelenia biológie a genetickej analýzy Kriminalistického a expertízneho ústavu Policajného zboru SR. Účastníci sa prostredníctvom nej ponorili do reálneho sveta forenznej praxe a dozvedeli sa, ako sa využívajú metódy analýzy DNA pri identifikácii forezných stôp a ľudských pozostatkov. Virtuálne stretnutie vyvrcholilo globálnym kvízom, ktorý hravou formou preveril intuíciu študentov v oblasti genetiky a forezných vied ešte pred ich príchodom do Prešova. Fyzická časť programu ponúkla účastníkom vyvážený mix odborných vedomostí a spoločenských aktivít. Pondelok patrilo oficiálnemu privítaniu a úvodu do molekulárno-genetických techník. Populárnejší program obohatila prehliadka historického centra mesta a návšteva Hvezdárne a planetária v Prešove.

Najväčším lákadlom boli workshopy vyhradené pre intenzívnu prácu

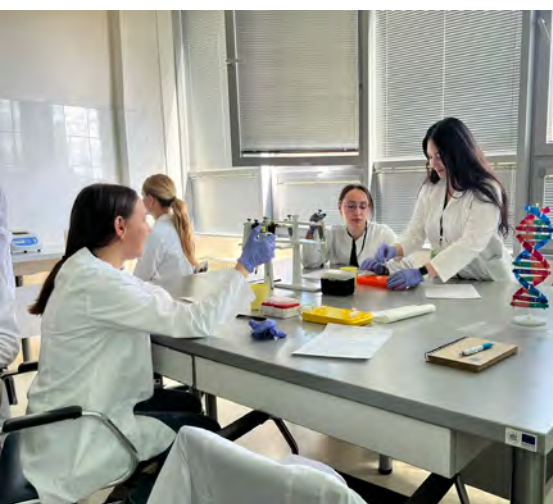

v laboratóriách. Študenti si pod odborným vedením prakticky vyskúšali proces analýzy DNA – od extrakcie a kvantifikácie DNA z tkanív až po interpretáciu získaných dát. Nasledovali workshopy forenznej antropológie a biometrie, ktoré sú dôležité pre identifikáciu osôb v modernej kriminalistike.

Okrem vedeckých poznatkov program kládol dôraz na budovanie medzinárodných priateľstiev. Streďaší teambuilding na hrade Šariš poskytol študentom priestor na neformálne rozhovory v historických kulisách nášho kraja. Pre študentov bola pripravená komentovaná prehliadka hradnej veže, pečenie posúchov v peci aj strelba z luku. Celý týždeň vyvrcholil v piatok interaktívnou hrou, ktorá preverila nadobudnuté poznatky, a slávnostným odovzdávaním certifikátov.

Pre PU sú úspešné medzinárodné podujatia tohto druhu jasným signálom, že univerzita drží krok so svetovými trendmi a pripravuje svojich študentov na úspešnú kariéru v medzinárodnom prostredí. Program BIP nie je len o odovzdávaní faktov, ale o budovaní globálnej vedeckej komunity a podpore mobility v rámci európskeho vzdelávacieho priestoru. Pre študentov predstavuje účasť na takomto type podujatia nielen prehĺbenie znalostí v špecifickej oblasti, ale aj schopnosť efektívne pracovať v multikultúrnom tíme a komunikovať v odbornom anglickom jazyku.

Foto: autorky

ASTRONOMICKÉ LETO V RÉŽII KATEDRY FYZIKY, MATEMATIKY A TECHNIKY FHPV PU

Mária CSATÁRYOVÁ

Práca s deťmi, vzdelávanie učiteľov a pozorovanie oblohy sa počas leta spojili do série astronomických aktivít. Od Detskej univerzity a Astronomického tábora viedla cesta až k zatmeniu Slnka a pozorovaniu Perzeíd vo Zvolenskej Slatine.

Cesta za hviezdami tentoraz viedla cez hospodársky dvor. Za ním sa účastníkom astronomického workshopu otvorila tmavá obloha Zvolenskej Slatiny, na ktorej mohli počas štyroch augustových dní sledovať vzdialené galaxie, hviezdokopy, hmloviny aj meteory z roja Perzeíd. Astronomické leto Katedry fyziky, matematiky a techniky sa však nezačalo až pri ďalekohľadoch hviezdárne Júlia. Predchádzala mu práca s deťmi v Prešove a Piešťanoch.

Séria letných podujatí sa uskutočnila v rámci projektu KEGA *Zvýšenie astronomickej gramotnosti učiteľov prírodovedných predmetov*. Projekt pod vedením Márie Csátáryovej realizuje Katedra fyziky, matematiky a techniky Fakulty humanitných a prírodných vied.

Jeho význam rastie aj v súvislosti so zmenami, ktoré prináša reforma vzdelávania. Astronomické témy sa stávajú súčasťou inovovaného obsahu vyučovania fyziky a učitelia preto potrebujú nielen dostatočné odborné vedomosti, ale aj vhodné námety, ako o vesmíre učiť názorne a zrozumiteľne. Projekt im ich sprostredkúva prostredníctvom online vzdelávania a praktických workshopov.

NAJSKÔR SKÚŠKA S DEŤMI

Pripravované úlohy však nezostali iba na papieri. Približne mesiac pred workshopom vo Zvolenskej Slatine boli prakticky overené počas Detskej univerzity v Prešove a Astronomického tábora v Piešťanoch.

Práve pri práci s deťmi bolo možné zistiť, ktoré úlohy dokážu zvládnuť, čo ich zaujme a aký spôsob vysvetľovania je pre ne najzrozumiteľnejší. Aktivitu prepájali virtuálne a reálne pozorovanie. Deti pracovali s astronomickým programom Stellarium, v ktorom sa učili orientovať na oblohe a vyhľadávať astronomické objekty. Virtuálne poznávanie vesmíru následne dopĺňalo pozorovanie skutočnej oblohy.

Detská univerzita a Astronomický tábor tak neboli iba sprievodnými podujatiami projektu. Stali sa dôležitým priestorom na overenie a úpravu pripravovaných materiálov. Skúsenosti získané priamo pri práci s deťmi pomohli lepšie prispôsobiť obsah úloh ich schopnostiam a potrebám. Učitelia vďaka tomu dostávajú do rúk aktivity, ktoré už prešli praktickou skúškou.

ŠTYRI DNI POD DENNOU AJ NOČNOU OBLOHOU

Vyvrcholením astronomického leta bol workshop, ktorý sa konal v dňoch od 11.- 14. augusta 2026 v súkromnej hviezdárni Júlia vo Zvolenskej Slatine. Neoddeliteľnou súčasťou jeho atmosféry bolo stretnutie s majiteľom hviezdárne Vladimírom Bahýlom, ktorý astronómii venoval veľkú časť svojho života.

Účastníkom predstavil nielen súčasnú pozorovaciu techniku, ale aj historické astronomické a navigačné prístroje. Medzi nimi nechýbali sextant ani Jakubova palica, pomocou ktorých naši predchodcovia určovali polohu nebeských telies dávno pred nástupom modernej techniky.

Po západe Slnka sa pozornosť presunula k objektom vzdialeného vesmíru. Tmavá obloha poskytla vhodné podmienky na spoznávanie súhvezdí, orientáciu medzi nimi a vyhľadávanie galaxií, guľových hviezdokôp či hmlovín. Jedným z najočakávanejších zážitkov bolo priame pozorovanie meteorov z roja Perzeíd. O prípravu a obsluhu pozorovacej techniky sa starali Michal Figura a Aleš Nečas.

Program sa neobmedzoval iba na večerné pozorovanie. Počas dňa sa pozornosť účastníkov sústredila na našu najbližšiu hviezdu. Pri pozorovaní Slnka mohli vidieť slnečné škvrny a fakulové polia. Ďalekohľad s filtrom H-alfa im umožnil sledovať aj protuberancie a filamenty. Samotné pozorovanie dopĺňali zákresy zachytených javov. Účastníci sa zároveň učili, ako tieto záznamy ďalej spracovať a využiť vo vyučovaní. Výnimočným bodom programu bolo pozorovanie čiastočného zatmenia Slnka.

Pozorovanie oblohy doplnili odborné prednášky, praktická práca v programe Stellarium a ukážky fyzikálnych pokusov Kúzelnej fyziky pod vedením Michala Figuru. Program ponúkol aj chvíle na spoznávanie okolia. Vo voľnom čase účastníci navštívili Pustý hrad a Beliansky tajch.

KEĎ MAPA OBLOHY OŽILA NAD HLAVAMI

Pre mnohých účastníkov sa naj-

silnejším zážitkom nestalo iba pozorovanie vzdialených objektov pomocou ďalekohľadu, ale samotná orientácia na nočnej oblohe. Hoci viacerí poznali obrazce súhvezdí z máp, učebníc alebo programu Stellarium, nájsť ich na skutočnej oblohe bolo spočiatku oveľa náročnejšie. Obrazce, ktoré na mape pôsobia jasne a jednoznačne, sa medzi množstvom hviezd nehľadajú vždy ľahko.

Prvé pokusy o určovanie polohy meteorov priniesli aj úsmevné situácie. Kým sa účastníci naučili rýchlo pomenovať súhvezdie alebo časť oblohy, na ktorej sa meteor objavil, pomáhali si pozemskými orientačnými bodmi. Namiesto astronomického opisu preto spočiatku zaznievali aj hlásenia, že meteor preletel „nad stodolou“ alebo „nad stromom“. Postupne však pozemské orientačné body v ich opisoch nahradili názvy súhvezdí. Teoretické vedomosti sa tak zmenili na praktickú skúsenosť,

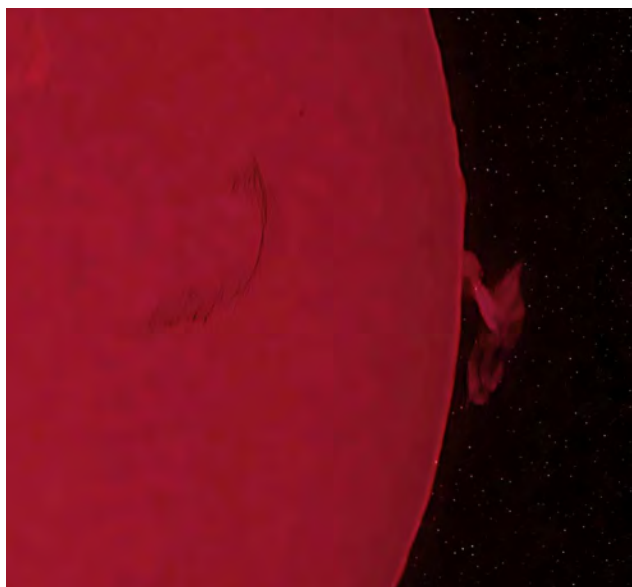
ktorú môžu neskôr sprostredkovať aj svojim žiakom.

ASTRONÓMIA AKO POZNANIE AJ ZÁŽITOK

Letné podujatia ukázali, že astronomické vzdelávanie nemusí zostať iba pri učebniciach a teoretických výkladoch. Môže sa začať virtuálnou cestou po oblohe, pokračovať pohľadom cez ďalekohľad a vyvrcholiť priamym pozorovaním meteorov pod tmavou letnou oblohou.

Prepojenie práce s deťmi, vzdelávania učiteľov a autentického astronomického pozorovania umožnilo pripraviť úlohy, ktoré sú odborne hodnotné, didakticky využiteľné a zároveň prakticky overené. Učiteľom tak môžu pomôcť priblížiť žiakom astronómiu ako vedu, ktorú možno nielen teoreticky študovať, ale aj priamo zažiť.

Foto: spoločnosť CEMent, Mária CSATÁRYOVÁ, Michal FIGURA

GEOGRAFI V MÁLO ZNÁMYCH KONČINÁCH ZÁPADNEJ EURÓPY

Anton FOGAŠ

Geografické exkurzie organizované Katedrou geografie FHPV sú roky súčasťou štúdia geografických kombinácií. V júni 2026 sme realizovali ako každý rok sedem dňovú expedičnú cestu. Tentokrát naše kroky viedli do Francúzska, Luxemburska a Švajčiarska.

V dňoch 15.- 21. 6. 2026 sa uskutočnila zahraničná exkurzia študentov geografických kombinácií pod vedením Mgr. Antona Fogaša, PhD. z Katedry geografie smerom na západ Európy. Naším cieľom sa stalo severovýchodné Francúzsko, Luxembursko a severozápadné Švajčiarsko. Geografické exkurzie si získavajú postupne obľubu aj na iných pracoviskách univerzity a stávajú sa interdisciplinárnym stretnutím odborníkov rôznych zameraní. Dôkazom toho je aj účasť kolegov z Inštitútu politológie, Ústavu pedagogiky, andragogiky a psychológie a Inštitútu germanistiky a romanistiky.

Poobedňajším a nočným transferom cez Rakúsko a Nemecko sme vstúpili na územie Francúzska. Základnou premisou pri koncipovaní exkurzie bolo bližšie poznanie pohraničných regiónov Alsaska a Lotrinska, ktoré sa v minulosti stali jablkom sváru medzi Francúzskom a nemeckými štátnymi útvarmi na tomto území. Alsasko tvorí približne 200 km dlhý pás, ktorý sa tiahne od severu na juh pozdĺž najdlhšej západoeurópskej rieky, Rýna a siaha až k najvyšším vrcholom pohoria Vogézy (Grand Ballon 1 424 m n. m.). Na ploche

8 200 km² tam žije približne 1,8 mil. obyvateľov. Susedné Lotrinsko je skoro trikrát väčšie a žije tam 2,5 mil. obyvateľov. Pre svoju geopolitickú polohu boli obidva regióny miestom konfliktov medzi Nemcami a Francúzmi, striedavo im patrili, čo výrazným spôsobom ovplyvňovalo aj ich kultúru a mentalitu.

Našou prvou zastávkou sa stalo pohraničné mesto Štrasburg (264 000 obyv., aglomerácia vyše 600 000, UNESCO). Metropola Alsaska ležiac na ľavom brehu Rýna (na pravom je nemecké mesto Kehl) sa stala symbolom európskeho zjednotenia. Sídli tu Európsky parlament, Rada Európy a Európsky súd pre ľudské práva. Historické centrum bývalého rímskeho vojenského tábora Argentoratum sa rozkladá na Veľkom ostrove, okolo ktorého pretekajú dve ramená rieky Ill. Najpôsobilivejšou a najzachovalejšou časťou starého mesta je tzv. Malé Francúzsko (Petite France). Romantická štvrť nesie pomenovanie podľa ľudí nakazených syfilisom, t. j. francúzskou chorobou, ktorí tu boli izolovaní. Najkrajší pohľad na mesto sa nám naskytol po výstupe na gotickú katedrálu Notre Dame. Veža tejto impozantnej stavby (142 m) je druhá

najvyššia vo Francúzsku. Priechlie a kazateľnica chrámu patria k vrcholným dielam gotickej cirkevnej architektúry. Plavba loďou po vodných tokoch a kanáloch umocnila naše dojmy z mesta, v ktorom v roku 1792 vznikla vojenská pieseň, ktorá sa stala neskôr francúzskou štátnou hymnou – Marseillaisou.

Nasledujúci deň je naším cieľom Luxembursko s jeho hlavným mestom. Luxemburské veľkovojvodstvo je rozlohou siedmou najmenšou krajinou Európy. Hodnota HDP na obyvateľa patrí k najvyšším na svete. Hlavné mesto Luxemburg (107 000 obyv., UNESCO) očarí každého návštevníka. Rozkladá sa na strmých svahoch skalnatej kotliny (230 – 408 m n. m.), ktorou meandrovite pretekajú rieky Alzette a Pétrusse. Členitý terén tu prekonáva okolo 90 mostov. Mesto je sídlom viacerých európskych inštitúcií – Súdny dvor EÚ, Európsky dvor audítorov, Európska investičná banka. Množstvo historických pamiatok, ale aj nových štvrtí tohto tzv. Gibraltáru severu (jedna z najlepších pevností sveta) nás utvrdilo o výnimočnosti tohto mesta. Poklonili sme sa ešte pamiatke českého kráľa Jána Luxemburského, známeho

(Petite Venise). Podobným, ale v mnohom ešte krajším a hlavne pokojnejším je mestečko Riquewihl s úzkymi uličkami a stavbami s bohato zdobenými balkónmi, oknami s drevenými okenicami, vývesnými štítmi, nástenné maľby, vnútorné átriové nádvorá, staré studne a zachované tradičné lisy. Na každej našej expedícii sa zoznamujeme aj s miestnou gastronómiou. Alsasko a Lotrinsko neboli výnimkou. Jedlá nesú výraznú pečať francúzsko – nemeckého pohraničia. Alsaské šumivé vína sú pojmom medzi gurmánmi.

z hodín dejepisu a nabrali sme kurz Méty. Méty (Metz, 123 000 obyv.) sú hlavným mestom historického regiónu Lotrinska, z ktorého pochádzala francúzska národná hrdinka, Johanka z Arku. Mesto je známe najmä vďaka famóznejskej katedrále sv. Štefana s prepracovanými vitrážovými oknami. V našom putovaní pokračujeme do miest spojených s bojmi 1. svetovej vojny. Čakajú nás silné zážitky vo Verdune. Desiatmesačná bitka v roku 1916 si vyžiadala životy 160 000 Francúzov a 140 000 Nemcov. Dychberúca je národná nekropola, kde sa tiahnu do „nekonečna“ biele kríže na vyše 16 000 hroboch francúzskych vojakov. Prešli sme podzemné betónové bunkre, kde sa v neľudských podmienkach tiesnili tisíce obrancov Verdunu. Z tohto pietneho miesta sme sa presunuli do kultúrnej a ekonomickej metropoly Lotrinska, mesta Nancy (105 000 obyv., UNESCO). Počas našej exkurzie sa teploty vyšplhali k 40° C, takže z nádherných, ale rozpálených ná-

mestí sme hľadali útočisko v parkoch a prítmí katedrál.

Opúšťame perlu secesie, pretíname tajomné pohorie Vogézy a vstupujeme do Alsaskej nížiny. Čaká nás výnimočná Alsaská vínná cesta. Je dlhá vyše 170 km, začína na severe v Marlenheime a kľukatí sa 119 vinárskymi dedinkami až na juh do Thannu. Mierne zvlnená krajina s rozsiahlymi vinicami je doplnená zrúcaninami mohutných hradov. Štveráme sa k jednému z nich. Z hradu Kaysersberg sú úchvatné výhľady ponad Rýn až do Nemecka. Mesto rovnakého mena je rodom slávneho „pralesného lekára“, teológa, misionára, filozofa, humanistu a muzikológa, Alberta Schweitzera. Nesmieme vynechať návštevu vinárskych miest a dedín. My sme sa rozhodli pre Colmar a Riquewihl. Colmar vyniká typickým alsaským štýlom s hrázdenými a drevorezbu zdobenými domami. Klenotom je najmä časť nazvaná Malé Benátky

Po kulinárskych hodoch sme zamierili na juh do mesta Mulhouse (110 000 obyv.). Môžeme ho smelo nazvať „hlavné mesto technických múzeí“ v Európe. V súčasnosti tu môžeme obdivovať obrovské zbierky textílií v Múzeu textilnej tlače, svet elektriny v múzeu Electropolis, objekty spojené so železnicami v Meste vlakov (najväčšie zbierky v Európe). My sme sa rozhodli pre Národné automobilové múzeum – Kolekcia Schlumpf. Je to najväčšie a najprestížnejšie automobilové múzeum sveta. Na ploche 20 000 m² sa vystavuje viac ako 560 vozidiel 98 značiek. Najstarší exponát pochádza z roku 1878. Kompletne kolekcie stajní F1, to je skrátka famózne. Plní dojem sme vstúpili na územie Švajčiarska. Víta nás Bazilej (170 000 obyv.), tretie najväčšie švajčiarske mesto. Leží na oboch brehoch Rýna a hrdí sa najstaršou univerzitou v krajine (1460), bohatými a dávnymi kultúrnymi tradíciami, mnohými kultúrno-historickými pamiatkami, umeleckými inštitúciami, spolkami, ako aj špecifickými festivalmi. Extrémne teploty, ktoré za nami prišli z Francúzska nás utvrdili v tom, že skákanie do miestnych fontán a unášanie sa prúdmi Rýna, ktoré tam uskutočňujú miestni v stovkách sú dobré nápady hodné nasledovania. Nočným transferom cez Nemecko a Rakúsko sa vraciame unavení, ale plní dojem naspäť do vlasti.

Foto: Anton FOGAŠ

NAPRIEČ INDIU – OD VEĽHÔR HIMALÁJÍ AŽ PO PLÁŽE GOA

Ivan ŠALAMON

India je obrovská a veľmi rôznorodá krajina v Južnej Ázii. So svojimi 1,5 miliardy ľudí patrí k jednému z najľudnatejších štátov sveta: ale táto jednoduchá charakteristika vôbec nepriblíži túto uzavretú krajinu. Vďaka putovaniu v lete 2026 a môjmu študentovi Dr. Abishekovi Guptaovi, som mal možnosť cestovať autom, autobusom, vlakom a lietadlom. Bola to cesta bez propagačných schém a nalinajkovaného sprievodu cestovných agentúr.

Úvodom je potrebné spomenúť 9,2 km dlhý cestný tunel Atal v nadmorskej výške nad 3048 m v pohorí Pir Panjal v Himalájach v štáte Himáčalpradéš. Slávnostné otvorenie tunela v roku 2020 znamenalo skrátenie času cesty a celkovú vzdialenosť medzi turistickými destináciami Manali a Keylongom o viac ako 4 hodiny. Spojenie navyše obchádza miesta, kde boli počas väčšiny roka snežné záveje, padali lavíny a každoročne zahynuli ľudia. Pre ekológa tunel Atal prepája dva rozdielne pevninské ekosystémy – listnaté a zmiešané lesy a trávnaté porasty s kríkmi a stromami borievok s rýchlym prechodom do skál veľhôr.

Indická svadba, ktorej som sa zúčastnil ako čestný hosť, trvala tri dni. Honosný dom nevesty v podhorskom mestečku Bilaspur sa stal dejstvom rituálov svadobnej

spoločenskej dohody, požehnanej budhistickými mníchmi. Nevesta bola odetá do bohato vyšívaného sári zdobeného zlatými šperkmi s množstvom náramkov na rukách a členkoch. Následne sa procesia presunula niekoľko desiatok kilometrov do domu ženicha v malebnom údolí hôr, v mestečku Kotli. Ženich mal na sebe sherwani doplnené turbanom a mečom. Slávnosti sme sa zúčastnili s neutíchajúcim nadšením s melodickými tónmi miestnej hudby vytvárajúcu atmosféru osláv ako z inej galaxie.

Zaujímavý bol aj výstup k sladkovodnému jazeru Parashar v nadmorskej výške 2730 m. Na jeho brehu sa nachádza trojposchodový chrám – pagoda zasvätená mudrcovi Parašarovi. Je autorom viacerých zásadných textov indickej tradície venovaných bohovi Višnuovi, astrológii, lesníctvu a botanike.

Rozprávanie o navštívených miestach na druhej strane tunela Atal začneme v Baralachale v nadmorskej výške 4889 m. Legenda hovorí, že dvaja božskí milenci Chandra a Bhaga sa rozhodli uzavrieť svoju večnú svadbu práve v tomto vysokohorskom priesmyku. Odtiaľ sa ako rieky rozbehli opačnými smermi. Chandra, ktorý bol aktívny a bystrý. Lahko si našiel cestu a po prekonaní vzdialenosti 115 km dosiahol mestečko Thandi, kde sa mali opätovne stretnúť. Bhaga, však musela vyvinúť značné úsilie prechádzajúca úzkymi roklinami vysokých veľhôr do bodu sútoku a jej splynutia s Chandrom.

Údolie Jispa práve s pretekajúcou riekou Bhaga v nadmorskej výške 3200 m sa stalo oblasťou nášho poznávania himalájskej flóry a fauny. Malebné rokliny sú známe svojimi zelenými poľami, vysokými horami

a jasnou modrou oblohou, vďaka čomu sú obľúbenými turistickými atrakciami. Absolútne úchvatný a nezabudnuteľný zážitok bol v horskom priesmyku Shinku La vo výške 5200 metrov. Blankytné ľadovcové jazierko a výhľady na okolité štíty Himalájí sú úchvatné, aj keď je nutná aklimatizácia na nízku hladinu kyslíka vo vzduchu. V hlavnom meste Nové Dillí podčiarkujem návštevu rozsiahleho hinduistického chrámového komplexu Swaminarayan Akshardham – venovanému oddanosti, vzdelanosti a harmónii života. Ponúka veľkolepý centrálny monument postavený z ružového pieskovca a mramoru, výstavné siene, rozsiahle záhrady, predstavenia so spievajúcimi a hovoriacimi fontánami. Otvorený bol v roku 2005 a jeho veľkoleposť prekonáva napríklad katedrálu Gaudi Sagrada Familia v Barcelone, Španielsko.

Ak ste už v Indii, musíte zájsť do mesta Agra na rieke Jamuna v štáte Uttarpradéš. Nachádza sa tu najstaršia stavba postavená z lásky – Tádž Mahal. Mughalský cisár Šáhdžahána postavil toto svetoznáme mauzóleum svojej žene Mumtázmahal (*1593 – +1631 pri pôrode ich 14. dieťaťa). Stavebný materiál bol dopravený z celej Indie a Ázie, využilo sa na to vyše 1000 slonov a 28 rôznych druhov drahokamov a polodrahokamov bolo zasadených do mramoru. Hlavným mestom menovaného štátu je však Lakhnaú (Lucknow),

známe križovatkou mnohých ciest, železničných tratí, s medzinárodným letiskom. Má najväčšie trhovisko pre poľnohospodárske produkty – aktuálny bol zber a predaj množstva odrôd manga a melónov. V osídlení mesta majú významné postavenie komunity hlavne moslimov, ale aj kresťanov. Mal som možnosť navštíviť viaceré rozsiahle mešity a kresťanský kostol.

Na cestu do destinácie Váránasí (Banaras), ležiace na západnom brehu rieky Gangy, sa použil expresný a luxusný vlak. Podľa legendy mesto bolo založené indickým bohom Šivou približne pred 5000 rokmi. Stáročia, ale aj dnes, je najdôležitejší pútnickým miestom pre hinduistov, budhistov a džainistov. Maharadža z Kaši bol hlavným kultúrnym patrónom a symbolom najvyššieho boha. Dnes je jeho osoba neoddeliteľnou súčasťou všetkých náboženských slávností a rituálov, ktoré sa odohrávajú na svätých schodoch (ghátoch) pri rieke Ganga. Začínajú každý deň o 19:00 h. za účasti tisícov Indov.

Let na Gou bývalú portugalskú kolóniu sa realizoval s medzi pristaním v megalopise Mumbai (Bombaj), ktoré s 14,0 miliónmi obyvateľov patrí medzi najľudnatejšie mestá na svete. Moderné letisko Naví Mumbai je v poslednom štádiu dokončovacích prác. Goa – bývalá portugalská kolónia ležiaca pri pobreží Arabského mora je najmenší a zároveň najviac pro-

sperujúci zväzový štát zameraný predovšetkým na turizmus. Vďaka hojným zrážkam v monzúnovom období, ktorého som sa stal súčasťou, a existencii mnohých riek a riečok má bujnú vegetáciu. Džungľový porast predstavujú palmy, listnaté stromy s orechmi kešu, mangá a vzácne drevá ako napríklad tikový strom. Mojim domovom sa na päť nocí stala živá piesočnatá pláž Baga v severnej časti. V sezóne (december a január) je známa svojim rušným nočným životom, mnohými barmi, klubmi, reštauráciami a ponukou vodných športov.

Poslednou zastávkou môjho indického putovania je miesto s prezývkou „*Silicon Valley of India*“ – Bengalúr, hlavného mesta juhoindického štátu Karnataka. Toto meno potvrdzuje jeho status ako centra pre informačné technológie (IT) a nových technológií umelej inteligencie (AI). Sídli tu napríklad Hindustan Aeronautický Inštitút, Indický vesmírny výskum alebo Národné letecké laboratórium s konštruovaním helikoptér a stíhačích bojových lietadiel. Po 10 rokoch som v meste opätovne navštívil Botanickú záhradu Lalbagh, založenú sultánom Hyder Alim v roku 1760 počas jeho panovania v Mysore. Dnes je tu možno vidieť 2150 druhov rastlín patriacich do 673 rodov a 140 čeľadí.

Foto: Ivan ŠALAMON

SLOVENSKÍ A ČIERNOHORSKÍ VEDCI SPOLOČNE CHRÁNIA NAŠU BIODIVERZITU

Jozef OBOŇA, Jakub FEDORČÁK

Slovenskí a čiernohorskí vedci spojili sily v boji proti inváznym druhom, ktoré ohrozujú prirodzenú rovnováhu našej prírody. Počas spoločného terénneho výskumu v máji 2026 mapovali biodiverzitu v unikátnych balkánskych biotopoch od kañonu rieky Tara až po horské jazerá v okolí Žabljaku. Táto medzinárodná spolupráca je kľúčová pre včasnú detekciu ekologických hrozieb a zabezpečenie účinnej ochrany európskych ekosystémov.

Príroda nepozná hranice, a to isté platí aj pre hrozby, ktorým dnes čelí. Jednou z najväčších výziev súčasnosti je dramatický pokles rozmanitosti života – biodiverzity. Práve preto spojili svoje sily vedci z Prešovskej univerzity v Prešove a University of Montenegro v Podgorici v rámci unikátneho bilaterálneho projektu APVV s názvom „Metódy mapovania biodiverzity v kontexte invázných nepôvodných druhov“. Cieľom tejto spolupráce nie je len suchý vedecký výskum, ale reálna snaha o efektívnejšiu ochranu našich ekosystémov pred nepozvanými hosťami – inváznymi druhmi.

PREČO PRÁVE SLOVENSKO A ČIERNA HORA?

Možno sa pýtate, čo spája krajinu v srdci Európy s jadranským Balkánom. Odpoveďou je biológia a geografia. Obe krajiny ležia na dôležitom juhosevernom migračnom koridore, ktorý je jednou zo štyroch hlavných trás, kadiaľ sa do Európy šíria nepôvodné druhy.

Významnú úlohu v tomto procese zohráva aj rieka Dunaj, ktorej povodie zasahuje do oboch štátov a slúži ako „diaľnica“ pre šírenie vodných organizmov.

Spolupráca medzi týmito dvoma inštitúciami je kľúčová. Spoločné úsilie umožňuje zjednotiť výskumné metodiky, zdieľať drahocenné expertízy a budovať kapacity pre mladých vedcov a doktorandov. Práve vďaka tejto synergii dokážeme lepšie porozumieť faktorom, ktoré ovplyvňujú prežívanie vzácných endemických druhov, ktoré sa nikde inde na svete nevyskytujú.

DOBRODRUŽSTVO V TERÉNE

Teória z laboratórií sa v máji 2026 premenila na intenzívnu prácu priamo v dychberúcej prírode Čiernej Hory. Výskumný tím, v ktorom nechýbali odborníci na entomológiu (hmyz), ichtyológiu (ryby) či malakológiu (mäkkýše) pod vedením doc. Jozefa Oboňa a prof. Vladimira Pešicia, absol-

voval sériu spoločných terénnych prieskumov na lokalitách, ktoré patria k prírodným klenotom Balkánu.

Expedícia začala v oblasti Mijakovići a pokračovala k prieslačnému Pošćenskému jazeru v nadmorskej výške nad 1500 metrov. Vedci sa nezľakli ani náročného terénu pri rieke Komarnica či v majestátnom kañone rieky Tara, kde sa zamerali na zber vzoriek pri vodopádoch. Každá lokalita, či už išlo o mokrade pri Plavskom jazere alebo rieku v Etno Sele Vrelo, priniesla cenné dáta o výskyte rýb, vodných bezstavovcov a hmyzu.

VIAČ NEŽ LEN ZBIERANIE HMYZU

Práca v teréne však nebola len o kochaní sa prírodou. Vedci využívali špeciálne metódy, ako napríklad pivne pasce na odchyt vybraných skupín dvojkrídlavcov (Diptera), či inventarizačné metódy na detekciu invázných nepôvodných organizmov. Cieľom bolo identifikovať druhy s inváznym

potenciálom, ktoré môžu vytláčať domáce spoločenstvá a spôsobovať ekonomické škody.

V rámci doposiaľ zistených výsledkov sme zaznamenali aj nepôvodné druhy rýb s inváznym potenciálom, ako sú pstruh dúhový, sumčeky rodu *Ameiurus* a karasy, a to najmä v blízkosti rybích fariem a rybárskych revírov.

INVESTÍCIA DO BUDÚCNOSTI

Dôležitým aspektom projektu je aj zapojenie budúcich vedeckých kapacít. Doktorandi ako Mgr. Laura Mlynárová (odborníčka na parazity) a Mgr. Branislav Tej (špecialista na mäkkýše) získali neoceniteľné skúsenosti priamo v teréne, kde sa učili harmonizovať postupy odberu vzoriek so svojimi čiernohorskými kolegami.

ČO PRINESIE BUDÚCNOSŤ?

Výsledky tohto slovenského a čiernohorského úsilia nezostanú zatvorené v zásuvkách. Budú spracované do komplexných zoznamov druhov a zverejnené vo vedeckých publikáciách, ktoré poslúžia pri tvorbe regionálnych stratégií ochrany prírody. Navyše, táto spolupráca otvára dvere pre ešte ambicióznejšie medzinárodné projekty v rámci programov ako Horizont Europe. Spoločný výskum nám pripomína, že ochrana našej planéty vyžaduje jednotný postup. Či už ide o brehy Dunaja na Slovensku alebo horské jazerá v Čiernej Hore, len cezhraničné partnerstvo nám umožní zachovať bohatstvo prírody aj pre budúce generácie.

Fotografie: Peter MANKO

ŠTUDENTI TROCH KRAJÍN ZBIERALI POZNATKY O INKLUZÍVNOM VZDELÁVANÍ

Imrich IŠTVAN

Prednášky, workshopy, exkurzie v školách aj online prezentácie projektov – takto vyzeral týždeň medzinárodného Blended Intensive Programme Erasmus+, ktorý absolvovali študenti z troch krajín na Ústave pedagogiky, andragogiky a psychológie PU. Program im priniesol nielen odborné poznatky o inkluzívnom vzdelávaní, ale aj cenné interkultúrne skúsenosti.

Ústav pedagogiky, andragogiky a psychológie Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity v Prešove zrealizoval medzinárodný Blended Intensive Programme (BIP) Erasmus+ s názvom „Možnosti využitia kooperatívnych metód v rozvoji sociálnych kompetencií žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia v inkluzívnej edukácii“. Podujatie sa uskutočnilo v dňoch 8. – 12. júna 2026. Program bol organizovaný v spolupráci s Pedagogickou fakultou Univerzity Hradec Králové (Česká republika) a s Pedagogickou fakultou Univerzity v Rzeszove (Poľsko). Súčasťou programu bol aj virtuálny komponent, ktorý sa uskutočnil 24. júna 2026 prostredníctvom platformy MS Teams.

Počas fyzickej mobility sa študenti z partnerských univerzít zapojili do odborných prednášok, workshopov a praktických aktivít zameraných na problematiku inkluzívneho vzdelávania, rozvoja sociálnych kompetencií žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a využívania kooperatívnych vyučovacích metód. Program zabezpečovali pedagógovia Ústavu pedagogiky, andragogiky a psychológie – prof. PhDr. PaedDr. Lenka Pasternáková, PhD., MBA, prof. PhDr. Eduard Lukáč, PhD., doc. PaedDr. Ladislav Horňák, PhD., doc. PaedDr. Mária Zahatňanská, PhD., MBA, a PaedDr. Imrich Ištvan, PhD. Významnou súčasťou programu boli odborné exkurzie na základných školách v regióne (ZŠ Chminianske Jakubovany,

ZŠ s MŠ Svinia). Účastníci tu mali možnosť hospitovať vo vyučovaní, oboznámiť sa s prácou inkluzívnych tímov a diskutovať s učiteľmi, školskými špeciálnymi pedagógmi, psychológmi i pedagogickými asistentmi o príkladoch dobrej praxe pri vzdelávaní tejto skupiny žiakov. Súčasťou programu boli aj kultúrne aktivity, ktoré podporili vzájomné spoznávanie účastníkov a posilnili medzinárodnú spoluprácu. Vo virtuálnom komponente programu študenti prezentovali vlastné návrhy vyučovacích jednotiek a projektov využívajúcich kooperatívne metódy na rozvoj sociálnych kompetencií žiakov. Prezentácie boli spojené s odbornou diskusiou, vzájomnou spätnou väzbou a reflexiou získaných poznatkov. Účastníci po úspeš-

nom absolvovaní programu získali certifikáty a ECTS kredity.

Realizácia prvého Blended Intensive Programme na Ústave pedagogiky, andragogiky a psychológie predstavuje významný krok v rozvoji

internacionalizácie štúdia na Fakulte humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity. Program vytvoril priestor na výmenu skúseností medzi študentmi a pedagógmi z troch krajín, podporil rozvoj odborných, sociálnych a interkultúrnych kompetencií

účastníkov a zároveň položil základy ďalšej medzinárodnej spolupráce v oblasti inkluzívnej pedagogiky a prípravy budúcich učiteľov.

Foto: Adam PRIŠČÁK, Imrich IŠTVAN

ÚSPECH GEOGRAFOV NA CELOSLOVENSKEJ ŠTUDENTSKEJ KONFERENCII

Juliana KROKUSOVÁ, Martin KROUPUCH

Študenti Katedry geografie Fakulty humanitných a prírodných vied PU úspešne reprezentovali svoju katedru na 3. ročníku celoslovenského kola Študentskej vedeckej konferencie z geografie. Veronika Demková získala výborné druhé miesto a spolu s Pavlom Minčákom predstavili kvalitné záverečné práce s praktickým prínosom.

Najlepší študenti z piatich slovenských geografických pracovísk sa 11. júna 2026 stretli na pôde Katedry geografie, geoinformatiky a regionálneho rozvoja Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. V rámci 3. ročníka celoslovenského kola Študentskej vedeckej konferencie z geografie prezentovali výsledky svojich bakalárskych a diplomových prác pred odbornou komisiou zloženou zo zástupcov jednotlivých pracovísk.

Katedru geografie FHPV PU reprezentovali čerství absolventi magisterského štúdia Veronika Demková a Pavol Minčák. Veronika predstavila prácu zameranú na využitie geopriestorových technológií pri tvorbe digitálneho lezeckého sprievodcu. Výsledkom jej výskumu je interaktívny 3D model skalnej veže Marta s vyznačením jednotlivých lezeckých ciest. Odbornú porotu zaujal najmä

aplikačný rozmer práce a jej praktické využitie v podobe verejne dostupného digitálneho sprievodcu.

Pavol Minčák sa vo svojej prezentácii venoval fungovaniu vybraných miestnych akčných skupín v Prešovskom kraji. Poukázal na význam spolupráce miestnych aktérov pri podpore regionálneho rozvoja a predstavil výsledky rozsiahlej analytickej práce. Porota ocenila najmä kvalitné kartografické spracovanie, ako aj jeho schopnosť interpretovať získané poznatky v širších súvislostiach.

Po prezentáciách všetkých súťažiacich odborná komisia, v ktorej prešovské geografické pracovisko zastupoval vedúci katedry doc. RNDr. Vladimír Solár, PhD., rozhodla o výslednom poradí. Podujatia sa zúčastnila aj RNDr. Juliana

Krokusová, PhD., ktorá na katedre koordinuje realizáciu katedrového kola Študentskej vedeckej konferencie. Pavol Minčák obsadil pozíciu tesne za stupňami víťazov a Veronika Demková dosiahla vynikajúci úspech a získala 2. miesto v celoslovenskej konkurencii.

Obom absolventom srdečne blahoželáme a ďakujeme za vzornú reprezentáciu katedry i univerzity. Poďakovanie patrí aj školiteľom našich študentov doc. RNDr. Štefanovi Kocovi, PhD. a doc. RNDr. Radoslavovi Klamárovi, PhD., ktorí svojím odborným vedením prispeli k vzniku kvalitných záverečných prác a k úspešnému vystúpeniu našich študentov na celoslovenskej vedeckej konferencii.

Foto: archív autorok

STRETNUTIE ANTROPOLÓGOV V STAROVEKU

Eva PETREJČÍKOVÁ a Jana GALOVÁ

Katedra biológie sa zúčastnila na najväčšom festivale histórie na Slovensku. Odbornou prednáškou a interaktívnymi aktivitami predstavila význam antropológie pri odhaľovaní života našich predkov.

V sobotu 18. júla 2026 sa areál Archeoskanzenu v Nižnej Myšli premenil na živý stroj času. Hostil už štvrtý ročník obľúbeného historického festivalu Starovek v Nižnej Myšli, ktorý je v súčasnosti považovaný za najväčšie podujatie svojho druhu na Slovensku. Program, ktorý prebiehal od 15:00 až do neskorého večera, priniesol stovkám návštevníkov atmosféru dávnych vekov od čias Mykén až po staroveký Rím. Areál ožil dobovými remeslami, rímskymi légiami, či vystúpeniami barbarských kmeňov Keltov a Germánov. Akcie sa zúčastnili členky Katedry biológie Prešovskej univerzity v Prešove doc. RNDr. Eva Petrejčíková, PhD., RNDr. Jana Gaľová, PhD. a Mgr. Lesana Kmeťová, ktoré mali pripravené interaktívne aktivity pre deti aj dospelých s cieľom priblížiť antropológiu ako vednú disciplínu

dôležitú pre poznávanie života našich predkov a interpretáciu archeologických nálezov. Návštevníci mali možnosť vyskladať kostru z röntgenových snímok, trénovali si pamäť pri biologickom pexese a v tvorivých dielňach si vyrábali originálne náramky z korálok v tvare lebiek.

Pre náš tím však toto podujatie nebolo len o histórii, ale aj o výsledkoch našej vedeckej práce. Hlavným bodom nášho odborného vstupu na festivale bola pútavá prednáška s názvom „Kosti nemlčia – od nálezu po identifikáciu“. Prednáška priblížila, ako veda dokáže odhaliť životy jedincov, ktorí žili pred tisícročiami, na základe kostrových pozostatkov. Návštevníci sa dozvedeli, že kostrové pozostatky sú otvorenými knihami plnými príbehov o spôsobe života, chorobách, strave, pohrebných rituáloch a dokonca aj o tom, či mal dotyčný v živote šťastie alebo musel tvrdo pracovať. Poukázali sme na to, že antropológia dokáže odhadnúť biologické charakteristiky jedincov, geografický a etnický pôvod, ale aj to, či jedinec zomrel prirodzene, na následky ochorenia

alebo zranenia, alebo dokonca násilnou smrťou. Hlavnou hrdinkou odbornej prednášky boli kostrové pozostatky ženy, ktorá žila v Nižnej Myšli v období staršej doby bronzovej. V rámci antropológických analýz, ktoré prebehli na Katedre biológie, bola vytvorená rekonštrukcia tváre tejto ženy. Verejnosti sme v tento deň slávnostne ukázali, ako vedecké metódy umožňujú odhaliť skutočnú podobu ženy doby bronzovej. Účastníci festivalu sa dozvedeli, že jej život nebol ľahký. Zomrela v mladom veku a trpela dlhodobým fyziologickým stresom, ktorý zanechal stopy na jej kostiach.

Festival Starovek v Nižnej Myšli opäť dokázal, že história nie je len v učebniciach, ale môže byť dobrodružstvo, ktorého sa môže dotknúť každý – od malého dieťaťa so skladačkou kostry v ruke až po dospelého nadšenca antiky. Ak ste tento ročník vynechali, o rok si cestu do minulosti určite naplánujte! Veríme, že sa tam stretneme.

Foto: Lesana KMEŤOVÁ

MAPOVANIE, KTORÉ MENÍ POHLAD NA MESTO

Jana MICHALKOVÁ, Miloslav MICHALKO

Ako môže mapovanie schodov, humanitárny mapathon či práca s otvorenými dátami spájať študentov z rôznych krajín? Odpoveď priniesol medzinárodný Blended Intensive Programme (BIP) Open Geospatial Technologies in Humanitarian & Environmental Mapping, ktorý sa v máji uskutočnil na Katedre geografie (KG) Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity v Prešove (PU).

Počas intenzívneho týždňa od 11. do 15. mája 2026 sme na pôde KG privítali študentov zo Slovinska, Poľska, Francúzska, Rumunska a Slovenska. Spoločne sme objavovali svet otvorených geopriestorových technológií, participatívneho mapovania a komunitne budovaných projektov, akými sú OpenStreetMap či QGIS.

Program prepájal krátke teoretické vstupy s praktickými aktivitami v teréne. Účastníci sa naučili pracovať s nástrojmi QGIS, OpenStreetMap, JOSM, Mergin Maps či EveryDoor a zároveň si vyskúšali celý proces tvorby geopriestorových dát – od formulácie problému cez zber údajov až po ich analýzu a prezentáciu výsledkov.

Jednou z najzaujímavejších aktivít bolo mapovanie schodov v meste Prešov. Na prvý pohľad sa môže zdať, že ide o obyčajný prvok mestskej infraštruktúry. Študenti však veľmi rýchlo zistili, že schody môžu predstavovať významnú bariéru pre seniorov, rodičov s kočíkmi, cyklistov či ľudí so zníženou mobilitou. Počas terénneho mapovania preto zaznamenávali ich technický stav, dostupnosť, bezpečnosť a ďalšie charakteristiky. Následne zozbierané údaje analyzovali a vytvárali mapové výstupy, ktoré môžu byť užitočné aj pre samosprávu. Súčasťou programu bol aj humanitárny mapathon organizovaný v spolupráci s komunitou Freemap.sk. Študenti sa zapojili do medzinárodnej iniciatívy Missing Maps

a prostredníctvom OpenStreetMap mapovali budovy v Indonézii. Vďaka takýmto aktivitám môžu otvorené mapové dáta pomáhať pri príprave na prírodné katastrofy a humanitárnych zásahoch kdekoľvek na svete.

BIP však nebol len o technológiách. Bol predovšetkým o ľuďoch, spolupráci a výmene skúseností. Medzinárodné tímy pracovali na spoločných projektoch, diskutovali o rôznych pohľadoch na riešenie problémov a vytvárali nové priateľstvá aj odborné kontakty. Pre katedru predstavoval program príležitosť ukázať, že moderná geografia a geoinformatika dokážu prepájať technológie s reálnymi výzvami spoločnosti. Zároveň potvrdil, že otvorené technológie, otvorené dáta a medzinárodná spolupráca majú významné miesto vo vzdelávaní budúcich odborníkov.

Veríme, že podobné programy budú aj naďalej inšpirovať študentov k objavovaniu sveta za hranicami učební a že sa v budúcnosti opäť stretneme pri ďalších medzinárodných projektoch.

Foto: Jana MICHALKOVÁ, Miloslav MICHALKO

SPOLUPRÁCA SO ŠVAJČIARSKOU NADÁCIOU

Anna ŠENKOVÁ

Katedra turizmu a hotelového manažmentu FMEO je od roku 2025 aktívne zapojená do spolupráce so švajčiarskej nadáciou pre vzdelávanie v hotelierstve La Fondation pour la Formation Hôtelière (FFH) so sídlom v Zürichu. Táto spolupráca v letnom semestri akademického roka 2025/2026 priniesla prvé výsledky – aktívne vystúpenie na medzinárodnej konferencii, nadviazanie nových kontaktov a zorganizovanie odborného seminára s podporou FFH.

La Fondation pour la Formation Hôtelière (FFH) je nezávislá charitatívna nadácia, ktorá pôvodne sídlila v Ženeve a v súčasnosti je registrovaná v Zürichu vo Švajčiarsku. Bola založená v roku 1973 a už viac ako 40 rokov sa venuje vzdelávaniu a odbornej príprave pracovníkov v odvetví pohostinstva. V spolupráci s partnerskými inštitúciami, medzi ktoré patria stredné odborné školy, vysoké školy a univerzity zamerané na hotelierstvo a cestovný ruch, ako aj medzinárodné profesijné organizácie, nadácia poskytuje praktickú pomoc pri odbornom vzdelávaní v hotelierstve prostredníctvom udeľovania grantov na zlepšenie vybavenia a ponúka podporu učiteľom a školiteľom s cieľom prispieť k zabezpečeniu budúcnosti odvetvia hotelierstva v strednej a východnej Európe. Od roku 2025 je súčasťou tejto rodiny, ktorá má v súčasnosti 37 členov z 18 krajín strednej a východnej Európy, aj Katedra turizmu a hotelového manažmentu Fakulty manažmentu, ekonomiky a obchodu Prešovskej univerzity v Prešove. O prijatie našej inštitúcie do tejto nadácie som mohla požiadať na základe mojej osobnej spolupráce a zapojenia sa do jej aktivít už od roku 1998, kedy som pracovala ako učiteľka odborných ekonomických predmetov na Hotelovej akadémii v Prešove, ktorá sa stala prvou a doteraz je jej jedinou členskou strednou odbornou školou zo Slovenska.

Spolupráca s nadáciou funguje na základe každomesačných online stretnutí zodpovedných osôb z jednotlivých partnerských inštitúcií, na ktorých sa diskutuje o plánovaných aktivitách nadácie a možnostiach zapojenia sa do nich. Organizátorkou stretnutí a koordinátorkou aktivít je už dlhodobo Dr. Elizabeth Ineson, hosťujúca výskumná pracovníčka Manchester Metropolitan University. Významnou aktivitou nadácie v spolupráci s členskými inštitúciami je organizovanie každoročných medzinárodných konferencií, na ktorých sa stretávajú zástupcovia týchto inštitúcií. V tomto roku sa konferencia uskutočnila v dňoch 21. – 23. mája 2026 v slovinskom Maribore a niesla zaujímavý názov: *The World is Not Enough: Hospitality Reimagined* (Svet nestačí: nová vízia pohostinnosti). Organizáciu konferencie s finančnou podporou FFH na veľmi vysokej úrovni zabezpečila Vocational College of Hospitality and Tourism Maribor (VSGT). Táto vysoká škola je známa aj tým, že vo svojich priestoroch prevádzkuje reštauráciu SEVEN, ktorá je jedinou vysokoškolskou reštauráciou v Slovinsku, ktorá funguje na základe inovatívneho obchodného modelu, v rámci ktorého študenti samostatne vykonávajú všetky odborné úlohy pod dohľadom kvalifikovaného mentora. Patrí medzi najlepšie reštaurácie v Maribore a je zaradená

do gastronomického sprievodcu Gault&Millau. Konferencia bola zameraná na aktuálne výzvy a trendy v cestovnom ruchu, hotelierstve a gastronómii, najmä na technologické inovácie a digitalizáciu, umelú inteligencia, udržateľnosť, rozvoj gastronomického cestovného ruchu, nové požiadavky na pracovnú silu a inovácie vo vzdelávaní. Prešovskú univerzitu v Prešove, Fakultu manažmentu, ekonomiky a obchodu, Katedru turizmu a hotelového manažmentu spolu so mnou na konferencii reprezentovala aj kolegyňa z KTHM doc. PhDr. Daniela Matušíková, PhD. Vystúpili sme s príspevkom „*Analysis of Customers' Perception of Technological Innovations in Catering Companies in Slovakia*“. Príspevok bol zaradený do tematickej sekcie *The AI Who Loved Me*, venovanej umelej inteligencii, personalizácii, digitálnemu marketingu a adopcii technológií v hotelierstve a gastronómii. Osobitným prvkom konferencie bol jej netradičný, vysoko interaktívny formát inšpirovaný svetom Jamesa Bonda. Nešlo iba o klasickú vedeckú konferenciu pozostávajúcu z prezentácií odborných príspevkov. Organizátori vytvorili dvojdiňový príbeh koncipovaný ako spoločná „misia“, v ktorom boli odborný program, networking, vzdelávanie a spoločenské aktivity prepojené prostredníctvom gamifikácie a zážitkového učenia. Cieľom bolo podporiť aktív-

ne zapojenie účastníkov, vzájomnú komunikáciu a vytváranie nových profesionálnych kontaktov. Súčasťou konferencie bola napríklad interaktívna manažérska simulácia *The Continental Hotel Game*, v ktorej účastníci počas virtuálnych 30 dní riadili hotel, rozhodovali o cenách izieb, obsadenosti, nákladoch, reputácii a investíciách atď. Konferencia tak predstavila inovatívny model odborného podujatia, ktorý prepája vedeckú diskusiu, vzdelávanie, zážitok, networking a gamifikáciu. Jej formát bol zároveň praktickou ukážkou toho, ako možno princípy zážitkového učenia a kreatívneho dizajnu podujatí využiť pri vzdelávaní budúcich odborníkov v cestovnom ruchu, hotelierstve a gastronómii.

Medzi ďalšie aktivity podporované FFH patria semináre a webináre, ktoré vždy vedú odborníci, ktorí majú prehľad o najnovších postupoch, výskume a teóriách v danej oblasti. Hrajú kľúčovú úlohu pri zvyšovaní štandardov kvality v sektore pohostinstva a pri výchove nových generácií odborníkov. Sme veľmi radi, že prvý takýto seminár sme mohli s podporou nadácie zorganizovať aj na našej katedre. Uskutočnil sa hybridnou formou, a to prezenčne na Fakulte manažmentu, ekonomiky a obchodu a súčasne online dňa 8. júna 2026 pod názvom: *Tvorba efektívneho reštauračného menu. Menu engineering (optimalizácia a analýza jedálneho lístka). Trendy v reštauračnom podnikaní a food dizajne*. Seminár bol určený

nielen pre pedagógov vysokých a stredných škôl zaoberajúcich sa gastronómiou a hotelierstvom, ale aj pre majiteľov, prevádzkových manažérov, šéfkuchárov a iných zamestnancov ubytovacích a stravovacích zariadení. Participovalo na ňom spolu 27 účastníkov, ktorí na záver získali certifikát o účasti. Hlavnou prednášajúcou bola v medzinárodnom prostredí uznávaná odborníčka doc. Dr. Kateryna Fedosova, PhD. z Katedry hotelierstva a reštauračného podnikania na Odeskej národnej technickej univerzite, hosťujúca prednášajúca na SRH Dresden School of Management, marketingová riaditeľka organizácie EMEA CHRIE, členka medzinárodných organizácií CHRIE, FFH a ďalších organizácií v oblasti hotelierstva

a cestovného ruchu. Účastníci ocenili zaujímavú problematiku, v ktorej prednášajúca vhodne dopĺňala teoretické poznatky so svojimi bohatými skúsenosťami z praxe.

Do konca roka 2026 má Katedra turizmu a hotelového manažmentu v pláne s podporou La Fondation pour la Formation Hôtelière zorganizovať ešte dva ďalšie semináre zamerané na problematiku inteligentného pohostinstva a udržateľných postupov pre inteligentné destinácie. Prednášajúcimi budú uznávaní odborníci a vysokoškolské pedagógovia zo Slovinska.

Foto: archív autorky

ŠPORT, VEDA A AKADEMICKÉ PRIATEL'STVÁ

Beáta RUŽBARSKÁ

V dňoch 9. – 11. júna 2026 sa v poľskom Rzeszówe uskutočnil prvý ročník Festiwalu Akademickiego Sportu oraz Nauki – FASON 2026, ktorý prepojił športové zápolenie, vedu a akademickú spoluprácu. Podujatie organizované Univerzitou v Rzeszówe prinieslo počas troch dní pestrý program športových súťaží, odborných aktivít a sprievodných podujatí, ktorých spoločným cieľom bolo prepájať akademické prostredie prostredníctvom športu a myšlienky „science in motion“.

Svoje zastúpenie mala na podujatí aj Fakulta športu Prešovskej univerzity v Prešove (FŠ PU). Študenti fakulty sa festivalu zúčastnili pod vedením pedagógov Mgr. Frederiky Pajonkovej, PhD., a Mgr. Mareka Gadžinovského a počas troch dní ukázali nielen svoje športové schopnosti, ale predovšetkým tímového ducha, súdržnosť a chuť reprezentovať svoju fakultu a univerzitu v medzinárodnom prostredí.

Program FASON 2026 ponúkol viacero netradičných i tradičných športových výziev. Účastníci si

zmerali sily napríklad v silových disciplínach, mono korfbale, bowlingu, volejbalových mixoch, plážovej hádzanej či pretekoch na vode.

Súčasťou festivalu boli aj odborné workshopy z biomechaniky a fyziológie záťaže, vedecká posterová sekcia a záverečná diskusia významných osobností športu venovaná hodnotám fair play, etike a boju proti diskriminácii v športe.

Naši študenti a pedagógovia ani tentoraz nezapreli svoj športový a tímový duch.

Takmer vo všetkých športových disciplínach sa dokázali umiestniť na prvých troch priečkach a svojimi výkonmi prispeli k výbornému celkovému výsledku. FŠ PU napokon obsadila v celkovom hodnotení krásne 2. miesto.

Účasť na festivale však nebola iba o športových výsledkoch a medailových umiestneniach. FASON 2026 vytvoril priestor na stretávanie študentov a pedagógov, výmenu skúseností, nadväzovanie nových kontaktov a rozvíjanie spolupráce medzi akademickými

pracoviskami. Aj samotní organizátori vyzdvihli význam podujatia pre budovanie vzťahov a ďalšej spolupráce medzi univerzitami.

Veríme preto, že účasť našej výpravy prispela nielen k športovým úspechom, ale aj k upevneniu

pracovných a medziľudských vzťahov presahujúcich hranice Slovenska a Poľska a vytvorila priestor pre ďalšie spoločné aktivity.

Študentom aj pedagógom ďakujeme za vzornú reprezentáciu

Fakulty športu a Prešovskej univerzity v Prešove a srdečne blahoželáme k skvelému výsledku!

Foto: archív autorky

SPOLOČNE PRE VZDELÁVANIE, ŠPORT A ODBORNÚ PRAX

Beáta RUŽBARSKÁ

Fakulta športu Prešovskej univerzity v Prešove podpísala Memorandum o spolupráci s Omnis Vitality. Nové partnerstvo vytvára priestor na prepojenie akademického prostredia s praxou a na spoločné aktivity v oblasti vzdelávania, vedy a výskumu, športu, pohybových aktivít a zdravého životného štýlu.

Podpis memoranda vychádza zo spoločného záujmu oboch partnerov podporovať a skvalitňovať vzdelávanie študentov a zároveň prispievať k rozvoju športu a zdravého životného štýlu v meste Prešov a jeho okolí. Spolupráca je založená na princípe vzájomného prospechu, podpory a výmeny odborných poznatkov a skúseností.

Významnou súčasťou partnerstva je vytváranie nových príležitostí pre študentov Fakulty športu. Omnis Vitality bude spolupracovať s fakultou pri vytváraní podmienok na realizáciu odborných praxí a stáží, vďaka ktorým budú môcť študenti svoje vedomosti a zručnosti získané počas štúdia uplatniť v reálnom prostredí. Praktická skúsenosť im zároveň umožní da-

lej rozvíjať odborné kompetencie a lepšie sa pripraviť na budúce profesijné pôsobenie.

Memorandum počíta aj so spoločnou organizáciou športových podujatí, odborných prednášok, seminárov a workshopov. Priestor sa otvára tiež pre spoluprácu na výskumných projektoch či vzájomnú výmenu odborných poznatkov, skúseností a informácií z oblasti športu, pohybových aktivít a zdravého životného štýlu. Súčasťou partnerstva bude aj vzájomná propagácia aktivít a informovanie o významných odborných a športových podujatiach.

Podpis memoranda predstavuje ďalší krok Fakulty športu smerom k intenzívnejšiemu prepájaniu

vysokoškolského vzdelávania s odbornou praxou. Práve spolupráca s partnermi z reálneho prostredia môže študentom priniesť cenné skúsenosti, nové podnety a príležitosti na profesijný rozvoj.

Veríme, že partnerstvo fakulty a Omnis Vitality postupne prerastie do množstva spoločných aktivít, ktoré budú prínosom nielen pre obe partnerské organizácie a našich študentov, ale prispievajú aj k podpore športu, pohybu a zdravého životného štýlu v Prešove a jeho okolí.

Foto: archív autorky

ÚSPEŠNÉ ZAVRŠENIE KLÚČOVEJ FÁZY ŠTÚDIE HBSC

Peter BAKALÁR

V čase, keď sa brány Prešovskej univerzity opäť otvárajú pre študentov a pedagógov, náš vedecký tím z Fakulty športu (FŠ) bilancuje mimoriadne náročné a úspešné obdobie. Ako koordinujúce pracovisko pre merania so zdravím súvisiacej telesnej zdatnosti. V rámci medzinárodnej štúdie HBSC (Health Behaviour in School-aged Children) sme počas uplynulého školského roka zmapovali telesnú zdatnosť tisícov slovenských školákov a školáčok.

KONTEXT A STAV PO ZBERE DÁT

Štúdia HBSC, prebiehajúca pod záštitou Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) už od roku 1983, monitoruje zdravie a životný štýl adolescentov v ich sociálnom kontexte. Na pracovnom stretnutí riešiteľského tímu 3. júla 2026 sme vyhodnotili hlavnú vlnu zberu dát o telesnej zdatnosti. Cieľ navštíviť 30 až 40 škôl naprieč Slovenskom sme úspešne naplnili – merania sme zrealizovali na 30 školách, pričom merania zloženia tela prístrojom InBody 270 absolvovalo takmer 3400 žiakov a žiačok a vytrvalostný člnkový beh na 20 metrov absolvovalo 3 000 žiakov a žiačok. Kým štandardný protokol HBSC sa opiera o subjektívne dotazníky, Slovensko je jedinou krajinou, ktorá tieto dotazníkové dáta dopĺňa o uvedené merania zloženia tela a funkčnej zdatnosti. Spomínaný rozsiahly, na so zdravím súvisiace správanie zameraný dotazník vyplnilo na 77 školách cca 6000 školákov a školáčok.

STRATEGICKÉ PARTNERSTVÁ A KOORDINÁCIA

Realizácia takto rozsiahleho výskumu

mu je možná len vďaka silnej sieti partnerov. Celoslovenskú koordináciu štúdie HBSC zastrešuje Ústav psychológie zdravia a metodológie výskumu Lekárskej fakulty UPJŠ (ÚPZMV LF UPJŠ) v Košiciach pod vedením národnej koordinátorky prof. Andrey Madarasovej Geckovej – poprednej slovenskej výskumníčky (> 400 publikácií; > 15 000 citácií; h-index 55; i-10 index 153). Fakulta športu PU v tomto procese zohráva kľúčovú úlohu ako celoštátny koordinátor pre zber dát o so zdravím súvisiacej telesnej zdatnosti.

V rámci tejto spolupráce úzko kooperujeme s Úradom verejného zdravotníctva SR a jeho jednotlivými regionálnymi úradmi, ako aj s telovýchovnými pracoviskami na Univerzite Komenského v Bratislave (Fakulta telesnej výchovy a športu), Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici (Fakulta telesnej výchovy, športu a zdravia) a Katolíckej univerzite v Ružomberku (Pedagogická fakulta). Zároveň, na HBSC sú alebo boli v minulosti naviazané ďalšie projekty Fakulty športu PU ako:

- Global Matrix 5.0 (a predtým aj 4.0): Naše HBSC dáta budú

súčasťou svetovej správy o pohybovej aktivite detí, ktorá bude prezentovaná na konferencii v Hong Kongu v decembri 2026 (FŠ PU je lídrom tohto projektu v Slovensku).

- Erasmus+ projekt PARIPRE: Medzinárodný projekt zameraný na prevenciu s pohybovou aktivitou súvisiacich úrazov u adolescentov, ktorý vznikol najmä vďaka partnerstvám v rámci medzinárodnej siete HBSC (v prípade projektu PARIPRE to boli partnerské organizácie z Česka, Fínska, Poľska, Slovinska a Slovenska).
- VEGA: Projekt zameraný na prevenciu s pohybovou aktivitou súvisiacich úrazov u slovenských adolescentov.

VEDA PRE PRAX A INKLUZÍVNY ROZMER

Doterajšie výstupy z HBSC dát priniesli dôležité zistenia publikované v prestížnych časopisoch. Zistili sme napríklad, že optimálny spánok je kritickým faktorom pre funkčnú zdatnosť a prevenciu s pohybovou aktivitou súvisiacich úrazov u adolescentov. Naša štúdia o zdravotnej gramotnosti zasa ukázala, že vedomosti o zdraví

ovplyvňujú zloženie tela nepriamo – prostredníctvom zvýšenej pohybovej aktivity.

Unikátnosťou tohto cyklu zberu HBSC dát je silný dôraz na inklúziu. Vďaka spolupráci s doc. Tatianou Dubayovou z Pedagogickej fakulty PU, doc. Danielou Fiľakovskou z Lekárskej fakulty UPJŠ a ďalšími kolegyňami a kolegami zo Slovenska sa nám do výskumu podarilo zahrnúť aj približne 500 žiakov a žiačok so zdravotným znevýhodnením a z marginalizovaných rómskych komunít.

BUDÚCNOSŤ V RUKÁCH ŠTUDENTOV A ĎALŠIE PLÁNY

HBSC slúži aj ako platforma pre vedeckú prípravu našich študentov. Viaceré v minulosti riešené a aj aktuálne riešené záverečné práce na študijnom programe šport pre zdravie využívajú metodiku a databázy HBSC štúdie, čím pripravujeme novú generáciu odborníkov v oblasti podpory pohybovej aktivity pre zdravie obyvateľov.

Hoci je zber dát ukončený, naša práca pokračuje prípravou databáz pre následné analýzy. V novembri/decembri 2026 plánujeme s celoslovenským tímom zorganizovať online/offline brainstormingové stretnutie zamerané na tvorbu nových vedeckých publikácií a následne vo februári 2027 aj tzv. „writing week“ na ÚPZMV LF UPJŠ v Košiciach – viacdenné intenzívne tvorivé vedecké stretnutie. Celý proces zberu dát vyvrcholí v júni 2027 veľkou tlačovou konferenciou, kde verejnosti predstavíme komplexný obraz o stave zdravia a telesnej zdatnosti slovenských adolescentov a adolescentiek.

Foto: Beáta RUŽBARSKÁ

RADOŠŤ Z POHYBU V OLYMPIJSKOM DUCHU

Beáta RUŽBARSKÁ

Dňa 23. júna 2026 ožil atletický štadión Prešovskej univerzity v Prešove športom, pohybom a olympijským duchom. Fakulta športu Prešovskej univerzity v Prešove v spolupráci s Olympijským klubom Prešov pripravila Beh olympijského dňa, do ktorého sa zapojili deti a mladí športovci z materských, základných a stredných škôl z Prešova a okolia.

Podujatie sa uskutočnilo symbolicky 23. júna – v deň, keď si pripomíname založenie Medzinárodného olympijského výboru v roku 1894 na parížskej Sorbonne. Olympijský deň je každoročne príležitosťou pripomenúť si nielen históriu olympijského hnutia, ale predovšetkým jeho hodnoty a význam pohybu, športu, fair play a vzájomného rešpektu.

Beh olympijského dňa sa zároveň stal súčasťou aktivít spojených s Národným týždňom športu, ktorý sa v roku 2026 konal od 21. do 28. júna v rámci projektu Slovenského olympijského a športového výboru Slovensko v pohybe. Jeho cieľom bolo motivovať ľudí k pravidelnému pohybu a ukázať, že aj 30 minút pohybovej aktivity denne môže mať významný prínos. Organizátori zároveň vyzvali školy, mestá, firmy či komunity, aby pripravili vlastné športové podujatia a pomohli tak spoločne rozvíjať Slovensko.

Prešovský Beh olympijského dňa túto myšlienku naplnil vo veľkom štýle. Na štart sa postavilo celkovo 262 mladých športovcov – 143 chlapcov a 119 dievčat, ktorí si zmerali svoje sily v jednotlivých vekových kategóriách. Viac než samotné výsledky však bola dôležitá radosť z pohybu, zdravé športové súperenie a atmosféra,

v ktorej si každý účastník mohol vychutnať pocit, že je súčasťou spoločného športového podujatia.

Úspešná realizácia podujatia bola výsledkom spolupráce viacerých partnerov. Organizačne ho zabezpečila Fakulta športu PU v Prešove spoločne s Olympijským klubom Prešov, pričom o zdravotné zabezpečenie účastníkov sa postarala Fakulta zdravotníckych odborov PU v Prešove. Aj toto prepojenie ukázalo, že spoločná myšlienka dokáže spojiť univerzitné pracoviská, športové organizácie, školy i mladú generáciu.

Veríme, že podobné aktivity pomáhajú vytvárať u detí a mladých ľudí pozitívny vzťah k športu a pravidelnému pohybu, ale zároveň ich učia hodnotám, ktoré k športu neodmysliteľne patria – vytrvalosti, rešpektu, spolupráci a fair play.

Ďakujeme všetkým organizátorom, partnerom, dobrovoľníkom, pedagógom a účastníkom, ktorí svojím nasadením a športovým duchom prispeli k úspešnému priebehu podujatia. Veríme, že sa na štarte Behu olympijského dňa stretneme opäť aj o rok!

Foto: Viktor ZAMBORSKÝ

ŠPORTÁČIK OČAMI ŠTUDENTOV

Beáta RUŽBARSKÁ

Detský športový denný tábor Športáčik má na Fakulte športu Prešovskej univerzity v Prešove dlhoročnú tradíciu. Jeho cieľom je každoročne prinášať deťom nové pohybové podnety, predstaviť im rôzne športové aktivity a predovšetkým budovať pozitívny vzťah k pohybu. Tábor je však zároveň cennou skúsenosťou pre študentov Fakulty športu, ktorí sa do jeho realizácie zapájajú ako animátori.

Počas intenzívneho týždňa získavajú študenti praktické skúsenosti s vedením detského kolektívu, organizáciou pohybových aktivít, komunikáciou či riešením neočakávaných situácií. Športáčik je zároveň priestorom na vytváranie nových priateľstiev medzi študentmi a budovanie vzťahov s pedagógmi.

Čo ťa viedlo k tomu, aby si sa prihlásil ako animátor?

Braňo: „Chcel som si vyskúšať prácu s deťmi v reálnom prostredí. Počas štúdia získavame množstvo vedomostí, ale až pri práci s deťmi človek zistí, či dokáže skupinu zaujať, motivovať a prispôbiť aktivitu rôznym schopnostiam detí.“

Čo ti práca animátora priniesla?

Mišo: „Najmä väčšiu istotu pri vedení skupiny. Naučil som sa lepšie komunikovať, improvizovať a rýchlo reagovať. Zároveň som si uvedomil, aká dôležitá je spolupráca. Animátori a pedagógovia musia fungovať ako jeden tím.“

V čom ťa Športáčik najviac obohatil?

Broňa: „Ukázal mi, že pri športe nie je najdôležitejší iba výkon. Veľkým úspechom je aj to, keď dieťa, ktoré sa spočiatku nechce zapojiť alebo sa niečoho obáva, nakoniec aktivitu vyskúša a odchádza s úsmevom.“

Na čo si sa tešila najmenej?

Janka: „Asi na skoré rána a predstavu celého dňa v pohybe. Nakoniec však bola energia detí nákazlivá a každý deň priniesol niečo nové.“

Čo by si odkázala ďalším študentom?

Jarka: „Neváhajte a skúste to. Je to intenzívny týždeň, ale získate skúsenosti, ktoré vám žiadna učebnica nedá. Naučíte sa pracovať s deťmi, organizovať aktivity, spolupracovať a možno objavíte aj nové schopnosti sami v sebe. Navyše si odnesiete množstvo zážitkov a nových priateľstiev.“

Práve v tom spočíva jedinečnosť Športáčika. Deti si odnášajú radosť

z pohybu, športové skúsenosti a nové kamarátstva, zatiaľ čo študenti získavajú cennú prax pre svoje budúce povolanie. Športáčik tak nie je iba detským táborom, ale aj miestom, kde sa prirodzene prepája štúdium s praxou, šport s výchovou a spoločná práca s priateľstvami.

Foto: archív autorky

V PREŠOVE SPOMÍNALI NA BISKUPA KOČIŠA

Ľubomír PETRÍK

Gréckokatolícky arcibiskupský úrad a Gréckokatolícka teologická fakulta Prešovskej univerzity (GTF PU) v Prešove spojili sviatok Narodenia sv. Jána Krstiteľa so spomienkou na 100. výročie narodenia vladyku Jána Eugena Kočiša.

Sviatočný deň patróna Prešovskej archieparchie sv. Jána Krstiteľa začal kolokviom o vladykovi Kočišovi na GTF PU, ktoré modlitbou a úvodným slovom otvoril vladyka Jonáš Maxim, prešovský arcibiskup metropolita. Následne sa slova ujal dekan GTF PU prof. Peter Tirpák, ktorý sa podelil aj o osobné spomienky na vladyku Kočiša. Ďalšie spomienky zazneli z úst hostí z Apoštolského exarchátu pre gréckokatolíkov v Českej republike so sídlom v Prahe kňazov Kornela Baláza a Volodymyra Kotsenka. Zaujímavosti zo spoločných ciest do Rumunska priblížil otec Jozef Gača, ktorý vladyku často sprevádzal. Zaujímavé svedectvo ponúkol p. Pavel Dobiáš z Prahy. Počas spomienok a svedectiev prítomní sledovali prezentáciu o vladykovi. Účastníci kolokvia si vypočuli aj krátku nahrávku z rozhovorov Ľubomíra Petríka s vladykom Kočišom, na základe ktorých vznikla kniha s názvom *V nádeji vzkriesenia*, ako aj nahrávku ukážky z jej pripravovanej audioknihy, ktorú pre Rádio Lumen v Košiciach z iniciatívy Jaroslava Fabiana nahovoril herec Miroslav Kolbašský. Boli

prečítané aj listy od Jaroslava Fabiána a Lucie Ružbarskej, príbuznej vladyku Kočiša. Záver kolokvia patrilo filmu o vladykovi z dielne TV Logos a diskusii. Vedeckým garantom podujatia bol Ľubomír Petřík.

Vyvrcholením slávnostného dňa bola archijerejská svätá liturgia v Katedrále sv. Jána Krstiteľa, ktorej hlavným slúžiteľom bol vladyka Jonáš a koncebrovalo s ním viac ako tridsať kňazov. Liturgická slávnosť bola zakončená panychídou za biskupa Kočiša v krypte katedrály pri jeho hrobe.

Vladyka Ján Eugen Kočiš bol pomocným biskupom v Apoštolskom exarcháte pre gréckokatolíkov v Českej republike so sídlom v Prahe. Narodil sa 25. júna 1926 v Pozdišovciach na východnom Slovensku. Za gréckokatolíckeho kňaza bol vysvätený tajne (neverejne) 1. januára 1951 v Rožňave, aj biskupské svätenie prijal najprv

tajne 3. decembra 1967 v Brne a 15. mája 2004 *sub conditione* (s podmienkou, ak by boli prípadne nejaké pochybnosti o platnosti tajnej biskupskej chirotonie) verejne v Katedrále sv. Klementa v Prahe. Vladyka Kočiš počas zákazu Gréckokatolíckej cirkvi v bývalom Československu v rokoch 1950 - 1968 pôsobil tajne, bol prenasledovaný a väznený, ale až do konca svojho pozemského života zostal verný Bohu, Gréckokatolíckej cirkvi, Svätému Otcovi a svojmu svedomiu. Zomrel ako emeritný biskup v Prešove 4. decembra 2019 v 94. roku života. V roku 2019, ešte za jeho života, vyšla vo vydavateľstve Petra, n. o. v Prešove kniha rozhovorov s ním o jeho (ne)obyčajnom živote s názvom *V nádeji vzkriesenia*.

Foto: Jana FERENCOVÁ

KÚSOK KENSKEJ KULTÚRY A KUCHYNE V PREŠOVE

Andrea MIŠKOCOVÁ, Ema FRIČEKOVÁ

Študenti a učitelia z Kenyatta university v Nairobi, Keňa, v rámci svojej Erasmus+ mobility cez projekt KA171 – Medzinárodná kreditová mobility priblížili slovenským kolegom kenské školstvo, kultúru aj kuchyňu.

Euraxess centrum a Útvar pre zahraničie a vonkajšie vzťahy Prešovskej univerzity v Prešove (PU) usporiadali počas letného semestra akademického roka 2025/2026 interkultúrne podujatie Kenya International Afternoon. Spolupráca prebieha na Filozofickej fakulte, Inštitúte estetiky a umeleckej kultúry, ktorá aj zastrešovala všetky prichádzajúce mobility. Cieľom bolo priblížiť našim

študentom a zamestnancom kenské školstvo, kultúru, zvyky a kuchyňu a pomôcť integrácii študentov z partnerskej univerzity, ktorí sem prišli na študijný semestrálny pobyt.

Magisterskí študenti Joe Anyika a Vincent Lilechi si pre toto populudnie pripravili ukážky maliarskej tvorby a hudobného umenia v podobe tradičných afrických tónov. Spolu

so svojimi vyučujúcimi, výskumníkmi Johnom Mugubim a Anne Mwiti, a doktorandkou Hildou Kagwiria, nám predstavili možnosti štúdia na ich univerzite a výskumné oblasti, ktorým sa na svojej domácej inštitúcii venujú.

Počas prezentácie sme si vypočuli tradičné africké hudobné tóny na autentických nástrojoch, spev tradičných piesní a zároveň sledovali maľovanie na plátno v reálnom čase. Záver podujatia bol venovaný ochutnávke domácich afrických jedál, ktoré pripravovali sami kenská študenti, ako sú Ugali (hustá kukuričná ryža), Pilau (korenená ryža), Chapati (tenká placka vyrobená z múky, vody a soli), Githeri (dusená kukurica s fazuľou) a známy africký čaj s mliekom Chai.

Súčasťou prezentácie kultúry boli aj konkrétne reálie, t.j. malá výstava maliieb (od študenta Vincenta Lilechiho), autentických hudobných nástrojov, šperkov a kníh týkajúcich sa africkej kultúry. Celé podujatie prebiehalo v neformálnej atmosfére a účastníci mali po prezentácii možnosť s prezentujúcimi diskutovať o témach, ktoré ich priamo zaujímali. Podujatie prispelo k prehĺbeniu vzájomného porozumenia medzi oboma univerzitami a otvorilo priestor pre ďalšiu spoluprácu. Podujatie podporilo Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR.

Foto: Peter HALKO ml.

PU POSILŇUJE SVOJE MEDZINÁRODNÉ POSTAVENIE

Mária KARDIS

Prešovská univerzita v Prešove (PU) sa v roku 2026 aktívne prezentovala na medzinárodných podujatiach zameraných na vysokoškolské vzdelávanie a nábor zahraničných študentov. Účast' na konferencii NAFSA v USA, náborových aktivitách v Bulharsku a Rumunsku priniesli nové kontakty a možnosti spolupráce.

PU sa už po tretíkrát zúčastnila konferencie NAFSA Annual Conference & Expo 2026 v Orlande na Floride, jedného z najvýznamnejších svetových podujatí v oblasti internacionalizácie vysokoškolského vzdelávania. Počas konferencie sa uskutočnili desiatky rokovaní so zahraničnými partnermi, napríklad s University of Connecticut, University of Hawaii, California State University, University of Texas at Austin, University of Pittsburgh či The Education University of Hong Kong. Diskusie sa zameriavali na rozvoj mobilit, spoločné projekty a akademickú spoluprácu.

V máji 2026 nasledovali náborové podujatia organizované spoločnosťou Begin Group v bulharskej Sofii a rumunskej Bukurešti. V Sofii sa zástupcovia PU stretli so študentmi na Medical University Sofia a American English Academy. Uskutočnilo sa aj pracovné rokovanie na partnerskej Sofia University St. Kliment Ohridski, ktorá je partnerom PU pri výmene študentov cez program Erasmus+. V Bukurešti navštívili Questfield School, Deutsche Schule Bukarest a Romanian American University – obe podujatia poskytli priestor na predstavenie študijných progra-

mov a mobilit na PU. Študenti získali informácie o študijných programoch UNIPO, podmienkach prijatia na štúdium a možnostiach medzinárodnej mobility. Podujatia zároveň poskytli priestor na priame diskusie o štúdiu na Slovensku a živote zahraničných študentov na univerzite.

Náborové aktivity boli realizované v rámci výzvy Ministerstva školstva SR z Plánu obnovy a odolnosti s cieľom podporiť internacionalizáciu slovenských vysokých škôl a zvýšiť počet zahraničných študentov.

V septembri sa PU zapojí aj do konferencie EAIE v Glasgowe, kde

bude prezentovať svoju ponuku na spoločnom stánku aliancií Q-Helix a UNIGREEN.

Aktívna účasť na medzinárodných konferenciách, rozvoj partnerstiev a prezentácia univerzity na zahraničných náborových podujatiach sú dôležitou súčasťou dlhodobej stratégie Prešovskej univerzity v oblasti internacionalizácie. Univerzita tým vytvára nové príležitosti pre svojich študentov a zamestnancov a zároveň posilňuje svoju prítomnosť v medzinárodnom akademickom priestore.

Foto: archív autorky

PU V ALIANCII Q-HELIX

Ema FRIČEKOVÁ

Prešovská univerzita v Prešove (PU) je aktívnym členom európskej univerzitnej aliancie Q-Helix – The Inclusive European University. Počas uplynulého akademického roka sa v rámci aliancie realizovali viaceré aktivity, do ktorých sa zapojila aj naša univerzita. Najvýznamnejším bolo májové medzinárodné stretnutie partnerov, ktoré po prvý raz hostila priamo Prešovská univerzita a potvrdila tak svoju úlohu spoľahlivého partnera v rámci európskych univerzitných aliancií.

Q-Helix – The Inclusive European University je aliancia jedenástich univerzít z Poľska (Akademia WSB), Nemecka (Reutlingen University), Rumunska (Titu Maiorescu University), Kosova (The Public International Business College Mitrovica – IBCM), Portugalska (Instituto Superior Politécnico de Gaya – ISPGAYA), Ukrajiny (Dnipro University of Technology a Kyiv National University of Technologies and Design), Belgicka (EPHEC University College), Litvy (European Humanities University), Francúzska (University of Artois) a Slovenska (Prešovská univerzita

v Prešove). Jej cieľom je zabezpečovanie kvality vzdelávania a výskumu, výmena poznatkov a rozvoj spoločných študijných a mobilitných programov medzi partnerskými inštitúciami.

Súčasťou fungovania aliancie sú pravidelné stretnutia partnerov, na ktorých koordinátori pripravujú kľúčové dokumenty a plánujú spoločné aktivity. V januári prebehlo stretnutie na portugalskej Instituto Superior Politécnico Gaya vo Vila Nova de Gaia, kde vznikali spoločné rámce zabezpečenia kvality, komunikačné štandardy

a usmernenia pre etické využívanie umelej inteligencie vo vzdelávaní a výskume. V termíne od 4. do 5. mája prvý raz hostila toto pracovné stretnutie Prešovská univerzita. Prvý deň patril aktuálnemu vývoju európskych univerzitných aliancií, druhý sa niesol v znamení praktickej spolupráce – programov COIL, tematických vzdelávacích ciest, zamestnaneckých mobilit, mikrokreditových schém aj školenia zameraného na prípravu projektov Horizon Europe. Nasledujúce stretnutie bude v októbri na Reutlingen University v Nemecku.

Popri stretnutiach v akademickom roku 2025/2026 prebehli aj ďalšie spoločné aktivity. K významným výsledkom spolupráce patrí nový projekt PULEMB, ktorý získal podporu z programu Erasmus+ KA2 a spustí sa v decembri 2026. Súčasťou projektu je aj Prešovská univerzita, a to konkrétne Fakulta zdravotníckych odborov, tiež Titu Maiorescu University z Rumunska

a Akademia WSB z Poľska ako koordinátor projektu. Cieľom projektu je vytvoriť 5-kreditový kurz zameraný na včasné rozpoznanie pľúcnej embólie v prednemocničnej starostlivosti. Na pilotáži a medzinárodnom overovaní programu sa budú podieľať aj domáci študenti a pedagógovia, do projektu sa zapoja aj nemocnice a záchranári.

Partneri aliancie boli úspešní aj v ďalších projektových výzvach – PU, IBCM v Kosove a Kyjivská národná univerzita technológií

re Health Professionals: Medicine, AI and Society” v Rumunsku zameranú na medicínu, umelú inteligenciu a spoločnosť či Smart City Development: Digital Innovation, Sustainable Urban Planning and Citizen-Centred Governance v Kosove venované rozvoju smart cities, do ktorých sa aktívne zapoja aj naši študenti z rôznych fakúlt.

Spustil sa aj nábor zamestnancov – výskumníkov v rámci výzvy výskumných mobilit financovaných cez projekt NAWA; mobility budú

Aliancia bola aktívna aj na európskej úrovni – stala sa členom siete Cyber Skills Academy Európskej komisie pre kybernetickú bezpečnosť. V decembri 2025 zorganizovala online workshop Doctoral Excellence pre doktorandov, v rámci aktivít Euraxess centra PU, ktorý spolufinancovalo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky. Zástupcovia aliancie sa zúčastnili aj podujatia v Bruseli o úlohe menších univerzít v alianciách a Q-Helix získala od Európskej komisie

a dizajnu získali v rámci výzvy Erasmus+ KA171 na rok 2026 financovanie na projekty medzinárodnej kreditovej mobility. Vďaka nim budú v najbližšom období prebiehať aj vzájomné výmeny študentov a zamestnancov medzi PU a partnerskými inštitúciami aliancie.

Prebehol aj nábor študentov na medzinárodné tematické školy organizované partnermi aliancie, tento rok na tematickú školu “Futu-

prebiehať medzi jedenástimi partnerskými univerzitami aliancie, vždy s hosťujúcim výskumníkom a v rámci existujúcej alebo novovznikajúcej medzinárodnej výskumnej skupiny. Do týchto mobilit sa môžu zapojiť aj zamestnanci PU. Okrem toho aliancia zorganizovala aj medzinárodnú konferenciu o migrácii na Akademii WSB a do konca roka pribudnú ďalšie podujatia – konferencie v Kosove a Poľsku, kongres na ISPGAYA v Portugalsku.

ocenenie Seal of Excellence. V septembri sa Q-Helix predstaví aj na konferencii EAIE 2026 v Glasgowe, kde bude mať spoločný stánok s alianciou UNIGREEN pre prezentácie a stretnutia partnerov.

Foto: archív Q-Helix / archív PU

PEDAGOGICKÉ DIAGNOSTIKOVANIE AKO PILIER PROFESIONALIZÁCIE UČITEĽA MŠ

Júlia ŠEBEJOVÁ, Monika MIŇOVÁ

Pedagogická diagnostika sa stáva jedným z hlavných pilierov práce učiteľa materskej školy. Konferencia na Pedagogickej fakulte Prešovskej univerzity (PU) v Prešove ukázala, že nejde len o hodnotenie, ale o porozumenie dieťaťa a jeho individuálnym potrebám. Vedecko-odborná konferencia s medzinárodnou účasťou sa uskutočnila 18. marca 2026 a jej spoluorganizátormi boli Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR, PF PU v Prešove a Slovenský výbor svetovej organizácie pre predškolskú výchovu (SV OMEP).

INŠTITUCIONÁLNE A ODBORNÉ UKOTVENIE

Pedagogická fakulta PU v Prešove sa dňa 18. marca 2026 stala miestom vedecko-odbornej konferencie s medzinárodnou účasťou s názvom *Učiteľ(ka) materskej školy 21. storočia – učiteľ diagnostik*. Podujatie bolo výsledkom synergetickej spolupráce Katedry predškolskej a elementárnej pedagogiky a psychológie PF PU v Prešove s odborníkmi z pedagogickej praxe, čím sa potvrdila dôležitá úloha fakulty ako priestoru prepájajúceho akademickú expertízu s potrebami školského prostredia. Konferencie sa zúčastnilo 220 účastníkov z celého Slovenska z akademického prostredia aj prostredia materských, stredných odborných škôl a Národného inštitútu vzdelávania a mládeže. Na konferencii vystúpili významní odborníci z akademického aj aplikatívneho prostredia, ktorí priniesli hlboký pohľad na problematiku pedagogickej diagnostiky a prípravy budúcich učiteľov materských škôl.

Ich príspevky reflektovali aktuálne výzvy v oblasti predprimárneho vzdelávania a poukázali na potrebu systematického rozvoja profesijných kompetencií učiteľa.

KVALITATÍVNA ANALÝZA PRÍSPEVKOV: OD TEÓRIE K UČITEĽOVI DIAGNOSTIKOVI

Z obsahového hľadiska bolo možné identifikovať dominantnú líniu konferencie, ktorou bola transformácia roly učiteľa materskej školy smerom k učiteľovi ako diagnostikovi. Pedagogická diagnostika bola prezentovaná ako dynamický a kontinuálny proces, ktorý presahuje rámec administratívnych činností a stáva sa integrálnou súčasťou pedagogickej práce učiteľa. Tento posun korešponduje aj so súčasnými pedagogickými prístupmi, ktoré zdôrazňujú význam reflektívnej pedagogickej práce a systematického hodnotenia učebných procesov ako základného predpokladu kvalitného vzdelávania. Diagnostická kompetencia učiteľa sa tak stáva nielen nástrojom hodnotenia, ale aj prostriedkom

pedagogického rozhodovania a individualizácie učenia. Jednotlivé príspevky prispeli k vytvoreniu komplexného obrazu diagnostiky ako nástroja porozumenia dieťaťa, jeho potrebám a učebným procesom. V tomto kontexte zaznela aj potreba posilnenia diagnostickej kompetencie učiteľa ako kľúčového prvku kvality vzdelávania. Dôležitým aspektom konferencie bola aj komparatívna diskusia o stave pedagogického diagnostikovania na Slovensku a v Českej republike, ktorá poskytla širší medzinárodný rámec a umožnila identifikovať spoločné výzvy aj špecifiká jednotlivých systémov.

WORKSHOPY AKO PRIESTOR PRE EVIDENCE-BASED PRAX

Významným pilierom konferencie boli odborné workshopy a panelové diskusie, ktoré predstavovali priestor pre aplikáciu teoretických poznatkov do konkrétnych pedagogických situácií cez vzdelávacie oblasti Štátneho vzdelávacieho programu v materských školách (2022). Na rozdiel od tradičného pasívneho prijímania informácií umožnili účastníkom aktívne vstupovať do procesu diagnostického uvažovania. Prostredníctvom analýzy modelových situácií a diskusií nad konkrétnymi príkladmi z pedagogickej práce mali účastníci možnosť konfrontovať svoje skúsenosti s odbornými prístupmi a overenými postupmi. Tento formát podporil rozvoj reflektívneho myslenia

potvrdili aktuálnosť a relevanciu zvolenej témy. Významným aspektom podujatia bolo aj vytváranie priestoru pre odborný networking. Konferencia umožnila nadviazanie nových kontaktov, výmenu skúseností a iniciovanie spoluprác medzi akademickým prostredím a pedagogickou praxou. Z hľadiska širšieho kontextu možno konštatovať, že rozvoj diagnostickej kompetencie učiteľa je úzko prepojený s aktuálnymi trendmi profesionalizácie učiteľského povolania, ktoré kladú dôraz

a prispel k prehĺbovaniu diagnostickej kompetencie učiteľa. Takýto typ vzdelávacích aktivít je v súlade s konceptom evidence-based pedagogiky, ktorá zdôrazňuje význam prepojenia teoretických poznatkov s empiricky overenou pedagogickou praxou. Vysoký záujem o workshopy a ich aktívny charakter potvrdili ich význam ako nástroja prepájania teórie s praxou a budovania profesionálnej komunity.

REFLEXIA ÚČASTNÍKOV A ORGANIZAČNÝ ŠTANDARD

Konferencia sa stretla s mimoriadne pozitívnou odozvou zo strany účastníkov, ktorí oceňovali vysokú odbornú úroveň príspevkov aj kvalitnú organizačnú prípravu podujatia. Plne obsadená prednášková sála a aktívna účasť v diskusiách

na reflexívne myslenie, schopnosť interpretácie pedagogických situácií a prácu s dátami o učení žiaka. Mimoriadne pozitívna odozva zo strany pedagogickej verejnosti je zároveň jasným signálom, že téma kompetencií učiteľa-diagnostika predstavuje jednu z priorít súčasnej transformácie vzdelávania. Konferencia potvrdila, že práve prostredníctvom otvoreného odborného dialógu a zdieľania overenej praxe je možné systematicky zvyšovať kvalitu predprimárneho vzdelávania.

Foto: Martin DZURILLA

PHOTO - VÝSTAVA FOTOGRAFIÍ V UK PU

Ingrid TIMKOVÁ

Univerzitná knižnica Prešovskej univerzity v Prešove (UK PU) počas letného obdobia pripravila pre svojich čitateľov výstavu čiernobielych fotografií Petra Haľka ml. pod názvom PHOTO. Vystavených je 27 veľkoformátových fotografií, ide o výber autorovej tvorby z rokov 2019 – 2026.

Autor vystavených fotografií Peter Haľko ml. (nar. 2004) je študentom mediálnych štúdií na Inštitúte slovakistiky a mediálnych štúdií Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove. Najčastejšie sa venuje fotografovaniu podujatí, kde na prvé miesto svojej pozornosti kladie neopakovateľnú úžasnú ľudskosť a emóciu prameniacu z každého človeka. Verí, že reportážnou fotografiou sa dá o podujatí a ľuďoch na ňom veľmi veľa povedať aj bez slov. A to nehľadiac na to, či je centrom fotografie náhodný človek na ulici, zamilovaný pár, spoločenstvo

okolo oltára, spevácky zbor, herec, študentstvo alebo akademickí funkcionári. Cieľom je nadviazať vzťah skrz objektív.

Rozvíjať autorove fotografické zručnosti a chápanie umenia pomáha najmä podpora jeho rodiny, priateľky Veroniky a kontakt s inšpiratívnymi ľuďmi v oblasti umenia, fotografie a médií, ako bol zaslúžilý umelec Ukrajiny Prokip Kolisnyk a ako sú Peter Kocák, Ján Bartko, Peter Kačmarik, Lenka Regrutová, Miron Pukan, Tomáš Telepák, Michaela Eliáš, František Franko a František Karlík.

Autor svoje fotografie a iné mediálne produkty najčastejšie tvorí vďaka živej spolupráci s inštitúciami: Park kultúry a oddychu Prešov, Prešovská univerzita v Prešove, OZ Akademický Prešov, študentské médiá v Mediálnom centre PU, Univerzitná knižnica PU, Gymnázium sv. Moniky a Farnosť Krista Kráľa v Prešove.

Napriek tomu, že autor nemá umelecké zameranie štúdia a že výstava bola prístupná v UK PU len v letnom období, vzbudila pozoruhodný ohlas a prilákala viacero návštevníkov aj z umeleckého prostredia.

Tí nešetrili slovami uznania, ale aj konštruktívnou kritikou, ktorá môže autora posunúť na ďalší stupienok v jeho fotografickej tvorbe. Tu sú vyjadrenia niektorých z nich.

Ján Bartko: „*Viaceré z fotografií sú na veľmi dobrej umeleckej úrovni a aj keď sú čiernobiele, viem si ich predstaviť ako hotové obrazy. Zaujali ma aj portréty, ktoré majú v sebe neprehliadnutelnú emóciu a zároveň aj skrytú výpovednú hodnotu.*“

Peter Kocák: „*Petra Haľka ml. poznám od malička a je pre mňa radosťou sledovať, ako si dnes nachádza vlastnú cestu k fotografii. Ako fotograf si na jeho snímkach vážim predovšetkým jednoduchosť, čistotu pohľadu a citlivú pozornosť voči človeku. V nenápadnom geste či bežnej situácii dokáže zachytiť okamih, ktorý nás osloví svojou ľudskosťou. V tejto úcte k človeku vnímam aj prirodzený, tichý rozmer jeho viery. Ojedinelé tonálne a kompozičné neistoty patria k jeho autorskému dozrievaniu a predstavujú priestor na ďalší rast. Prajem mu, aby si pri*

štúdiu a tvorbe uchoval svoje čisté oko, pokoru a radosť z objavovania – práve z nich môže vyrásť osobitá fotografická výpoveď.“

Tomáš Telepak: „*Je to príjemná výstava. Čiernobiela pomáha zladovať odlišné momenty z rôznych prostredí, je to kompaktné ako celok. Kompozične je to zvládnuté tiež, tu nie je čo dodať. Zaujímavá je aj hra kontextov s názvom fotografie, vidno, že o tom autor uvažuje. Normálne vyspelý fotograf, ak bude*

chcieť, tak pokojne z dokumentu môže prejsť na kreatívnu fotografiu.“

Výstava bola prístupná v Univerzitnej knižnici Prešovskej univerzity v Prešove od 10.7. do 18. 9. 2026, no fotografie sú naďalej prístupné v elektronickom katalógu z výstavy, ktorý je umiestnený v Digitálnej knižnici UK PU.

Foto: Peter HAĽKO ml., Peter KOCÁK

KEĎ SA VÁŠEŇ STANE POVOLANÍM

Cestovný ruch je pre ňu nielen profesiou, ale aj celoživotnou vášňou. Už počas stredoškolských štúdií získavala skúsenosti v zahraničí, ktoré ju utvrdili v tom, že svoju budúcnosť chce spojiť s hotelierstvom a turizmom. Dnes pôsobí Mgr. Lucia Petříková ako riaditeľka kancelárie štátnej tajomníčky pre cestovný ruch a šport, pričom vo svojej práci využíva poznatky nadobudnuté počas štúdia na Fakulte manažmentu (dnešnej FMEO) Prešovskej univerzity. V rozhovore prezrádza, čo ju priviedlo k štúdiu, ako spomína na vysokoškolské roky a aký odkaz má pre dnešných študentov.

Čo Vás priviedlo k štúdiu na Fakulte manažmentu PU a prečo ste si vybrali práve program Turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo?

Po absolvovaní Hotelovej akadémie bolo pre mňa prirodzené pokračovať v štúdiu v oblasti cestovného ruchu. Už počas strednej školy som mala možnosť absolvovať odbornú prax v zahraničí – v Taliansku aj na gréckom ostrove Rodos. Dodnes na toto obdobie veľmi rada spomínam, pretože mi dalo nielen množstvo odborných skúseností, ale aj cenné životné zážitky. Práve tam som si uvedomila, ako veľmi ma baví cestovanie, spoznávanie nových ľudí, kultúr, jazykov či gastronómie. Po maturite som síce na krátky

čas uvažovala nad štúdiom masmediálnej komunikácie, pretože ma lákala práca moderátorky, no veľmi rýchlo som pochopila, že to nie je smer, ktorým sa chcem uberať. Po návrate zo zahraničia som preto hľadala štúdium, ktoré by spájalo moje záujmy a skúsenosti. V tom čase Fakulta manažmentu Prešovskej univerzity otvárala nový študijný program Turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo, čo ma okamžite zaujalo. Bola to pre mňa jasná voľba – odbor, ktorý prepájal manažment s cestovným ruchom a otváral možnosti uplatnenia doma aj v zahraničí. Dnes môžem povedať, že to bolo jedno z najlepších rozhodnutí, aké som urobila, a ani na chvíľu som ho neolutovala.

Na čo z vysokoškolských čias spomínate najradšej?

Na štúdium spomínam s veľkým úsmevom a bez váhania by som sa do tých čias vrátila. Nebolo to len o prednáškach a skúškach, ale najmä o ľuďoch, priateľstvách a skúsenostiach, ktoré ma formovali. Tri roky som bývala na internáte, kde som sa naučila samostatnosti, hospodáriť s vreckovým, prispôbiť sa spoločnému životu a vážiť si aj zdanlivo obyčajné veci. Dodnes s úsmevom spomínam na starý internát, výbornú jedáleň, nekonečné rozhovory na chodbách či večery vo Hviezde. Práve tam vznikli priateľstvá, z ktorých mnohé pretrvali až dodnes. Začiatky štúdia neboli úplne jed-

noduché. Prvý ročník bol pre mňa asi najnáročnejší a dodnes si pamätám, že som si jeden predmet preniesla do druhého ročníka. O to väčšiu radosť som mala, keď som skúšku napokon úspešne zvládla. Bolo to dokonca v deň, keď sa pred internátom konal festival PUPO. Zatiaľ čo ostatní si užívali hudbu a program, ja som utekala na skúšku. Našťastie všetko dobre dopadlo a mohla som sa pridať k ostatným. Pamätám si aj obdobie, keď sa budova Fakulty manažmentu ešte dokončovala a časť výučby prebiehala v priestoroch PU. Samozrejme, nechýbal ani stres pred skúškami z matematiky či štatistiky, ktoré dali zabráť asi každému študentovi. Veľmi rada spomínam aj na našich pedagógov. Každý z nich nám odovzdal niečo cenné – či už odborné vedomosti alebo životné skúsenosti. V pamäti mi navždy zostanú docent Juraj Tej, doktorka Jana Mitříková, docentka Anna Šenková, ako aj moji konzultanti záverečných prác doktorka Lenka Zajacová a doktor Roman Vavrek. Pri stretnutiach s nimi často vznikali aj úsmevné situácie, na ktoré sa síce už po rokoch ťažko spomína do detailov, no práve vďaka nim malo štúdium príjemnú a priateľskú atmosféru.

Spomínam aj na pána doktora Vladimíra Čemu. V čase, keď nás učil, patril medzi mladších pedagógov. Hoci vekovo nám nebol až tak vzdialený, vždy mal prirodzený rešpekt. Dnes ma vždy poteší, keď ho vidím na televíznych obrazovkách ako súčasť slovenskej moderátorskej a mediálnej scény. Viaže sa mi k nemu aj jedna milá spomienka. Po určitom čase po ukončení vysokej školy som bola na festivale na Ľubovnianskom hrade, ktorý moderoval. Keď sa prihovril publiku v rusínčine,

„Spomínam aj na pána doktora Vladimíra Čemu. V čase, keď nás učil, patril medzi mladších pedagógov.“

zostala som úprimne prekvapená. Keďže pochádzam z Kamienky v okrese Stará Ľubovňa a som hrdá Rusínka, veľmi ma to potešilo. Po skončení programu som ho oslovila a dali sme sa na chvíľu

do reči. Mala som pocit, že si ma ešte pamätal zo študentských čias, čo bolo veľmi príjemné a opäť mi pripomenulo obdobie strávené na fakulte.

Kedy ste si uvedomili, že štúdium Vás skutočne pripravilo na profesijný život?

Štúdium ma pripravilo predovšetkým teoreticky ale aj prakticky. Naučilo ma premýšľať v súvislostiach, plánovať, organizovať a hľadať riešenia. Získané vedomosti som začala využívať skôr, ako som vôbec ukončila štúdium. Približne dva mesiace pred štátnicami som poslala svoj prvý životopis na pozíciu junior brand manažérky vo veľkej spoločnosti. Absolvovala som pohovor a už o niekoľko dní som dostala pracovnú ponuku. Zamestnávateľ mi vyšiel v ústrety, umožnil mi pripraviť sa na štátnice a zároveň som už pracovala na plný úväzok. Bola to moja prvá veľká profesijná skúsenosť a veľmi rýchlo som zistila, že vedomosti zo školy viem pretaviť do praxe. Hoci som spočiatku nepôsobila priamo v cestovnom ruchu, pracovala som v oblasti marketingu a manažmentu, kde som naplno využívala poznatky nadobudnuté počas štúdia. Dodnes ma teší, keď v obchodoch vidím produkty s etiketami, na ktorých tvorbe som sa podieľala.

Vaša profesijná cesta viedla od marketingu a hotelierstva až na Ministerstvo cestovného ruchu a športu SR. Ktoré obdobie bolo pre Vás najdôležitejšie?

Neskôr som dostala príležitosť byť pri otvorení novej reštaurácie tej istej spoločnosti. Začínala som ako shift leader a už po niekoľkých mesiacoch som pôsobila ako event manažérka. Organizovala som svadby, konferencie, výstavy, oslavy aj veľké dvojdnové festivaly pre stovky návštevníkov. Práve tam som si uvedomila, že manažment, organizácia podujatí, gastronómia a cestovný ruch sú

oblasti, v ktorých sa cítim prirodzene a ktoré ma skutočne naplňajú. Pandémia však zasiahla aj tento sektor, a tak som sa rozhodla opäť vycestovať do zahraničia.

Pracovala som v päťhviezdikovom hoteli, kde som síce nezastávala manažérsku pozíciu, no opäť som využila svoje skúsenosti z hotelierstva, gastronómie aj znalosť cudzích jazykov.

Táto etapa mi ukázala, že každá pracovná skúsenosť má svoju hodnotu a človek sa môže učiť bez ohľadu na pracovnú pozíciu.

Po návrate na Slovensko vzniklo Ministerstvo cestovného ruchu a športu SR.

„Každá pracovná skúsenosť, aj tá, ktorá sa na prvý pohľad nemusí zdať dôležitá, vás niečo naučí a posunie ďalej. Nikdy neviete, ktorá príležitosť vám zmení život.“

Vníkala som to ako jedinečnú príležitosť pracovať presne v oblasti, ktorú som vyštudovala. Poslala som životopis a dostala som šancu stať sa súčasťou tímu kancelárie štátneho tajomníka pre cestovný ruch. Zaujímavosťou je, že v tom čase bol štátnym tajomníkom Mgr. Marek Harbulák, ktorý je rovnako absolventom Fakulty manažmentu PU v tom istom programe ako ja. Myslím, že aj táto spoločná akademická skúsenosť zohrala pri pohovore svoju pozitívnu úlohu. Štátna správa bola pre mňa úplne novým prostredím.

Musela som sa veľa naučiť o fungovaní verejnej správy, legislatíve a procesoch. Zároveň som si však

uvedomila, že všetko, čo súvisí s destinančným manažmentom, rozvojom cestovného ruchu, podporou regiónov či tvorbou metodík, sú témy, s ktorými som sa stretávala už počas vysokoškolského štúdia. Neraz som si doma otvorila svoje vysokoškolské skriptá alebo poznámky a našla v nich odpovede, ktoré som práve potrebovala. Dnes pôsobím ako riaditeľka kancelárie štátnej tajomníčky pre cestovný ruch.

Keď sa obzriem späť, uvedomujem si, že každá etapa mojej profesijnej cesty mala svoj význam a na každú ma štúdium na Fakulte manažmentu určitým spôsobom pripravilo. Nikdy som neľutovala

výber svojej strednej ani vysokej školy. Som vďačná, že môžem pracovať v oblasti, ktorá ma baví, a želám všetkým súčasným študentom, aby aj oni našli profesiu, ktorá ich bude naplňovať. Keď človek robí svoju prácu s chuťou a odhodlaním, úspechy sa dostávajú prirodzene.

V čom Vás štúdium na Prešovskej univerzite obohatilo aj po osobnej stránke?

Ako som už spomínala, Prešovská univerzita mi nedala iba titul. Dala mi vedomosti, vďaka ktorým som dokázala plynule nastúpiť do praxe ešte pred ukončením štúdia. Dala mi sebavedomie, skúsenosti, pria-

internáte, legendárne „chodbovice“, študentské akcie či večery s priateľmi. Aj to všetko patrí k vysokoškolskému životu a vytvára spomienky, ktoré zostanú na celý život.

Môj recept na úspech nie je nič výnimočné. Robiť svoju prácu poctivo, neprestávať sa učiť, nebáť sa nových výziev a zostať pokorný.

Každá pracovná skúsenosť, aj tá, ktorá sa na prvý pohľad nemusí zdať dôležitá, vás niečo naučí a posunie ďalej. Nikdy neviete, ktorá príležitosť vám zmení život.

A prečo študovať práve na Prešovskej univerzite? Pretože okrem kvalitného vzdelania ponúka aj prostredie, v ktorom môžete osobnostne vyrásť. Ja som tu našla priateľov na celý život, pedagógov, na ktorých dodnes s úsmevom spomínam, aj smer, ktorým sa dodnes uberá moja profesijná cesta.

Keby som sa mala rozhodnúť znova, vybrala by som si rovnako. Život mi ukázal, že každé moje rozhodnutie malo svoj význam.

Dnes som vďačná, že som si vybrala práve Fakultu manažmentu Prešovskej univerzity, pretože bez nej by som s veľkou pravdepodobnosťou nebola tam, kde som dnes. A ak by som sa mala rozhodnúť znova, urobila by som to úplne rovnako.

Zhovárala sa: Tünde DZUROV VARGOVÁ
Foto: archív Lucie PETRÍKOVEJ

teľov a v neposlednom rade otvorila dvere k profesii, ktorú dnes vykonávam. Neraz sa mi stalo, že som pri riešení pracovných úloh siahla po svojich vysokoškolských skriptách alebo poznámkach a našla v nich odpovede aj po rokoch.

Často počúvam od mladých ľudí vetu: „Načo mi bude vysoká škola?“ Úprimne, kedysi som si podobnú otázku kládla aj ja. Dnes však viem, že bez vysokoškolského vzdelania by som nemohla zastávať pozíciu, na ktorej dnes pôsobím. A priznávam, že ma teší aj to, že pracujem práve v oblasti cestovného ruchu, ktorú som vyštudovala. V mojom prípade sa teda štúdium a kariéra krásne prepojili.

Čo by ste odkázali dnešným študentom a prečo by ste im odporučili štúdium na Prešovskej univerzite?

Ak by som mala niečo odkázať dnešným študentom, tak určite to, aby boli zvedaví, nebáli sa skúšať nové veci a využili všetky príležitosti, ktoré im vysoká škola ponúka.

Štúdium totiž nie sú len prednášky, skúšky, semináre či záverečná práca. Je to komplexný životný zážitok. Je to obdobie, keď človek spoznáva nových ľudí, učí sa samostatnosti, buduje si priateľstvá, objavuje svet cez zahraničné mobility, získava prvé pracovné skúsenosti, ale zároveň si užíva aj bezstarostné chvíle na

OD PÔRODNEJ SÁLY AŽ PO AKADEMICKÚ PÔDU

Osobný a profesijný príbeh jubilantky Heleny Galdunovej (60), predsedníčky Akademického senátu Prešovskej univerzity, prináša pohľad na výraznú osobnosť, ktorá po 18 rokoch práce na pôrodnej sále prešla do akademického prostredia. Zdôrazňuje význam praktických skúseností, ktoré jej pomáhajú učiť budúcich zdravotníkov s väčším pochopením pre realitu a etiku v nemocniciach. Dotýka sa aj citlivých tém - súcitu s pacientmi s ťažkými osudmi a hodnoty ľudskosti v ošetrovatelstve, spomína lekcie pokory pri lôžkach pacientok, vzťah k študentom ako aj svoje osobné plány do budúcnosti. Pozitívnym nadhľadom na život vníma svoju životnú cestu ako cieľavedomý proces plný pokory, v ktorom sú vzťahy s ľuďmi dôležitejšie než samotné úspechy.

PaedDr. Mgr. Helena Galdunová, PhD. vo svojej profesionálnej dráhe jedinečným spôsobom prepája dlhoročnú klinickú prax pôrodnej asistentky s akademickým pôsobením a samosprávnou činnosťou na univerzite. Vyrastala v Kručove pri Stropkove, absolvovala Gymnázium v Stropkove, nadstavbové štúdium v odbore ženská sestra na Strednej zdravotníckej škole v Michalovciach, v roku 2003 ukončila Filozofickú fakultu PU v odbore pedagogika (so štátnymi skúškami z pedagogiky, psychológie, výchovného poradenstva a didaktiky pedagogiky) a úspešne promovala s červeným diplomom. Počas celého štúdia naďalej pracovala na pôrodnej sále. Je absolventkou aj Fakulty zdravotníckych odborov (FZO).

Od 3. februára 2003 pôsobí na Katedre pôrodnej asistencie FZO PU ako odborná asistentka. Na fakulte vyučuje kľúčové predmety vrátane:

- teoretických základov pôrodnej asistencie,
- sexuálneho zdravia a výchovy k plánovanému rodičovstvu,
- pôrodnictva a pôrodnej asistencie,
- psychofyzickej prípravy na pôrod,
- alternatívnych metód a klinických cvičení v pôrodnej asistencii.

Jej pedagogická a zdravotnícka odbornosť si získala široké uznanie na univerzitnej i národnej úrovni:

- Predsedníčka Akademického senátu Prešovskej univerzity v Prešove
- Členka Predsedníctva Rady vysokých škôl SR (RVŠ SR)
- Členka Slovenskej komory sestier a pôrodných asistentiek (SKSaPA)
- Udelená regionálna cena „Biele srdce“ (2008) v kategórii sestra-pedagóg
- Udelená celoslovenská cena „Biele srdce“ (2019) za mimoriadny prínos v odbore
- Udelená bronzová, strieborná plaketa a zlatá medaila za rozvoj Prešovskej univerzity v Prešove
- Zápis do personálnej encyklopédie Who is Who v Slovenskej republike (2008) na návrh jej vlastných študentiek

ZAČIATKY V PRAXI A PRECHOD K PEDAGOGIKE

Začnime vašou profesionálnou dráhou. Ako sa zrodilo rozhodnutie venovať sa pomoci druhým a čo vás nakoniec priviedlo od praktickej medicíny k vyučovaniu?

Odmalička som to mala vnútorne nasmerované tak, že chcem robiť niečo prosociálne. Potrebujem k svojej práci iných ľudí. Jednak ako súčasť tímu, s ktorým môžem spolupracovať, a jednak preto, aby som pre nich tvorila hodnoty, či už išlo o pacientky a klientky v minulosti, alebo o študentov dnes. V nemocnici som odpracovala takmer 20 rokov, z toho konkrétne 18 rokov priamo na pôrodnej sále.

Stráviť toľko rokov na pôrodnej sále a potom prejsť učiť na katedru, ktorej zameranie ste si predtým reálne odžili v praxi, sa javí ako mimoriadne správne riešenie. Človek tak nejde do pedagogického procesu hneď po škole, ale prináša si cennú klinickú skúsenosť.

Presne tak. Pracovala som v Prešove, čo bola v tom čase pomerne veľká nemocnica, vtedy tretia najväčšia na Slovensku. Zažila som tam nielen tú krásnu fyziologickú stránku, ktorú si každý automaticky spája s pôrodnou sálou, ale aj veľmi ťažké patológie, ktoré občas končili fatálne. Toto všetko človeka pripraví na to, aby mohol učiť. Študenti látky oveľa lepšie rozumejú a ľahšie sa

im učí, keď ju podfarbíte reálnymi príkladmi z praxe. Samozrejme, s prísnyim dodržaním etiky a anonymity pacientok. V knihách sú niekedy veci napísané príliš jemne, ale realita priamo na sále je úplne o inom. Tam sa ukáže, aké dôležité sú nielen vaše vedomosti, ale aj spoľahlivý kolektív.

Keď ma neskôr oslovila bývalá pani dekanka s tým, že zakladá Fakultu zdravotníctva a potrebuje obsadiť odbor pôrodná asistencia ľuďmi z praxe, rozhodla som sa ponuku prijať. Nechcela som len odbiehať z nemocnice na čiastočný úväzok, ale chcela som sa príprave budúcich asistentiek venovať naplno. V tom období som tiež potrebovala stabilnejší biorytmus bez neustálych nočných zmien, a tak mi bolo učenie z viacerých dôvodov bližšie než napríklad práca v ambulancii.

ŽIVOTNÁ CESTA A SILA RODINY

Keď sa obzriete späť na svojich doterajších 60 rokov života, čo vám prinieslo najviac radosti a na čo ste najviac hrdá?

Celkovo môžem povedať, že som na tomto svete spokojná a vďačná za to, do akej rodiny a prostredia som bola inštalovaná. Keby som mala možnosť niečo zmeniť, nezmenila by som vôbec nič. Mala som skvelých rodičov a vyrastala som v malej, rozprávkovej dedinke Kručov pri Stropkove, ktorá mala len okolo 240 obyvateľov.

Boli to však 80. roky a ja som vtedy nemala ideálny kádrový profil – moji rodičia boli robotníci a navyše sme vtedy boli, ako sa vravievalo, „nevysporiadaní s náboženskou otázkou“. Vedela som, že cesta na vysokú školu bude pre mňa náročná. Našla som sa však v nadstavbovom štúdiu pôrodnej asistencie. Táto práca ma tak pohltila, že som spočiatku ani nerozmýšľala nad tým, že by som mala niečo meniť. Až po revolúcii mi môj otec raz v nedeľu povedal, že ho prekvapuje, že teraz, keď už môžem slobodne študovať bez kádrových otázok, som to vzdala. Povedala som si, že to chcem dokázať svojim rodičom – že tú vysokú školu vyštudujem.

Prihlásila som sa na filozofickú fakultu. Ako zdravotník s praxou som si myslela, že v samotnom odbore ma už semináre posúvajú, no chcela som širší obzor. Dala mi nesmierne veľa, prebudila vo mne hlboký záujem o pedagogiku, keďže sme štátnicový profil orientovali aj týmto smerom. Školu som úspešne dokončila s červeným diplomom ako jedna z najstarších študentiek, pričom som počas celého štúdia naďalej pracovala na sále.

VZDELÁVANIE AKO CELOŽIVOTNÁ NUTNOSŤ

To je úctyhodné. Dokázali ste rodičom, že sa to dá, a to rovnako s červeným diplomom. Čo vás však hnalo ďalej k neustálemu vzdelávaniu a profesijnému rastu?

Spočiatku to bola tá túžba dokázať rodičom, že na to mám. Dnes však ďalšie vzdelávanie vyplýva zo samotnej reality života. Žijeme v mimoriadne turbulentnej dobe a v zdravotníctve obzvlášť sa postupy, prístrojové vybavenie a diagnostické metódy menia neuvěřiteľne rýchlo. Neustála aktualizácia vedomostí je dnes absolútnou nutnosťou, pretože s tým, čo sme sa naučili pred rokmi, by sme dnes už nepochodili.

SKÚSENOSTI OD LÔŽKA A LEKCIE POKORY

Čo vám dala priama práca pri lôžku pacienta a dlhoročná prax pôrodnej asistentky, čo sa nedá vyčítať zo žiadnej učebnice?

Predovšetkým obrovskú životnú skúsenosť a schopnosť vážiť si veci, ktoré bežne berieme ako úplnú samozrejmosť. Na pôrodnej sále sa stretávate s rôznymi reakciami ľudí. Zažila som napríklad situácie, kedy bola mamička sklamaná, že porodila piate dieťa rovnakého pohlavia. A potom o pár minút neskôr vidíte rodičov, ktorým sa narodí vážne choré alebo postihnuté dieťaťko, no oni nesmútiť – hneď hovoria o tom, ako budú cvičiť, ako pôjdu na operáciu a idú bojovať zo všetkých síl. Vtedy sa vo vás bije neskutočný kontrast a človek sa učí hlbokkej pokore. Uvedomíte si, že nie všetko v živote ide podľa našich predstáv a mali by sme si vážiť to, čo máme, hoci sme sa o to možno ani nijako nezaslúžili.

Učila som sa tiež vnútornej sile od samotných pacientok. Stretla som sa s prípadmi, kedy rodili čerstvé vdovy, ktoré počas tehotenstva náhle prišli o manželov. V takých chvíľach človek najprv nevie, čo má vôbec povedať. No keď vás tá žena sama povzbudí tým, že je vďačná za toto dieťaťko, lebo jej po manželovi zostane pamiatka, uvedomíte si, akú neskutočnú silu v sebe ľudia nosia. Naučí vás to neodsudzovať a nerobiť unáhlené závery nad niekým, kým nenosíte jeho topánky a neviete, čím všetkým si prešiel.

Tieto skúsenosti ma formovali natoľko, že keď dnes čelím nejakému problému, spomeniem si na ťažké životné osudy, ktoré som videla pri lôžkach, a môj problém sa zrazu zdá byť úplne zanedbatebný. Nemám rada chronických sťažovateľov, ktorí na všetko nadávajú a nevedia nájsť v živote nič pozitívne.

VÝZNAMNÉ OCENENIA A UZNANIE

Vaša oddanosť profesii neostala bez povšimnutia. Získali ste prestížne ocenenie Biele srdce. Čo pre vás tento moment znamenal?

Bola som nesmierne prekvapená. Roky som sledovala osobnosti z Prešova, ktoré toto ocenenie dostali predtým mnou, a považovala som ich za skutočné priekopníčky vo svojom odbore. Nikdy by mi nenapadlo, že raz budem zaradená medzi ne. Keď to prišlo, cítila som sa veľmi poctená a vďačná, že si moju prácu niekto všimol.

Hoci som ocenenie získala v kategórii pedagóg, hneď som si spomenula na kolektív pôrodnice, do ktorého som kedysi ako mladá nastúpila. Keby ma vtedy staršie kolegyně neprijali s takým nadšením, keby mi prácu znechucovali alebo dávali najavo, že na to nemám, možno by som pri tom povolaní ani nezotrvala. Preto vnímam, že na mojom Bielom srdci majú obrovský podiel práve ony a verím, že sú na mňa hrdé. Okrem toho som mimoriadne pyšná aj na zápis v encyklopédii Who is Who, kde ma navrhli priamo moje študentky, čo ma nesmierne dojala a potešilo.

ZODPOVEDNOSŤ V AKADEMICKOM SENÁTE

Aktuálne pôsobíte ako predsedníčka Akademického senátu Prešovskej univerzity. Čo vás viedlo k tomu, aby ste na seba prevzali túto zodpovednú funkciu?

V senáte som najprv pôsobila ako radová členka. Keďže naša fakulta zdravotníctva bola vtedy úplne nová – vznikla medzi prvými svojho druhu na Slovensku – veľmi mi záležalo na tom, aby sme fungovali legislatívne bezchybne. Spočiatku totiž málokto veril, že sa udržíme, alebo že niekto bude chcieť ísť študovať ošetrovatelstvo na vysokú školu, keď predsa roky dobre fungovali stredné zdravotnícke školy.

Chcela som mať preto všetky normatívy a legislatívne dokumenty dôkladne načítané, aby našu existenciu nikto nemohol spochybniť. Na základe tejto aktivity a po tom, čo ma kolegovia v senáte spoznali, ma sami navrhli na pozíciu predsedníčky, čo som napokon prijala.

PRÁCA SO ŠTUDENTMI A MLADOU GENERÁCIOU

V jednom zo starších rozhovorov ste uviedli, že vaša práca so študentmi je vašou skutočnou „srdcovkou“. Čo vám mladí ľudia za tie roky najviac dávajú?

Mladí ľudia ma neustále posúvajú dopredu. Otvárajú mi úplne nové obzory. Na dnešných študentoch sa mi nesmierne páči ich odvaha, otvorenosť a guráž diskutovať. Aj keď možno nemajú dostatok životných skúseností či legislatívnych faktov a ich vízie sú niekedy nereálne, idú sa za svoju vec biť a argumentovať. Takýchto študentov mám veľmi rada – takých, ktorí majú názor, neboja sa ho prejavovať a chcú aktívne presadiť zmenu. Nemám rada pasivitu a ľudí bez názoru.

Snažíme sa ich zapájať aj do praktických a prosociálnych aktivít. So študentkami napríklad navštevujeme nielen stredné ale aj základné

školy či komunity, kde realizujeme prednášky o plánovanom rodičovstve, antikoncepcii a hygiene. Vždy sa snažím mladým ľuďom prízvukovať význam vzdelania – hovorím im, nech dokončia aspoň základnú školu seriózne, pretože vzdelanie im dáva reálnu šancu na lepší život a zabráni tomu, aby v mladom veku zostali bezradne doma.

ŽIVOT MIMO UNIVERZITY, CESTOVANIE A VĎAČNOSŤ

Aká je Helena Galdunová mimo univerzitných múrov a čo vám prináša vytúžený pokoj a novú energiu?

Môj najväčší relax je aktívny pohyb. Neoddychujem doma na gauči, potrebujem niekam ísť – či už pešo, alebo na bicykli. Hoci mám nejaké tie zdravotné problémy, nie sú to náročné vysokohorské túry s veľkým prevýšením, ale skôr spoznávanie nových miest. Cestovanie ma nesmierne obohacuje. Veľmi rada a pomerne často s manželom lietame do zahraničia, pričom som vďačná, že manžel aj naši rodinní priatelia sú naladení na rovnakú vlnu. Navštívili sme krajiny ako Albánsko, Grécko, Kanada, Taliansko, Island či Vietnam.

Vždy sa však s obrovskou radosťou vraciam domov. Na iných krajinách

neobdivujem len peknú prírodu, ale sledujem ich život cez prizmu ľudí – ako sa im tam žije, za akých podmienok bývajú.

ODKAZ PRE MLADŠIE JA A POHĽAD NA ŠEŠŤDESIATKU

Ked' sa dnes pozriete na svoje mladšie ja, čo by ste mu odkázali?

Že tých 60 rokov ubehlo neuveriteľne rýchlo, no na druhej strane som stihla veľa vecí vnímať a uchovať si ich v pamäti. S hrdosťou by som svojmu mladšiemu ja povedala, že som si naplnila sny a ciele, ktoré som si ako mladý človek predsavzala. Samozrejme, boli v živote rôzne obdobia, ale netreba nič mazať zmizíkom. Každá výzva človeka niekam posunula a donútila ho prehodnotiť veci. Som rada, že žijem v tejto dobe; nechcela by som žiť v stredoveku a ani o sto rokov neskôr, kedy možno ľudia budú fungovať len na gombíkoch a tabletkách.

Je pre vás šesťdesiatka dôvodom na spomalenie, alebo máte stále veľa plánov?

Vek určite nie je dôvodom na to, aby sa človek opúšťal alebo vzdával svojich plánov a vízií. Pokiaľ človeku slúži zdravie a kognitívne funguje, treba ísť vpred. Samozrejme,

s pokorou a disciplínou si musíme pripustiť, že plány už musia zodpovedať veku – netreba si už plánovať Himaláje alebo zoskoky padákom. Treba vedieť prijať, na čo ešte máme a na čo už nie.

BUDÚCNOSŤ UNIVERZITY A ŽIVOTNÉ KRÉDO

Ako vidíte budúcnosť Prešovskej univerzity? Akú univerzitu by ste chceli vidieť o desať rokov?

PU je nesmierne dynamická inštitúcia. Pôsobím na nej od roku 2003 a vidím obrovský posun, ktorý urobila vo vnútri aj smerom k verejnosti. Má skvelých absolventov po celom svete a skutočne napĺňa svoje poslanie dávať ľuďom „viac ako vzdelanie“. Vďaka silnému zastúpeniu sociálnych a humanitných odborov to nie je len o vedomostiach, ale o formovaní postojov, prosociálnosti a ľudskosti. Na univerzite vládne veľmi priateľské, neformálne prostredie, ktoré by som si priala zachovať aj do budúcnosti.

Ak by ste mali svoju životnú cestu zhrnúť do jednej jedinej myšlienky, ako by znela?

Životná cesta je presne ako cesta v realite. Niekedy je rovná a dá sa po nej ísť rýchlo a pohodlne. Niekedy musíme spomaliť, lebo nám to okolnosti nedovoľujú, a niekedy narazíme na výmole, na ktorých si objíme vlastné čelo. Avšak na konci každej cesty je nejaký cieľ. Ak sa k tomu cieľu chceme priblížiť, musíme tú cestu prijať a rešpektovať presne takú, aká je.

Zhovárala sa: Ingrid TIMKOVÁ
Foto: archív PU

ABSOLVENTI, KTORÝCH POZNÁ CELÉ SLOVENSKO

Prešovská univerzita nie je iba miestom, kde sa získavajú vedomosti a akademické tituly. Je aj priestorom, v ktorom vznikajú príbehy, priateľstvá, sny a profesionálne cesty, ktoré často vedú oveľa ďalej, než si študenti na ich začiatku dokážu predstaviť. Dôkazom sú aj naši absolventi, ktorí sa po ukončení štúdia stali známymi tvármi slovenských médií a verejného života.

Milan Zimnýkoval alias Junior a Dana Čapkovičová, rod. Strculová, patria medzi osobnosti, ktoré svoje študentské roky spojili s Prešovom a Prešovskou univerzitou. Obaja si z univerzitného prostredia odniesli nielen odborné vedomosti, ale

aj skúsenosti, kontakty a odvahu vykročiť za svojimi snami. Dnes ich poznáme z televíznych obrazoviek či rozhlasového vysielania, no v rozhovore pre *Na pulze* sa vracajú do čias, keď boli ešte študentmi a svoju profesionálnu cestu len začínali.

Čo im dala Prešovská univerzita? Ktoré rozhodnutia zmenili ich život a čo by dnes odkázali mladým ľuďom, ktorí stoja na začiatku vlastnej cesty?

MODERÁTOR JUNIOR: UNIVERZITA MI DALA SLOBODU AJ ODVAHU

Milan Zimnýkoval (48), známy ako Junior, patrí k výrazným osobnostiam slovenského moderátorského a rozhlasového sveta. Svoj profesionálny príbeh však začal písať v Prešove, kde po maturite na Gymnázium Pavla Horova v Michalovciach študoval na vtedajšej Pedagogickej fakulte UPJŠ odbor dejepis-angličtina.

Práve vysokoškolské prostredie, Internátne rozhlasové štúdio a ľudia, ktorých počas štúdia stretol, významne ovplyvnili jeho ďalšiu životnú cestu. Z rádia sa postupne prepracoval medzi známe slovenské moderátorské osobnosti. Svoju rozhlasovú kariéru výrazne spojil s Fun rádiom, kde od roku 2009 tvoril moderátorskú dvojicu s Marcelom Forgáčom. Od roku 2013 sa poslucháčom prihovára v obľúbenej rannej šou. Ich humor, pohotovosť a schopnosť improvizácie si získali širokú poslucháčsku základňu.

Výraznú stopu zanechal aj v televízii. Moderoval viaceré úspešné zábavné a spoločenské formáty, medzi nimi Nikto nie je dokonalý, Česko Slovensko má talent, Moja mama varí lepšie ako tvoja či Heslo. Objavil sa aj v reláciách Teleráno, Legendy popu, Čo ja viem či Pečie celé Slovensko. Moderoval významné spoločenské a športové podujatia vrátane Miss Universe SR a Športovca roka. Za svoju moderátorskú prácu bol opakovane nominovaný na ocenenia OTO v kategórii Moderátor TV programov. Jeho kariéra je postavená predovšetkým na bezprostrednosti, humore, improvizácii a schopnosti nadviazať kontakt s publikom – vlastnostiach, ktoré si osvojil už počas študentských rokov v Prešove.

Spomeniete si na svoj prvý deň na univerzite? Aké boli vaše prvé dojmy a očakávania?

Fúúú, tak to je super otváracia otázka. Prvý deň na fakulte si nespomínam, ale tuším, že to bolo čosi s PVH – pomocné vedy historické – v sále za Campusom, tuším 75, alebo 95. Ale na internát si pamätám. Dal som si džuveč zo sójového mäsa, čo dodnes neviem, čo to je a čo som vlastne jedol.

Prečo ste si vtedy vybrali práve Prešovskú univerzitu a svoj študijný odbor?

Už na 1. stupni základnej školy v Michalovciach som dostal náskok s anglickým jazykom v tretej triede, takže pre mňa to bolo úplne logické. Mama bola učiteľka (tiež študovala na UPJŠ v Prešove) a dejepis som si zamiloval, takže pre mňa to bolo celkom logické rozhodnutie. Načo ísť kamkoľvek, keď som mal kvalitnú školu v Prešove. Bolo to dobré rozhodnutie, dalo sa s ním po škole čarovať. Píše sa rok 1996.

Na ktoré obdobie zo študentských čias spomínate najradšej?

Asi na celé. Mal som rád školu, aj keď priznávam, postupne som videl svoju budúcnosť v rádiu. Nebol som typický študent. Začiatok super, zhruba do tretieho ročníka som mal prioritu iba štúdium, potom som sa videl viac v tom rádiu, ako som spomínal. Takže záver bol už len racionálny dojazd, aby som niečo v živote dokončil. Asi nemáme toľko priestoru, aby som si to obhájil.

Máte medzi bývalými spolužiakmi či pedagógmi človeka, ktorý výrazne ovplyvnil váš ďalší život alebo kariéru?

Áno, bolo ich veľa. Asi prvý zásadný bol Marián Vizdal, s ktorým som bol na vykopávkach a chcel som byť Indiana Jones neolitu na východnom Slovensku. Doteraz viem *by heart* úvod do lingvistiky u vtedajšieho doc. Stekauera. Cez pani Vasiľovú a našu diplomovku

až po exkurzie na Podkarpatskej Rusi a Slovensku. Veľa, veľa ľudí a situácií. V dobrom či zlom. Myslím, že v zlom, keď sa mi nedarilo, mi nastavili zrkadlo a to ma posúvalo.

Čo najdôležitejšie ste si okrem odborných vedomostí odniesli zo štúdia na univerzite?

Keďže mi neschválili individuálny študijný plán, aby som bol ten spomínaný Indiana Jones neolitu, na protest som absolvoval konkurz do Internátneho rozhlasového štúdia. A ešte, keďže ma nevzali ani ako dlhoročného folkloristu do Torysy, sa mi rádio stalo z roka na rok väčším útočiskom. Ale to najdôležitejšie, čo som sa naučil v škole aj mimo nej, bol pocit akademickej slobody, zmysel pre zodpovednosť a inšpirácia vo všetkých smeroch. V začiatkoch bez mailu a mobilov.

Kedy ste si prvýkrát povedali, že sa vám v profesijnom živote podarilo niečo naozaj veľké?

Asi po poslednej štátnici, že som to dal. Profesne, to nejakú nevnímam, pretože pre mňa to nie sú ciele. Mňa baví cesta. Áno, sny boli – jeden z nich, že som sa v IRŠ-ku

hral na rannú šou Funrádia, ale nebolo o tom, že to je MUST HAVE. Som vďačný, že to prišlo, ale mňa bavila tá cesta. Keby to neprišlo, pohoda, baví ma to aj tak.

Čo považujete za svoj doterajší najväčší profesionálny úspech?

Och, to nerátam, ale plus-mínus 50 live TV prenosov je celkom frajerina, alebo 14 rokov rannej šou vo Fun rádiu je celkom mílnik. Baví ma rešpekt, ktorý cítim od ľudí, s ktorými spolupracujem. Trochu za to môže aj PU – Univerzita.

Ktoré rozhodnutie vo vašom živote najviac ovplyvnilo vašu ďalšiu kariéru?

Nevzdávať sa. Prijímačky na školu, ísť do IRŠ, nebáť sa ísť na konkurz do rádia Flash a potom do Funka a ďalej – to je aj na Wikipédii.

Aké vlastnosti podľa vás rozhodujú o tom, či človek v živote uspeje? Je dôležitejší talent, vzdelanie, odvaha alebo vytrvalosť?

Kombinácia všetkého. Je tam výbava z domu. Mňa okrem rodiny výrazne formoval FS Zemplín, kontakt s kultúrami na festivaloch, vzdelanie na škole, možnosti, ktoré ponúkal život vysokoškolačka. Že

som mal spolužiakov z estetiky, slovenčiny, nemčiny... Bol som na Ápečku, len tak na prednáškach z filozofie, lebo sa mi chcelo, a spolubývajúci so mnou riešili nekonečnosť vesmíru. To všetko ale hlavne bola príležitosť. Je super, ak existuje niekto, kto vám ju dá. Ak máte zadotované veci, ako sú vzdelanie, odvaha, talent... tak by to mohlo vyjsť.

Čo by ste poradili študentovi Prešovskej univerzity, ktorý má veľký sen, ale zatiaľ netuší, ako ho dosiahnuť?

Skúšať, "do nemládom" (do nevidieť - pozn.red.). Mať prehľad, nasávať vedomosti a inšpiráciu. A potom byť inšpiratívny a originálny pri hľadaní samého seba. Jasné, že som sa aj ja hral na jedného, druhého moderátora, ale keď som spoznal sám seba, tak to celé začalo.

Keby ste mohli svojmu „študentskému ja“ poslať jednu jedinu vetu, čo by ste mu odkázali?

Neflákať to, nezaslúži si to vyučujúci, tí doma, ktorí ti veria, ani ty sám.

Máte ešte dnes niečo, čo ste sa naučili práve počas štúdia v Prešove a čo využivate vo svojom živote?

Ja som vlastne vznikol v Prešove. V celom mikrokozme okolo fakulty, rádia a čohosi, čo v tom čase pre mňa Prešov mal. Takže čerpám veľa a všetko, dalo by sa povedať.

Vracia vás niečo na univerzitu alebo do Prešova aj po rokoch?

Spolužiáci, spolužiačky. Mám tu veľa ľudí, zážitkov a miest.

Sledujete dianie na Prešovskej univerzite? Čo vás na nej v súčasnosti teší alebo zaujíma?

To pomenej, nemám toľko času, aby som bol v obraze. Ale tričko PU, čo som dostal po rokoch, mám dodnes ako pyžamo. Ale mám možno ambíciu, aby som možno učil. Nie to, čo som vyštudoval, ale čo robím. Rádio a podcasty.

Ktovie, možno raz. Ale viem si to predstaviť.

Čo podľa vás môže univerzita dať mladému človeku, čo si z kníh a internetu jednoducho neosvojí?

Zrkadlo a skúsenosť. Je to také super životné "vodítko", ak človek chce. Asi som starý, keďže pre mňa je univerzitný čas ešte doba analógová. Takže všetko to, čo som mal ja a dnes je to možno staromódne. A potom ľudia na fakultách, osobnosti, ktorí sú príkladom. Morálnym, odborným, ľudským, čokoľvek, čo inšpiruje mladého človeka, prečo by chcel byť alebo vedieť, ako jeho učiteľ. Je to vlastne prvý vzor – dospelácky. A to nielen na univerzite, ale aj ako učiteľ, ktorý vyšiel z PU a učí na strednej, základnej škole, napríklad.

Čo by ste si želali, aby o vás ľudia vedeli okrem toho, čo sa píše vo vašom profesionálnom životopise?

Dobrá otázka, ale najhoršia odpoveď. Sú to veci, ktoré neovplyvním. Najhoršie je vyžadovať si rešpekt, vynucovať si ho. Ak robím niečo správne a ľuďom to je minimálne sympatické, super! Misia splnená. Ale mám predsa len jednu vec. Nenávidím lečo a hlúpych ľudí. Ani na jedno nemám nervy. Leča je v mojom živote podstatne menej.

Aký je váš ďalší veľký sen alebo cieľ? Je ešte niečo, čo ste si povedali: „Toto chcem v živote určite dokázať“?

Cesta je cieľ. Naplnená cesta vo všetkých smeroch, na všetky svetové strany. Chcem vidieť rásť svoju dcéru tak, aby sa spokojne usmievala, ako si myslím, že to robím ja.

Čo vám dala Prešovská univerzita a čo ste naopak dali vy jej?

Dala mi Juniора tak, ako ho poznajú všetci. Osobne sa cítim obohatený ako strela o urán. A čo za to dostala? Hm, neviem. V určitom svetle človeka, ktorý sa k nej hlási. Len neviem, či stojí o takých komediantov, ako som ja. Hahaha.

Keby ste mali jedným slovom opísať svoje študentské roky v Prešove, aké by to bolo?

Primetime!

Čo je podľa vás skutočný úspech?

Ťažká filozofická otázka. Každý to má inak. Tešiť sa z maličkostí. Nielen zo svojich. Posúva to. Ale keď o tom napíšem knihu, poviem vám to. Nemáme toľko času a priestoru a asi by som začal pár ľudí nudiť už po dvoch riadkoch. Je to osobné a bez „úvodu do problematiky“ to nejde.

A čo by ste dnes odkázali študentom, ktorí možno raz budú sedieť na vašom mieste ako úspešní absolventi?

Vidíš, ja som ti to hovoril. A gratulujem, ak si sa dočítal/a až sem. Ďakujem.

Keby ste sa dnes na chvíľu mohli vrátiť do čias, keď ste boli študentom Prešovskej univerzity, kam by ste sa išli pozrieť a koho by ste chceli stretnúť?

Všetkých! Ale to nechcete. Univerzita nie je skanzen a to je na tom super, že napreduje. A pár ľudí, čo si ma pamätá, pri stretnutí povie: „Vidíš, a toto teraz máme takto.“ Nemám rád celkom spomienky na časy, keď „fajne bolo“. Teraz je fajne! Lebo, áno, bolo fajne, furt musí byť fajne a treba robiť všetko pre to, aby si si to povedal. Lebo potom je to len ľútosť nad tým, čo už nebude, a to je strata času. Preto sú výročia, OK, pospomínajme si, ale nestagnujme. Ale uzol by som si prišiel počapkať. Snáď ešte stojí.

Zhovárala sa: Ingrid TIMKOVÁ
Foto: archív Milan ZIMNÝKOVAL

MODERÁTORKA DANA ČAPKOVIČOVÁ: ŠTÚDIUM V PREŠOVE BOLO NAJLEPŠIE ROZHODNUTIE

Dana Čapkovičová, rod. Strculová je televízna moderátorka a redaktorka, ktorá svoju profesionálnu cestu začala písať v Prešove. Absolvovala štúdium masmediálnej komunikácie na Prešovskej univerzite, kam prišla s veľkým snom stať sa novinárkou. Už počas štúdia sa aktívne venovala médiám, amatérskej filmovej tvorbe a spolu so spolužiakmi sa podieľala na vzniku študentskej internetovej televízie.

Popri štúdiu pracovala v rádiu a v náročnom období si privyrábala aj nočnými zmenami. Práve vytrvalosť a ochota nevzdať sa jej podľa vlastných slov pomohli prekonať aj chvíle, keď jej iní neverili. Po škole sa jej podarilo dostať do televízneho prostredia a už ako 22-ročná sa z redaktorky stala moderátorkou.

Dlhoročnú kariéru spojila najmä s TV JOJ, kde pôsobí v spravodajstve a venuje sa aj televíznym magazínom. Je spolutvorkyňou a moderátorkou relácie Miláčikovo, ktorá sa venuje svetu zvierat a jej tvorbe sa venuje už niekoľko rokov. Skúsenosti zo spravodajstva jej zároveň priniesli množstvo náročných situácií a živých rozhovorov.

Pochádza z Liptovského Mikuláša, je z trojčiat, je vydatá a s manželom Kamilom, profesionálnym tenistom, vychovávajú 2 deti.

Spomeniete si na svoj prvý deň na univerzite? Aké boli vaše prvé dojmy a očakávania?

Spomínam si úplne presne. Deň predtým som sa presťahovala na internát a pre mladú ženu z Liptovského Mikuláša, ktorá dovtedy chodila iba raz ročne na štyri dni ku krstnému do Hontianskych Nemiec, to bol veľký kultúrny šok. Nerozumela som takmer žiadnemu z nárečí, ktoré sa odrazu stretli pod jednou strechou. Či už z východného, alebo západného Slovenska. To mi utkvelo v pamäti asi najviac. Do školy som šla s rešpektom, veľkými snami a otvorenou myslou.

Prečo ste si vtedy vybrali práve PU a svoj študijný odbor?

Ja som odvždy túžila byť novinárka a keď som začala s tvorbou amatérskych filmov, uvedomila som si, že papier mi nedá toľko priestoru ako televízia, a tak bola masmediálna komunikácia jasnou voľbou. V tom čase boli na Slovensku dve možnosti – Trnava a Prešov. A teraz úprimne, Trnava bola známejšia, vybrala by som si štúdium tam, ale najsť som dostala zamietavé stanovisko a následne mi o dva dni volali, že sa rozhodli ma prijať. Problém bol zhoršený priemer zo štúdia,

pretože som nechodila na gymnázium, ale na elektrotechnickú priemyslovku (paradoxne práve preto, aby som získala technické vzdelanie a tiež sa tam začínalo skôr a končilo skôr, vďaka čomu som mohla písať a točiť amatérske filmy). Tam sa to násobilo nejakým koeficientom a bojovať s jednotkármi z gymnázií bolo nereálne. V Prešove ma však aj vďaka praxi v médiách, účasti na súťažiach a iným aktivitám zobrali hneď v prvom kole. Vtedy som si povedala, že to je osud a toto je miesto, kde mám byť. Neľutujem. Bolo to moje najlepšie rozhodnutie v živote.

Na ktoré obdobie zo študentských čias spomínate najradšej?

Na pondelkové kávy v Teachers. Máte medzi bývalými spolužiakmi či pedagógmi človeka, ktorý výrazne ovplyvnil váš ďalší život alebo kariéru?

Vlado Jurek a Ingrid Timková. To boli dvaja spolužiaci, ktorí už pracovali v médiách – Ingrid písala pre Korzár a Vlado pracoval ako reportér v TV JOJ. Ja som bola veľmi dobrý študent a tak sme sa dohodli, že ja pomôžem im s učivom a oni učili mňa novinárčinu z praxe.

Čo najdôležitejšie ste si okrem odborných vedomostí odniesli zo štúdia na univerzite?

Úplne brilantnú slovenčinu! A to je podľa mňa najväčšie plus masmediálneho odboru v Prešove, že jeho súčasťou je aj štátnica zo slovenčiny. Ak chce človek pracovať v slovenských médiách, mal by mať dokonalú slovenčinu a čistý prejav. Toto som sa naučila práve tu.

Kedy ste si prvýkrát povedali, že sa vám v profesijnom živote podarilo niečo naozaj veľké?

Otázka znie, čo je veľké? Pre mňa bol úžasný úspech, keď mi

vyšiel prvý článok v MY Liptov, keď som mala 15 rokov. Rovnako veľká bola prvá reportáž v lokálnej televízii. Ako veľký úspech som vnímala, keď sme vyhrali prvú súťaž amatérskych filmov, keď som získala grant a založila prvý školský časopis na strednej škole, keď ma prijali na Prešovskú univerzitu, keď sme tam založili prvú študentskú internetovú televíziu na Slovensku, keď ma prijali do Rádia Prešov, keď ma zavolali na pohovor do JOJ-ky, aj keď som sa do pol roka stala prvou redaktorkou, z ktorej sa stala moderátorka, a to som mala iba 22 rokov. Dnes je pre mňa úspechom, že tam stále som, že robím prácu, ktorú milujem, že som spolutvorkyňou a moderátorkou magazínu Miláčikovo, ktorý nemá na Slovensku obdobu a že ho môžem točiť už 8 rokov. Každý úspech bol pre mňa veľký a posúval ma vpred. Pre niekoho by to možno bolo málo, ja som sa vždy tešila a potom posúvala latku vyššie a vyššie. Cítim sa pozhnaná a šťastná.

Čo považujete za svoj doterajší najväčší profesionálny úspech?

To je veľmi ťažká otázka. Spravodajstvo je veľmi náročný a dynamický formát a ako moderátor stojíte v prvej línii. Hlavne na

spravodajskej JOJ 24 je to doslova práca na pulze dňa. Z tých čerstvejších zážitkov spomeniem začiatok vojny na Blízkom východe. Informácie prišli skoro ráno a od 9.00 do 14.00 som vďaka kolegom a ich špičkovej práci mohla urobiť sedem skvelých rozhovorov a odvysielat, dovoľm si povedať, najlepšie spravodajstvo toho dňa. V Miláčikove zas beriem ako najväčší úspech, že som urobila skvelý rozhovor počas toho, ako sa na mňa za chrbtom snažil zaútočiť kazuár – najnebezpečnejší vták na svete. Predo mnou kamera a štáb s lopatkami, ktorý ho zaháňal, aby tak neurobil. Takže môj život je naozaj pestrý!

Ktoré rozhodnutie vo vašom živote najviac ovplyvnilo vašu ďalšiu kariéru?

Myslím, že každé rozhodnutie v živote vás vždy nasmeruje inde, ale jedno bolo zásadné. V deň, keď som sa dozvedela, že som vyhrala konkurz do spravodajstva RTVS, dostala som pozvánku do TV JOJ. Len na stretnutie s riaditeľom spravodajstva. Bez ponuky, bez záruky, bez ničoho. Prácu v RTVS som odmietla a urobila najväčší risk v mojom živote.

Aké vlastnosti podľa vás rozhodujú o tom, či človek v živote uspeje? Je dôležitejší talent, vzdelanie, odvaha alebo vytrvalosť?

Myslím si, že úplne všetko z toho, čo ste napísali, ale najviac vytrvalosť. Viete, je mnoho supertalentovaných, supermúdrych a vzdelaných, aj superodvážnych ľudí, ktorí veci nedokážu dotiahnuť do konca alebo sa vzdajú pri prvom neúspechu.

Aj svoje deti učím, že zlyhanie nemajú brať ako neúspech, ale ako príležitosť skúsiť to znova a urobiť to lepšie. Tréning robí majstra. To je stará známa a veľmi pravdivá múdrosť. A ešte je dôležité veriť v seba. Mne nikto neveril, že by sa dievča z malého mesta a chudobnej rodiny mohlo dostať do televí-

zie. Dokonca ani moji rodičia, ale ja som vždy verila v seba.

Čo by ste poradili študentovi Prešovskej univerzity, ktorý má veľký sen, ale zatiaľ netuší, ako ho dosiahnuť?

Veľmi ťažká otázka. Každá profesia si vyžaduje iný typ zručnosti a ak viete, aké to sú, rozvíjajte ich. To je asi celé. A keď sa vám niektoré dvere zatvoria, nesnažte sa ich rozbiť, ale hľadajte ďalšie. Mňa napríklad neprijali do školského rádia, pretože nemám mikrofónický hlas. Prijala som to rozhodnutie, ale verila som vo svoje kvality a o týždeň som vyhrala konkurz do Rádia Prešov.

Vracia vás niečo na univerzitu alebo do Prešova aj po rokoch?

Samozrejme, Prešov navždy ostane čiastočne mojím domovom. Veľmi rada sa tam vraciam a spomínam na najkrajšie roky mladosti.

Čo by ste si želali, aby o vás ľudia vedeli okrem toho, čo sa píše vo vašom profesijnom životopise?

Nejakú zaujímavosť? Že som bola jediná zo štyroch detí, ktoré mohlo ísť na univerzitu, pretože naši rodičia si mohli dovoliť vyštudovať iba jedného z nás. Potom sa udialo niečo a už nemali pe-

niaze ani na moje štúdium. Školu som dokončila vďaka finančnej podpore od mojich úžasných súrodencov, vďaka práci v rádiu a po nociach som chodila piecť rožky a umývať záchody v nemocnici.

Aký je váš ďalší veľký sen alebo cieľ? Je ešte niečo, čo ste si povedali: „Toto chcem v živote určite dokázať“?

Mojím najväčším životným poslaním je vychovať z mojich detí dobrých ľudí. Naozaj sa snažím byť dobrou mamou a to je mojím najväčším životným poslaním.

Čo je podľa vás skutočný úspech?

Skutočným úspechom je, keď si dokážete úspech vážiť. Neexistuje malý úspech. Buď sa vám niečo podarilo, alebo nie. Pochváľte sa, tešte sa, motivujte sa. To je celé. Ja som veselý a vďačný človek a možno vďaka tomu sa cítim byť v živote šťastná každý deň, hoci by som tiež mohla túžiť po väčších formátoch, lepšom vysielacom čase a podobne. Dnes vám odpisujem z dovolenky a teším sa, že ma deti

naučili jazdiť na vodnej šmykľavke po kolenách (smiech) a teším sa, že už v pondelok začíname nakrúcať novú sériu Miláčikova, že sme zdraví a že sa máme dobre.

A čo by ste dnes odkázali študentom, ktorí možno raz budú sedieť na vašom mieste ako úspešní absolventi?

Že som na nich hrdá! A nech sa hrdo hlásia k Prešovskej univerzite.

Keby ste sa dnes na chvíľu mohli vrátiť do čias, keď ste boli študentkou Prešovskej univerzity, kam by ste sa išli pozrieť a koho by ste chceli stretnúť?

Do Ponorky. Tá ešte funguje? Na nočný študentský život som nemala veľa času ani peňazí, to mi je trošku ľúto. A ešte by som raz chcela ísť na chodbovicu na starý internát. To sú moje najkrajšie spomienky.

Zhovárala sa: Ingrid TIMKOVÁ
Foto: archív Dana ČAPKOVIČOVÁ

ADAPTÁCIA ALEBO AKO ŽIŤ MEDZI DVOMI KULTÚRAMI

Anna AKZHYTOVA

Pre mnohých, rovnako ako aj pre mňa, je štúdium v inej krajine veľkým krokom. Treba pochopiť, že za tým je niečo viac. Prestávanie sa do inej krajiny znie ako začiatok dospelého života, kde rozhodnutia robíš už len ty sám. Adaptácia znamená naučiť sa žiť medzi dvomi kultúrami.

Na začiatku ti bude všetko cudzie, adaptácia sa bude zdať ťažká a budeš mať chuť všetko vzdať a jednoducho sa vrátiť domov. Teraz si sám v inej a neznámej krajine a musíš si zvyknúť na nový jazyk, krajinu, mentalitu, univerzitu a úplne iný spôsob života.

Ako ukrajinská študentka, ktorá si tým už prešla, môžem povedať jedno: spočiatku to bude ťažké, ale hlavné je nevzdať sa hneď na začiatku a pokúsiť sa nájsť v sebe silu ísť ďalej napriek všetkému.

Hlavným problémom mnohých bol a stále je strach hovoriť a urobiť chybu. Riešením je pochopiť, že všetci občas robia chyby, hlavne na začiatku, a nie je na tom nič zlé. Adaptácia je pre mnohých ľahšia vďaka spoznávaniu ľudí z rôznych krajín, komunikácii so spolužiakmi a účasti na rôznych podujatiach.

Práve preto sa na našej univerzite organizuje veľa rôznych akcií na rôzne témy, aby si každý našiel to, čo ho zaujíma. Okrem toho Prešovská univerzita ponúka veľa športových krúžkov, aby každý mohol ukázať svoj talent a nájsť sám seba.

Na UNIPO je tiež veľa tvorivých krúžkov, napríklad filmový klub

Pohyb, vysokoškolský folklórny súbor Torysa a mnoho ďalšieho. Niektoré podujatia sa konajú v Univerzitnej knižnici PU, kde môžeš nájsť veľa dobrých kníh, ktoré vám môžu pomôcť nielen pri učení jazyka, ale aj pri štúdiu.

Vysokoškolské štúdium sa spočiatku bude zdať náročné. Dokumenty, rozvrh a veľa nových ľudí, ako aj pocit, že to všetko nezvládneš. Na začiatku to tak bolo skoro u každého, ale hlavné je nebáť sa komunikovať. Rozprávať sa treba nielen s ľuďmi zo svojho okolia, ale aj s ostatnými študentmi. Postupne potom začne prichádzať väčšia istota a pocit, že aj ty už patríš do tohto prostredia.

Netreba začínať niečím veľkým, niekedy stačia malé kroky k tvojmu malému, ale stále úspechu, napríklad: opýtať sa niečo spolužiaka po hodine alebo navrhnúť ísť spolu na kávu.

V budove univerzity a jej okolí je veľa miest, kde si môžete oddýchnuť po hodine alebo sa jednoducho porozprávať s priateľmi. Môžem povedať jedno: adaptácia nie je o tom, aby si sa úplne stal „svojím“ v inej krajine, ale o tom naučiť sa žiť medzi dvomi kultúrami a postupne si vytvoriť svoju zónu

komfortu v novej realite.

Každý ukrajinský študent si tým prechádza, ale ver mi, ani si nevšimneš, ako jedného dňa môžeš pomáhať ty novým študentom, budeš poznať svoj rozvrh a vedieť, kde sa nachádza učebňa, v ktorej práve máš seminár.

Práve takéto skúsenosti ti ukážu, že si už urobil veľmi veľa pre svoju budúcnosť. V takýchto chvíľach si uvedomíš, že si dokážeš aj to, čo sa ti na začiatku zdalo nemožné. A v tom je podstata začiatku dospelého života. Veci, ktoré sa ti predtým zdali veľmi ťažké, sú teraz skúsenosťou, vďaka ktorej si sa stal silnejším a istejším.

Hlavné je nevyžadovať od seba príliš veľa hneď na začiatku. Chyby a pocit zmätku sú normálne. Netreba sa uzatvárať do seba, ale dať si čas na adaptáciu. Všetko je v našom živote raz po prvýkrát, no treba pamätať na to, že nič nie je nemožné.

Foto: archív autorky

FROM NAIROBI SUNSHINE TO SLOVAK SNOW

Vincent LILECHI

Leaving Nairobi's sunshine for a freezing Slovak winter, I never expected snow, opera and a Kenyan food night to turn a foreign city into a second home. This is the story of my Erasmus+ exchange in Prešov, in my own words.

Leaving Nairobi's comfortable twenty-five degrees and landing in Prešov at a freezing minus two felt less like travelling and more like accidentally entering the wrong climate setting on Earth. The cold did not greet me politely, it attacked immediately, and my Kenyan bones instantly began questioning all my life decisions. Yet somewhere between the freezing temperatures and my struggle to feel my ears again, excitement took over: it was my first time seeing snow.

Thankfully, we were warmly welcomed by our coordinator, Adrian Kvokačka, whose kindness immediately softened the harsh Slovak winter, from helping us move luggage through the cold to ensuring we settled comfortably into our dormitory rooms. Very quickly, Prešov stopped feeling foreign.

One of the most memorable highlights of the exchange was Kenya International Afternoon at the university. For a few hours, we transformed the university kitchen into a small corner of Kenya. The room filled with the smell of spices, laughter and music, and curious students approached Kenyan food like scientists conducting dangerous experiments. But once they tasted it, everything changed. The

teachers from my home Kenyatta university, Professor John Mugubi passionately introduced Kenya with such energy that one could almost hear tourism ambassadors taking notes, Dr. Anne Mwititi gave an overview of Kenyan art, and my colleagues Hilda explained the realities of doctoral studies in Kenya, and Joe filled the room with the soulful melodies of the litungu, a traditional Kenyan instrument, as I translated the music into live painting. In that moment, Kenya no longer felt thousands of kilometres away.

Art remained my strongest bridge of connection throughout the exchange. I conducted painting workshops at Caraffka City Gallery, DAMA Umelecká Kaviareň and with the Erasmus Student Network, plus several unofficial „midnight art classes“ in the dormitory with friends. At the foreign clients' centre, I painted with Ukrainian nationals living in Prešov, and somehow Kenyan sunsets became free therapy sessions.

Beyond academics, dormitory life itself became one of the greatest classrooms of the Erasmus+ experience. One evening, I introduced friends to Nairo-Bae, the Kenyan version of Monopoly. It felt like

carrying a piece of Nairobi into our dormitory common room.

Slovakia itself slowly unfolded like a storybook. I tasted bryndzové halušky, the famous Šariš beer, realising Erasmus+ was not only about education but also about courageously eating things you cannot pronounce. Visiting the Gothic Cathedral of St. Elizabeth in Košice left me speechless, and attending an opera at the State Theatre Košice became another unforgettable experience; even without understanding every word, the emotions somehow translated themselves.

Our journey to Červený Kláštor introduced us to breathtaking landscapes near the Pieniny Mountains. Then came one of the strangest moments for me: casually crossing into Poland. Growing up in Kenya, crossing into another country had always sounded like a serious affair involving airports and long queues; in Slovakia, we simply walked into Poland almost casually.

But perhaps the most touching part of my Erasmus+ journey was the people. Connecting with the local church community transformed Slovakia into a place that slowly began to feel like home. Among the many kind souls we met was Eva,

a truly remarkable woman who treated us like her own children, organising trips to Šariš Castle, the snowy slopes of Drienica and the Slovenské Opálové Bane, and welcoming us into her home for warm meals and endless conversations. During a trip to Slovenský raj National Park, we hiked through breathtaking landscapes and shared endless laughter, visited Štrbské Pleso, and relaxed at the healing spa of Bardejovské Kúpele. Being surrounded by singers meant one thing: spontaneous singing everywhere, along the journey, during hikes, by the lake, randomly in the streets.

Then came Slovak language lessons, a true adventure on their own. Sounds that appeared simple to Slovaks felt like advanced tongue gymnastics to me, and my tongue suffered daily. Yet our učiteľka (teacher) remained endlessly patient, repeating phrases over and over until, slowly and surprisingly, things began making sense. By the end, I could confidently write and read a paragraph about myself, my hobbies and my family in Slovak, something I could never have imagined on that freezing first night in Prešov.

Above all, Erasmus+ gave me something greater than travel or academics: it gave me people. Friendships, shared laughter, artistic growth, cultural exchange and moments of kindness are stories I will carry for life. And somehow, somewhere between snowstorms, choir songs, castles, paintings and conversations, Slovakia stopped feeling like a destination. It started feeling like part of me.

Editor's note: The semester mobility was funded through Erasmus+ KA171 – International Credit Mobility programme, Call 2023.

Foto: archív autora

FOUR MONTHS IN PREŠOV - AN ACADEMIC JOURNEY BEYOND BORDERS

Mrigakshi BORTHAKUR, Kristína ŠAMBRONSKÁ

My four-month stay at the University of Prešov, Faculty of Management and Business, started on the 29th. March 2026. I arrived after a long journey from India with a mixture of excitement, curiosity, and a little uncertainty about what the next four months would bring. My journey, stay, and research were carried out under the National Scholarship Programme of the Slovak Republic. The demanding process of obtaining a grant was preceded by cooperation with Associate Professor Kristína Šambronská, with whom I established contact, and we also carried out joint publications and research in accordance with my doctoral thesis and the project that the Department of Tourism and Hotel Management was working on at the time. Associate Professor Kristína Šambronská was my host supervisor.

My first experience of Prešov began with Prof. Kristína Šambronská, who kindly came to receive me after my long journey. She took me to my dormitory and later accompanied me to the nearest shopping mall, helping me become familiar with my new surroundings. The following day, I visited the Faculty of Management and Business, where everyone warmly welcomed me. Associate Professor Kristína introduced me to Associate Professor Anna Šenková, Associate Professor Daniela Matušíková, and later to other members of the department, as well as Mgr. Monika Pastírová. After completing the necessary documentation, we discussed my research plans and the activities scheduled for my stay.

My research in Prešov focused on ecotourism and responsible tourist behaviour. The study aimed to develop a comparative understanding of Slovak and Indian tourists, particularly their perceptions, environmental awareness, and responsible

behaviour. The High Tatras region was selected as the main study area. We developed a questionnaire in both English and Slovak, collected responses from tourists, and analysed the data using SmartPLS.

What made this research particularly meaningful was the opportunity to experience the destination myself. During my stay, I visited the High Tatras, including the beautiful Štrbské Pleso. Seeing the landscapes, tourism facilities, and visitors firsthand allowed me to connect the concepts I had studied with the realities of the destination. With the support of Associate Professor Kristína Šambronská, we also met with the Regional Tourism Department of the Prešov region, and discussed tourism development in the region and Slovakia more broadly. These experiences added an important practical dimension to my research.

During my stay, my host supervisor and I presented the paper "Behavio-

*ral and Economic Aspects of Tourist Participation in Ecotourism” at the 9th BILSEL International Efes Scientific Research and Innovation Congress in İzmir, Türkiye. In addition, a research article titled “What Drives Community Support for Ecotourism? The Role of Involvement and Perceived Benefits,” co-authored with my host supervisor, was published in *Young Science*. These achievements made the mobility especially rewarding, as the experience translated into both research learning and academic output.*

Yet, some of the most memorable parts of my stay happened outside research meetings and academic discussions. Associate Professor Kristína Šambronská made a special effort to introduce me to the cultural and tourism heritage of Slovakia. Along with other Erasmus students, I visited the Solivar Salt Mine and the Prešov Wine Museum. I also had the opportunity to explore Prešov through a city tour with Mr. Branislav Švorc. Walking through the streets of the city and learning about its history, architecture, and heritage helped me gradually move from being a visitor to feeling more familiar with my surroundings.

Another memorable experience was a faculty excursion to the Nest-

ville production site. As a tourism researcher, I found it particularly interesting to see how a production facility could also function as a tourism attraction, combining local production, heritage, interpretation, and visitor experience. I also attended a workshop titled “*Development of an Effective Restaurant Menu. Menu Engineering. Trends in Restaurant Business and Food Design*,” delivered by Dr. Kateryna Fedosova, Associate Professor at Odesa National University of Technology, Ukraine. It offered an interesting perspective on contemporary developments in the restaurant and hospitality industry. Thanks to Associate Professor Anna Šenková.

My experience of Slovakia extended well beyond Prešov. I visited Košice and Bardejov and attended the Prešov Festival, which gave me an opportunity to experience Slovak culture in a more direct and informal setting. I also travelled to Italy, Czechia, Austria, Romania, and Hungary. Each journey offered a different experience of European history, architecture, food, traditions, and everyday life. Coming from India, a country known for its immense cultural diversity, I found it fascinating to observe how countries that are geographically close to one another can have such distinct cultural identities. Perhaps one of the most unexpected and enriching aspects of my stay was the international community in my dormitory. Apart from Slovakia, I also met people from Iran, Türkiye, Brazil, Mexico, Uzbekistan, Ukraine, Thailand and Kenya. Living among people from different parts of the world made the dormitory feel like a small international community and gave me friendships and memories that extended far beyond the academic purpose of my visit.

As my four months in Prešov came to an end, I found myself reflecting on how much had changed since

that first day. The experience also taught me that international academic mobility is as much about people as it is about research. The knowledge gained from books and research papers is important, but meeting people from different backgrounds, listening to their perspectives, experiencing their culture, and working together towards common academic goals provides a different kind of learning. I am deeply grateful to Prof. Kristína Šambronská and everyone at the University of Prešov for their warmth, guidance, and support throughout my stay. Their kindness made my transition into a new academic and cultural environment remarkably smooth and allowed me to make the most of the opportunity.

I arrived in Prešov as a visitor. I left with a sense of belonging, a suitcase full of memories, and a chapter in my academic journey that I will always look back on with gratitude.

LEPŠIE RAZ VIDIEŤ AKO STOKRÁT POČUŤ

Zuzana AUGUSTÍNOVÁ

Niektoré udalosti počas štúdia prejdú takmer nepozorovane. Iné sa však zapíšu do pamäti hlbšie – ako okamihy, ktoré symbolicky uzatvárajú jednu dôležitú etapu života. Presne takou bola aj naša štvordňová exkurzia v poslednom ročníku magisterského štúdia odboru predškolská pedagogika na Pedagogickej fakulte (PF) Prešovskej univerzity v Prešove, ktorá sa uskutočnila v dňoch 2. až 5. marca 2026.

Na cestu sa vydalo tridsaťsedem študentov – sedem z dennej formy štúdia a tridsať z externej formy. Našou sprievodkyňou nielen celým štúdiom, ale aj počas tohto výnimočného týždňa bola PaedDr. Monika Miňová, PhD. Už od prvých chvíľ sme vedeli, že nepôjde len o obyčajnú odbornú exkurziu. Bola to zároveň symbolická bodka za niekoľkoročnou cestou – cestou štúdia, skúseností, praxe, priateľstiev aj osobného rastu.

Prvý deň sme strávili v Prešove. Začali sme stretnutím na PF, kde

nás doktorka Miňová spolu s prof. PhDr. Ludmilou Belásovou, PhD., oboznámili s priebehom štátnej skúšky a doplnili cenné informácie ohľadom odovzdávania diplomových prác vzhľadom na to, že sa blížil termín odovzdávania našich posledných študijných výstupov. Následne sme sa presunuli do Národného inštitútu vzdelávania a mládeže – NIVAM. Privítala nás PaedDr. Jana Paleschová, MBA, učiteľka profesijného rozvoja pre predprimárne vzdelávanie. Porozprávala nám základné informácie o samotnej inštitúcii a krátko aj

o jej histórii. V diskusii sme sa dotkli témy profesijného rozvoja učiteľa, aké sú legislatívne rámce procesu adaptačného vzdelávania začínajúceho učiteľa. Ďalšia naša cesta viedla do priestorov Štátnej školskej inšpekcie (Školské inšpekčné centrum v Prešove). Hostiteľkami boli riaditeľka ŠIC RNDr. Monika Murínová, ktorá nám poskytla základné informácie o tejto inštitúcii. Veľmi užitočná bola následná prezentácia spojená s diskusiou, ktorú viedli dve školské inšpektorky – PaedDr. Jana Antolíková a Mgr. Alena Šitárová. Inšpektorky nám nastavili zásadné odlišný obraz o štátnej školskej inšpekcii. Rokmi vžitý pohľad na ŠŠI ako na tzv. strašiaka školy sa aj ich vplyvom mení na ŠŠI ako na kritického priateľa školy. Je to veľká zmena pre učiteľov aj pre riaditeľov, pretože cieľom inšpekcie je oceniť dobré postupy učiteľov pri výchovno-vzdelávacej činnosti a v prípade nedostatkov zasa upozorniť školu a dať jej priestor a čas na opravu.

Druhý deň sme strávili v podtatranskom prostredí. Prvá naša cesta viedla do Súkromnej spojenej školy Krásne Sady Mlynica. V areáli lesnej pedagogiky nás privítala PaedDr. Anna Ondo-Eštoková.

Predstavila nám víziu materskej školy, jej osobitosti a nechýbala ani krátka exkurzia po okolí. Táto materská škola je výnimočná tým, že každá trieda má svoj „domček“ a, samozrejme, väčšina aktivít je realizovaná vonku za každého počasia. Po presune do Spišskej Belej nás čakal mierny šok. Materská škola na Mierovej ulici je unikátna tým, že má až 14 tried (z toho dve sú na elokovanom pracovisku). Návštevou nás sprevádzala riaditeľka Mgr. Alžbeta Kisková spolu so svojou zástupkyňou Mgr. Sylviou Strelovou. Bolo pre nás veľmi inšpirujúce vidieť, že aj taká veľká materská škola, kde je vyše 50 zamestnancov, sa dá riadiť a fungovať iba vtedy, keď všetci navzájom spolupracujú a pomáhajú si.

Stredu sme začali návštevou Materskej školy profesorky Podhájeckej. Riaditeľka PaedDr. Renáta Gumanová nás previedla

interiérom materskej školy, ktorá je zároveň aj cvičnou materskou školou našej Pedagogickej fakulty. Unikátom tejto materskej školy je bazén, ktorý je využívaný denne pre deti, ktoré školu navštevujú. Naš program pokračoval na Mestskom úrade, konkrétne na Odbore školstva, kultúry a cestovného ruchu. Mgr. Peter Krajňák, zástupca primátora mesta Prešov, spolu so svojimi kolegyňami nám potvrdili, aká dôležitá je schopnosť komunikácie a spolupráce medzi zriaďovateľom a školou. Táto schopnosť sa potom pretaví do vzájomnej pomoci, podpory a spoluorganizovaní rôznych podujatí. Tretí deň sme zavŕšili návštevou Materskej školy Jurkovičova. Riaditeľka PaedDr. Valéria Volková spolu so zástupkyňou nám znova ukázali, že riadenie tak veľkej školy (12 tried) je možné, ak spolupracujú všetci členovia tímu. Škola je zapojená do mnohých projektov, každoročne

organizujú školu v prírode, majú bohatú krúžkovú činnosť. Bolo naozaj inšpirujúce, ako s nadšením a optimizmom hovorili o tom, že je dôležité nastaviť najmä svoje myslenie tak, že sa všetko dá, ak sa chce.

Posledný deň exkurzie sme strávili v metropole východu. Potulky Košicami sme začali v Materskej škole Park Angelium. Materská škola sa nachádza v Starom meste, čo jej dáva nespočetné množstvo príležitostí. Hneď, ako sme vošli do triedy, kde nás privítala riaditeľka Mgr. Anna Gaľová, sme vedeli, že nie sme v bežnej materskej škole. Prvky pedagogiky Marie Montessori bolo cítiť všade, kde sme sa pozreli. Mali sme možnosť nahliadnuť a byť súčasťou procesu, kde sme si s deťmi v triede mohli vyskúšať prelievanie či hru na koberčekoch. Materská škola na Galaktickej ulici bola tiež výnimočná hneď, ako sme vošli do jej staršej časti. Drevený nábytok, elipsa, „neprebudенý škriatok“ v každej triede a mnoho ďalších prvkov waldorfskej školy. Riaditeľka Mgr. Katarína Gromanová nám predstavila víziu školy do budúcnosti. Našu exkurziu sme zakončili v NIVAME. Učiteľka profesijného rozvoja pre predprimárne vzdelávanie PaedDr. Eva Sobinkovičová nám objasnila a premietla do praxe zmeny v legislatíve a takisto nám detailne podala informácie ohľadom adaptačného procesu začínajúceho učiteľa.

Počas štyroch dní sme mali možnosť navštíviť materské školy a školské inštitúcie, do ktorých by sme sa bežne nedostali, spoznali sme inovatívne pedagogické metódy a každodennú realitu predprimárneho vzdelávania v praxi. Diskusie s pedagógmi, pozorovanie práce s deťmi aj vzájomné zdieľanie skúseností nám opäť pripomenuli, prečo sme si kedysi vybrali práve toto povolanie.

Foto: Anna GECIOVÁ

REGENSBURG – MESTO HISTÓRIE, KULTÚRY A JAZYKOVÉHO POZNÁVANIA

Lucia PROKOPOVÁ

Mesiac v Regensburgu nebol len o slovenčine. Bol o ľuďoch, príbehoch, ktoré si nesú cez hranice, histórii, ktorá zostáva živá, a Bavorsku, ktoré nás prekvapilo svojou krásou. Stáž nám ukázala, že najlepšie sa učíme vtedy, keď vykročíme za hranice učební.

V júli sme spolu s kolegom Mgr. Mateuszom Bednarczykom absolvovali odbornú stáž v nemeckom Regensburgu, ktorá bola zameraná predovšetkým na štúdium slovenčiny ako cudzieho jazyka a na rozšírenie našich odborných, pedagogických a kultúrnych skúseností. Pobyt nám umožnil nahliadnuť do fungovania univerzitného prostredia v Nemecku, spoznať spôsob výučby cudzieho jazyka a zároveň nadobudnuté poznatky prepájať s vlastnou pedagogickou a vedeckou praxou.

Významnou súčasťou našej stáže bola spolupráca s lektorkou PhDr. Renátou Pavlovou, PhD., ktorá

sa nám počas pobytu venovala, pomáhala nám orientovať sa v univerzitnom prostredí a zároveň nám približovala samotné mesto a jeho kultúrne osobitosti. Vďaka jej ochote a sprevádzaniu sme mali možnosť spoznať nielen priestory univerzity, ale aj každodenný život v Regensburgu a širší kultúrny kontext Bavorska. Odborná časť stáže bola pre nás mimoriadne podnetná. Mali sme možnosť podieľať sa na príprave a následne aj na prezentácii medzinárodného projektu, ktorý sa venoval problematike migrácie, identity a integrácie. Výskum využíval metódu oral history, prostredníctvom ktorej boli zachytávané osobné príbehy ľudí,

ktorí prišli do Nemecka z iných krajín, prípadne ich potomkov – detí, vnukov či ďalších rodinných príslušníkov. Pozornosť sa sústreďovala na to, do akej miery sa jednotlivci v novej krajine asimilovali, aké pocity v nich proces migrácie a začleňovania vyvolával a do akej miery si napriek životu v inom kultúrnom prostredí zachovávali identitu krajiny svojho pôvodu.

Mimoriadne zaujímavým aspektom projektu bola otázka jazyka ako súčasti osobnej a kultúrnej identity. Práve jazyk často predstavuje jednu z najvýraznejších väzieb človeka k jeho pôvodu a rodinnej histórii. Výpovede účastníkov ukazovali, že aj v prípadoch, keď sa človek v novej spoločnosti plne integruje, môže si prostredníctvom jazyka, rodinných tradícií či spomienok uchovávať väzbu na krajinu svojich predkov. Účasť na projekte bola pre nás cennou skúsenosťou nielen z hľadiska metodologického, ale aj ľudského. Ukázala nám, aký význam môže mať jazyk pri formovaní identity a pri sprostredkovaní individuálnej pamäti. Samotný Regensburg na nás zapôsobil ako mesto, v ktorom sa prirodzene spája história so súčasným univerzitným životom. Leží na rieke Dunaj a jeho historické centrum patrí k najvýznamnejším zachovaným stredovekým mestským celkom v Nemecku. Charakteristické kamenné uličky, historické domy, kostoly, námestia a ikonický Kamenný most vytvárajú atmosféru, v ktorej má návštevník pocit, že sa pri prechádzke mestom neustále stretáva s jeho minulosťou. Regensburg je však zároveň moderným a živým univerzitným mestom. Historické centrum dopĺňajú parky, zelené plochy a príjemné miesta na oddych, vďaka čomu nepôsobí ani počas rušnejších dní

hekticky. Práve pokojná atmosféra mesta bola jedným z aspektov, ktoré nám pobyt spríjemňovali. Človek mohol v priebehu jedného dňa prejsť od odborného programu na univerzite k prechádzke historickým centrom, popri Dunaji či zelenými časťami mesta. Súčasťou nášho pobytu bolo aj spoznávanie ďalších miest Bavorska a okolia. Navštívili sme Mníchov, Norimberg a Passau.

Každé z týchto miest nám ponúklo inú podobu nemeckej histórie a kultúry. Mimoriadne zaujímavé bolo Passau, ktoré sa nachádza na sútoku Dunaja, Innu a Ilzu. Výlet do Norimbergu nám zase pripomenul významné, ale aj problematické kapitoly nemeckých dejín 20. storočia. V tejto súvislosti sme navštívili aj koncentračný tábor Dachau. Jeho návšteva predstavovala úplne

odlišnú skúsenosť než ostatné časti pobytu. Kontakt s miestom spojeným s prenasledovaním a utrpením ľudí počas nacistického režimu bol silným historickým a osobným zážitkom. Aj takáto skúsenosť však podľa nás patrí k poznávaniu krajiny – história totiž nie je iba súborom monumentov a krásnych miest, ale aj pripomienkou udalostí, ktoré by nemali byť zabudnuté. Univerzitný program nám zároveň umožnil zúčastniť sa čítačky slovenského autora Michala Talla z jeho knihy *Všetko je v poriadku, všade je láska*. Aj táto aktivita bola zaujímavým spôsobom, ako sa slovenčina dostáva do medzinárodného akademického a kultúrneho priestoru.

Literatúra tak počas nášho pobytu prirodzene dopĺňala jazykovedný a pedagogický rozmer stáže. Pobyt v Regensburgu nám napokon pri-

pomenul, že cestovanie nie je iba presúvanie sa z jedného miesta na druhé, ale predovšetkým spôsob poznávania. Nemecko nás dokázalo prekvapiť svojou rozmanitosťou, bohatou históriou i prírodou. Osobitne Bavorsko pôsobí ako krajina, v ktorej sa historické mestá prirodzene prepájajú s lesmi, zeleňou a krajinou, ktorá ponúka množstvo možností na oddych a objavovanie. Aj samotný Regensburg je toho príkladom – mesto plné histórie, parkov a zelene, ktoré zároveň poskytuje priestor pre moderný univerzitný život. Stáž preto hodnotíme ako veľmi prínosnú odbornú aj osobnú skúsenosť. Priniesla nám nové poznatky o výučbe slovenčiny ako cudzieho jazyka, skúsenosť s medzinárodnou spoluprácou a metódou oral history, ale aj možnosť lepšie pochopiť vzťah medzi jazykom, kultúrou a identitou. Zároveň nám ukázala, že práve cestovanie a pobyty v zahraničí môžu byť významnou súčasťou vzdelávania – človek sa počas nich neučí iba z kníh a prednášok, ale aj z miest, ľudí, príbehov a vlastných skúseností. Regensburg a Bavorsko preto určite odporúčame každému, kto chce spojiť odborné poznávanie s objavovaním histórie, kultúry a krásy Nemecka.

Foto: archív autora

UKRAJINSKÝ KONZUL DISKUTOVAL SO ŠTUDENTMI PU

Marharyta BOIKO

Generálny konzul Ukrajiny v Prešove Volodymyr Kamarčuk navštívil 23. júna 2026 Prešovskú univerzitu, aby predstavil činnosť Generálneho konzulátu Ukrajiny v Prešove a oboznámil vedenie PU a ukrajinských študentov s konzulárnymi službami, ktoré sú dostupné občanom Ukrajiny žijúcim a študujúcim na Slovensku.

Prvou časťou programu bolo oficiálne stretnutie generálneho konzula s vedením univerzity. Zúčastnili sa na ňom rektor PU Peter Kónya, prorektorka pre vzdelávanie PU Ivana Cimermanová, ako aj pracovníčka Centra podpory študentov PU Maryna Medvid'. Počas stretnutia obe strany diskutovali o ďalšom rozvoji spolupráce medzi PU a Generálnym konzulátom Ukrajiny v Prešove, ako aj o možnostiach podpory ukrajinských študentov, ktorí získavajú vzdelanie na Slovensku.

Osobitná pozornosť bola venovaná činnosti Generálneho konzulátu Ukrajiny v Prešove. Volodymyr Kamarčuk uviedol, že konzulát ukončil svoju činnosť v roku 2014 a svoju činnosť obnovil vo februári 2026. „Po obnovení fungovania konzulátu sa ukázalo, že v regióne študuje značný počet ukrajinských

študentov, ktorí potrebujú dostupné a kvalitné konzulárne služby,“ konštatoval konzul Kamarčuk. Práve preto sa jednou z hlavných priorít konzulátu stalo nadviazanie úzkej spolupráce s univerzitami a ukrajinskou mládežou.

Rektor PU Peter Kónya pripomenul, že od začiatku rozsiahlej ruskej agresie na Ukrajinu Prešovská univerzita aktívne podporuje ukrajinských študentov. Poskytla finančnú pomoc a zabezpečila ubytovanie nielen samotným študentom, ale aj členom ich rodín, ktorí boli nútení opustiť Ukrajinu v dôsledku vojny. Táto podpora sa stala príkladom solidarity akademickej obce a potvrdila, že Prešovská univerzita zostáva otvoreným priestorom pre ukrajinskú akademickú komunitu.

„Diskutovali sme najmä o ukrajinských študentoch, o otázkach

a problémoch, s ktorými sa môžu počas štúdia stretnúť. Dohodli sme sa na pokračovaní vzájomnej komunikácie a udržiavaní pravidelného kontaktu,“ uviedol rektor PU Peter Kónya.

Ďalšou časťou návštevy bola diskusia so študentmi, ktorá sa uskutočnila v priestoroch Univerzitnej knižnice PU. Svoje otázky mal možnosť položiť generálnemu konzulovi každý. Diskusia prebiehala vo forme otvoreného dialógu, čo umožnilo venovať sa nielen témam medzinárodnej politiky a ukrajinsko-slovenskej spolupráce, ale aj praktickým aspektom života Ukrajincov na Slovensku.

Najväčší záujem študentov vzbudili otázky týkajúce sa konzulárnych služieb. Volodymyr Kamarčuk vysvetlil, že na Generálnom konzuláte Ukrajiny v Prešove je

možné vybaviť si cestovný pas, získať potvrdenie o bezúhonnosti, vybaviť cestovný preukaz na návrat na Ukrajinu v prípade straty alebo uplynutia platnosti pasu, ako aj využiť ďalšie konzulárne služby potrebné pre občanov Ukrajiny žijúcich v zahraničí.

Generálny konzul tiež informoval, že rozsah služieb poskytovaných v Prešove je rovnaký ako na Veľvyslanectve Ukrajiny v Bratislave. Vďaka tomu Ukrajinci žijúci vo východnej časti Slovenska už nemusia cestovať do hlavného mesta, aby vybavili väčšinu konzulárnych záležitostí. V blízkej budúcnosti sa podľa slov konzula zároveň plánuje zavedenie možnosti vybavovania občianskych preukazov (ID kariet) priamo na Generálnom konzuláte Ukrajiny v Prešove.

Diskutovalo sa aj o možnostiach pre mladých ľudí v oblasti vzdelávania, medzinárodnej spolupráce a absolvovania stáží počas štúdia. Volodymyr Kamarčuk zdôraznil, že ukrajinskí študenti študujúci v zahraničí sú dôležitými reprezentantmi svojej krajiny. Vyzval mladých ľudí, aby sa aktívne zapájali do občianskych a kultúrnych iniciatív, podporovali ukrajinskú komunitu, zúčastňovali sa na podujatiach propagujúcich ukrajinskú kultúru a nestrácali kontakt so svojou vlasťou.

Stretnutie sa nieslo v srdečnej, priateľskej a konštruktívnej atmosfére. Pre mnohých študentov predstavovalo príležitosť nielen osobne sa stretnúť so zástupcom ukrajinskej diplomatickej služby, ale aj získať rozsiahle odpovede na

otázky, ktoré vznikajú počas štúdia a života v zahraničí. Zároveň podujatie ukázalo, že Generálny konzulát Ukrajiny v Prešove sa usiluje byť otvorený dialógu a dostupný každému občanovi Ukrajiny.

Takéto stretnutia sú pre ukrajinských študentov mimoriadne dôležité. Pomáhajú im lepšie sa orientovať v otázkach konzulárnej pomoci a štátnej podpory, posilňujú väzby mladých ľudí s Ukrajinou a prispievajú k rozvoju partnerstva medzi univerzitou a diplomatickými inštitúciami. Stretnutia tohto charakteru pripomínajú, že aj ďaleko od domova zostávajú Ukrajinci súčasťou jednej komunity, ktorá sa navzájom podporuje.

Foto: Daria BILOKASHKINA

AKADEMICKÉ MAJSTROVSTVÁ SR 2026

Beáta RUŽBARSKÁ

Študentky a študenti Prešovskej univerzity (PU) v Prešove úspešne reprezentovali svoju univerzitu na Akademických majstrovstvách Slovenskej republiky 2026 vo volejbale a plážovom volejbale, ktoré sa uskutočnili v Bratislave. Z akademického športového zápolenia si prešovskí reprezentanti odniesli dve bronzové a jednu striebornú medailu.

Ako prvé sa do bojov zapojili ženské volejbalové družstvá, ktoré súťažili v dňoch 25. – 26. mája 2026. Reprezentantky PU predviedli kvalitné tímové výkony a v konkurencii vysokoškolských družstiev napokon vybojovali 3. miesto a bronzové medaily.

Na úspech svojich spolužiačok nadviazalo v dňoch 27. – 28. mája aj mužské volejbalové družstvo PU. Ani muži nezostali nič dlhší povesti prešovského univerzitného športu a z majstrovstiev si po úspešných výkonoch odniesli rovnako 3. miesto. PU tak zakončila halovú časť volejbalových súťaží dvoma pódiovými umiestneniami. Po halovom volejbale pokračovali

akademické majstrovstvá súťažami v plážovom volejbale. V ženskej kategórii reprezentovala 1. júna 2026 PU dvojica Gerbocová – Kartíková, ktorá si zmerala sily so súperkami v zápasoch základnej skupiny a získala ďalšie cenné skúsenosti z celoslovenského akademického podujatia.

Výborný výsledok priniesla mužská súťaž v plážovom volejbale, ktorá sa uskutočnila 2. júna. Dvojica Bognár – Čoma predviedla úspešné výkony a svojím účinkovaním sa prebojovala až na medailovú priečku. Reprezentanti PU napokon obsadili vynikajúce 2. miesto a získali strieborné medaily.

Výsledky z Bratislavy opäť potvrdili, že študentky a študenti dokážu

úspešne skĺbiť vysokoškolské štúdium so športovou prípravou a svojimi výkonmi dôstojne reprezentovať univerzitu na celoslovenskej úrovni. Účasť na akademických majstrovstvách je zároveň príležitosťou stretnúť športovcov z ďalších slovenských univerzít, porovnať si športovú výkonnosť a zažiť atmosféru vysokoškolského športu.

Všetkým študentkám a študentom srdečne blahozeláme k dosiahnutým výsledkom a ďakujeme za vzornú reprezentáciu Fakulty športu a PU v Prešove.

Foto: Kovalík SLANČOVÁ TERÉZIA, Adam ČOMA

HARMONOGRAM AKADEMICKÉHO ROKA 2026/2027

Vzdelávacia činnosť na všetkých fakultách Prešovskej univerzity v Prešove sa v akademickom roku 2026/2027 bude riadiť týmto harmonogramom:

DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE

ZÁPISY študentov na štúdium v AR 2026/2027

<i>Bakalárske a magisterské štúdium</i>	08. 06. 2026 – 18. 09. 2026 september – 2. kolo PK
<i>Doktorandské štúdium</i>	do 28. 08. 2026
<i>Presný časový harmonogram zápisov je uvedený na webovom sídle každej fakulty</i>	

OPRAVNÉ ŠTÁTNE SKÚŠKY za AR 2025/2026

17. 08. 2026 – 31. 08. 2026

NOVÉ INFORMÁCIE

ZIMNÝ SEMESTER AR 2026/2027

01. 09. 2026 – 12. 02. 2027

<i>Úvod do vysokoškolského štúdia (všetci študenti 1. roč. Bc. štúdia)</i>	14. 09. 2026 – 18. 09. 2026
<i>Presný časový harmonogram je uvedený na webovom sídle každej fakulty</i>	
Výučba v zimnom semestri	21. 09. 2026 – 19. 12. 2026
<i>Presný časový harmonogram praxí v ZS je uvedený na webovom sídle každej fakulty</i>	

SLÁVNOSTNÉ OTVORENIE AKADEMICKÉHO ROKA

22. 09. 2026

<i>Zverejnenie tém záverečných prác školiacim pracoviskom v MAIS</i>	do 30. 11. 2026
<i>Upraveňujúci zápis predmetov do letného semestra (sprístupnenie študentom)</i>	9. 11. (14 ⁰⁰) – 20. 11. (12 ⁰⁰) 2026
<i>Skúškové obdobie za zimný semester</i>	21. 12. 2026 – 13. 02. 2027

LETNÝ SEMESTER AR 2026/2027

15. 02. 2027 – 30. 06. 2027

Výučba v letnom semestri	15. 02. 2027 – 15. 05. 2027
<i>Výučba v letnom semestri pre končiace ročníky</i>	15. 02. 2027 – 24. 04. 2027
<i>Presný časový harmonogram praxí v LS je uvedený na webovom sídle každej fakulty</i>	
<i>Zápis predmetov do ďalšieho roka štúdia v MAIS (sprístupnenie študentom)</i>	03. 05. (13 ⁰⁰) – 21. 05. (13 ⁰⁰) 2027
<i>Skúškové obdobie za letný semester</i>	17. 05. 2027 – 30. 06. 2027
<i>Skúškové obdobie za letný semester pre končiace ročníky</i>	26. 04. 2027 – 22. 05. 2027

AKADEMICKÝ PREŠOV

apríl/máj 2027

ŠTÁTNE SKÚŠKY

<i>Termín odovzdania diplomovej práce</i>	do 30. 04. 2027 (12 ⁰⁰)
<i>Termín odovzdania bakalárskej práce</i>	do 07. 05. 2027 (12 ⁰⁰)
<i>Náhradný termín odovzdania bakalárskej/diplomovej práce</i>	do 11. 06. 2027 (12 ⁰⁰)
<i>Uloženie záverečnej práce do systému MAIS-EZP PU</i>	do 7 kalendárnych dní po fyzickom odovzdaní ZP
<i>Riadne termíny štátnych skúšok pre bakalárske a magisterské štúdium</i>	24. 05. 2027 – 30. 06. 2027
<i>Opravné termíny štátnych skúšok pre bakalárske a magisterské štúdium</i>	16. 08. 2027 – 31. 08. 2027

SLÁVNOSTNÉ PROMÓCIE – podľa harmonogramu fakúlt

jún / júl 2027
(resp. september / október) 2027

PRIJÍMACIE KONANIE na AR 2027/2028

<i>Bakalárske a magisterské št. programy – 1. kolo</i>	17. 05. 2027 – 02. 07. 2027
<i>Doktorandské št. programy</i>	17. 05. 2027 – 06. 08. 2027
<i>Bakalárske a magisterské št. programy – 2. kolo</i>	16. 08. 2027 – 31. 08. 2027

ADMINISTRATÍVNE ZÁPISY študentov na štúdium na AR 2027/2028

<i>Bakalárske a magisterské štúdium</i>	07. 06. 2027 – 17. 09. 2027 september – 2. kolo PK
<i>Doktorandské štúdium</i>	do 31. 08. 2027
<i>Presný časový harmonogram zápisov je uvedený na webovom sídle každej fakulty</i>	

napulze.unipo.sk